

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΓ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1996

ΑΡΙΘ. 9

Ἡ ποιότης τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων*

Στὰ ὅσα σημειώσαμε περὶ τῆς κακῆς ποιότητος τῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων, θὰ ἠμπορούσαμε νὰ προσθέσωμε ἀκόμη μερικὲς χαρακτηριστικὲς ἐπισημάνσεις:

Ὁ ἐκλεκτὸς δημοσιογράφος καὶ συγγραφεὺς κ. Γιάννης Λάμπας, σὲ ἄρθρο του ὑπὸ τὸν τίτλο

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

«Ἡ ἰδεολογία τῆς χυδαιολογίας...», κατήγγειλε τὰ ἐξῆς: «Ἄν τύχει νὰ ἀνοίξετε τὴν τηλεόραση σὲ ὥρα μεγάλῃς ἀκροαματικότητος καὶ πέσετε σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ "σίριαλ", θὰ βρεθεῖτε μπροστὰ σὲ μιὰ οἰκογένεια, ὅπου ὅλοι φωνάζουν, βρίζονται καὶ τσακώνονται. Οἱ ἐρωτικὲς σκηνὲς εἶναι χυδαῖες καὶ πανομοιότυπες. Ἄραγε αὐτὴ εἶναι ἡ σημερινὴ νεοελληνικὴ πραγματικότητα; Ἡ μήπως οἱ συγγραφεῖς σεναρίων, μὴ μπορώντας νὰ φτιάξουν ἓνα ἐξυπνο διάλογο ἢ μιὰ ἐνδιαφέρονσα πλοκή, καταφεύγουν στὸν φθηνὸ ἐντυπωσιασμό;» (Περ. «Ἐκκλησία», 15 Ὀκτωβρίου 1994, σ. 615).

Ἡ ἐφημερὶς «Ἐλεύθερος Τύπος» στὴ στήλη «Μὲ τὸ θάρρος τῆς γνώμης», ἀναφερθεῖσα στὶς «συνέπειες τῆς τηλεοράσεως», τόνισε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Ἡ τηλεόραση, ποὺ θὰ ἠμπορούσε νὰ ἦταν δῶρο Θεοῦ γιὰ ὅλους, δὲν εἶναι Ἀντιθέτως.

»Τὴν εὐθύνῃ γιὰ τὶς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις τῆς τηλεοράσεως τὴν ἔχουν καὶ οἱ δύο πλευρὲς: Καὶ ἡ τηλεόραση καὶ ἐμεῖς, ποὺ καθόμαστε μὲ τὶς ὥρες καὶ τὴ βλέπουμε...

»Τὴ μεγάλη εὐθύνῃ, πάντως, τὴν ἔχει ἡ τηλεόραση. Τὴ μεγάλη ἀξία τοῦ τεχνικοῦ αὐτοῦ ἐπιτεύγματος, τὴν ἀπομειώνει, τὴν ἀχρηστεύει ἢ κακὴ ποιότητα τῶν περισσοτέρων τηλεοπτικῶν προγραμμάτων. Πολλὰ εἶναι κυριολεκτικῶς "σκουπίδια". Ὁ ὅρος ἔχει καθιερωθεῖ διεθνῶς.

»Οἱ εἰδικοὶ ἐπισημαίνουν ὅτι τὰ "σκουπίδια" ἔχουν πολλὰς ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις. Οἱ κυριώτερες εἶναι: Γλωσσικὴ καθυστέρηση στὰ παιδιὰ τῆς προσχολικῆς ἡλικίας. — Αὐξηση τῆς ἐπιθετικότητος στὰ παιδιὰ καὶ στοὺς ἐφήβους. — Ταύτιση μὲ ἥρωες τῆς βίας. — Στρεβλὴ σεξουαλικὴ συμπεριφορά. Καλλιιεργεῖται ἡ γοητεία τοῦ "ξένου"... — Βλάβες τοῦ μυοσκελετικοῦ συστήματος (κύφωση, λόρδωση κ.λπ.) — Προδιάθεση στὴν παχυσαρκία.

»Ἐπιμύθιον: Μὴ χαζεύετε βλέποντας "σκουπίδια". Κάντε κάτι καλύτερο» (Ἐφημ. «Ἐλεύθερος Τύπος», 13 Μαΐου 1996, σ. 5).

Στὴν ἰδίᾳ στήλῃ τῆς ἰδίας ἐφημερίδος μετὰ πέντε ἡμέρες τόνισθηκαὶ καὶ τὰ ἐξῆς: «Τὸ ἐπιχειρημα τοῦ τηλεκοντρόλ — τῆς ὑποτιθέμενης δηλαδὴ ἐλευθερίας τοῦ τηλεθεατῆ νὰ ἀλλάξει κανάλι — ἀποτελεῖ ἀπλῶς ἓνα ἄλλοθι γιὰ τοὺς "δράστες": Ἡ "ἐπιλογή" σου περιορίζεται σχεδὸν πάντα ἀνάμεσα σὲ σκουπίδια, βία καὶ προγράμματα ποὺ στρεβλώνουν, ὄχι μόνον μὲ ἰδεολογίες, ἀρχὲς καὶ προοπτικὲς, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν πραγματικότητα, ἐπιδιώκοντας τὸν φθηνὸ ἐντυπωσιασμό, θυσιάζοντας τὰ πάντα στὸ βωμὸ τῆς θεαματικότητος» (Αὐτ., 18 Μαΐου 1996, σ. 5).

Στὴ στήλῃ τῶν «Ἐπισημάνσεων» τῆς ἐφημ. «Ἡ Καθημερινὴ» ὁ «Παρατηρητὴς» ἔχει γράψει: «Τί προβάλλεται καθημερινὰ στὶς ὀθόνες τῆς τηλεορίας μας; Βία, ἔλλειψη ἠθικῶν ἀντιστάσεων, ἀπληστία, διαφθορά, ἀκολασία. Ὅ,τι δηλαδὴ ὅλες οἱ κοινωνίαι καὶ ὅλες οἱ θρησκείαι θεωροῦν ὡς καταστροφικὰ καὶ διαλυτικὰ στοιχεῖα. Τὸ τρα-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 355 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

γικό δὲ εἶναι ὅτι κανεῖς δὲν φαίνεται νὰ ἐνδιαφέρεται. Κάτι ποὺ πιθανῶς ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κοινωνική μας συνείδηση ἔχει διαφθαρεῖ ἀπὸ τὸν καταναλωτισμό...» (Περ. «'Εκκλησία», 1-15 Δεκεμβρίου 1993, σ. 693).

Στὴν ἰδίᾳ στήλῃ πολὺ προσφάτως, τὴν 5η Μαΐου 1996, ὁ «Παρατηρητής», ἀφοῦ ὑπενθυμίζει «τις "τόντες", τὴ βία, τὰ βλακώδη "σίριαλ", τὶς "ψυχαγωγικὲς" ἐκπομπές», χρησιμοποιοῖ τὸ σχῆμα τῆς ρητορικῆς γενικεύσεως καὶ προβαίνει στὴν ἐξῆς συνταρακτικὴ ἐπισήμανσι: «(Ἀπὸ τὴν τηλεόρασι) ἔχουμε "ἐθισθεῖ". Καὶ ὅπως οἱ ἔμποροι τοῦ "λευκοῦ θανάτου", μᾶς ἔχουν κάνει νὰ πιστεύουμε ὅτι μπορούμε ὅποτε θέλουμε νὰ σταματήσουμε. Τώρα, ὁμως, εἶναι πὰ ἀργά. Γιατί εἴμαστε "στὸ λούκι" καὶ χρειαζόμαστε τὴ "δόση" μας. Ὅπως ἀκριβῶς τὴν περιέγραψε ὁ Aldus Huxley στὶς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ '30, στὸ "Brave New World". Ὅπου οἱ πολῖτες τῆς φανταστικῆς ἐκείνης πολιτείας μόλις τελείωναν τὴ δουλειά τους, τοὺς ἔδιναν ἓνα χαπάκι: τὸ "Soma" καὶ τότε ἤρεμοῦσαν.

»Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι ἡ τηλοψία καὶ τὰ "μίντια" γενικότερα: τὸ "Soma" τῆς κοινωνίας. Δὲν ἔχει λοιπὸν καμιὰ σημασία τὸ περιεχόμενο τῶν ἐκπομπῶν, οὔτε ἡ ποιότης τους. Γιατί μοναδικὸς σκοπὸς τῆς τηλοψίας — καὶ τῶν λοιπῶν "μίντια" — εἶναι ἡ "συσκότιση καὶ ἡ παραπληροφόρηση"».

Ὡς εὐστοχος σύνοψις τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων περὶ τῆς τηλεοπτικῆς καταπτώσεως μπορούν νὰ θεωρηθοῦν ὅσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διατυπώθηκαν σχετικῶς ἀπὸ τὸν διακεκριμένο Καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεώργιο Κουμάντο, ὁ ὁποῖος σὲ ἄρθρο του σὲ ἀθηναϊκὴν ἔφημερίδα, ἀναφερόμενος στὴν ποιότητα τῆς Ἑλληνικῆς Τηλεοράσεως, ἐπεσήμανεν ἐπιγραμματικῶς, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὅτι αὐτὴ — ἰδίως ἡ ἰδιωτικὴ — ἔχει ὀδηγηθῆ «στὴ γενικὴ θραύση ὄλων τῶν φραγμῶν, στὴν ἰδρυση ἐνὸς καθεστώτος ἀνομίας καὶ ἀνθαιρεσίας...». Γνώρισμα τοῦ καθεστώτος αὐτοῦ εἶναι «ἓνα ἀδίστακτο κινήγι τῆς ἀκροαματικότητος μὲ κάθε μέσο καὶ παρὰ κάθε κανόνα: παραβιάσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, πορνοταινίες, παράλογη ἱεράρχηση τῶν εἰδήσεων, λογοδιάρροια τῶν κάθε λογῆς ἀσχέτων ποὺ εὐτελίζουν καὶ τὰ θέματα καὶ τὴν εὐπρέπεια καὶ τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα. Ὁ λαϊκισμὸς φέρνει τὶς διαφημίσεις, οἱ διαφημίσεις φέρνουν τὰ κέρδη... Ἡ ἔννοια τῆς ποιότητος ἢ κάθε ἀ-

ξίας δὲν μπορεῖ νὰ χωρέσει στὴν ἐπιχειρηματικὴ λογικὴ...». (Περ. «'Εκκλησία», 1 Φεβρ. 1995, σ. 105).

Γιὰ νὰ εἶναι ἡ παρουσίαισις τῆς παθολογίας τῆς Ἑλληνικῆς Τηλεοράσεως πιὸ ὠλοκληρωμένη, ἂς ἐπιτραπῆ γιὰ μιὰν ἀκόμη φορὰ νὰ τονίσουμε, ὅτι οἱ ἐπισημάνσεις, τὶς ὁποῖες παρεθέσαμε ἀνωτέρω, ὑπενθυμίζουν ὅτι, πρὸ 26 ἐτῶν εἶχεν ἐπισημάνει ὁ ἀείμνηστος χρονογράφος καὶ θεατρικὸς συγγραφεὺς Δημήτριος Ψαθᾶς, ὁ ὁποῖος σὲ χρονογράφημά του ὑπὸ τὸν τίτλο «Περὶ πρωτοπορίας» κατήγγειλε τὶς ἀπαράδεκτες σκηνὲς θεατρικῶν ἔργων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ἀσφαλῶς, ἐὰν ζοῦσε σήμερα, θὰ ἐπανελάμβανε παρόμοια περὶ πολλῶν τηλεοπτικῶν προγραμμάτων. Ἐγραφε τότε: «Ἀηδία ἔχει καταντήσει, πρὸ πολλοῦ, σ' Εὐρώπη καὶ Ἀμερικῆ, αὐτὸ ποὺ ὀνομάζουν σήμερα θέατρο πρωτοποριακό», εἰς τὸ ὁποῖον «ἔφτασαν στὶς διαστροφές, τὶς ὁμοφυλοφιλίες, τοὺς σαδισμοὺς, τοὺς μαζωχισμοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα. Οἱ χειρότεροι χαμᾶληδες ἢ πόρνες δὲν θ' ἀποφάσιζαν ποτὲ νὰ ἐξομοιωθοῦν μὲ τοὺς σκύλους — σὲ τέτοιες δημόσιες ἐμφανίσεις — ὅπως τὸ ἀποτολμοῦν οἱ παραπάνω ἠθοποιοί, ἐν ὀνόματι τῆς πρωτοπορικῆς ὁρμῆς ἀδιάντροπων συγγραφέων» (Ἐφημ. «Τὰ Νέα», 28 Φεβρουαρίου 1970).

«Τί ἔτι χρειάν ἔχομεν μαρτύρων;» (Ματθ. κοστ' 65). Θὰ ἠμπορούσαμε νὰ παραθέσωμε πολλὰς ἄλλες παρόμοιες κρίσεις. Ἀλλὰ καὶ αὐτές, πρὸ ἀνωτέρω ὑπεμνήσαμε δειγματοληπτικῶς, εἶναι ὑπεραρκετές, γιὰ νὰ πείσουν πόσον δικαιολογημένες εἶναι καὶ οἱ ἐκ τοῦ Χριστεπνύμου πληρώματος τῆς Ἑκκλησίας προερχόμενες σχετικὲς ἀντιδράσεις καὶ διαμαρτυρίες. Ἄς περιορισθοῦμε σ' ἓνα παράδειγμα: Κατὰ τὴν ἀρχὴ τοῦ παρελθόντος ἔτους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος ἔστειλε στοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργοὺς, στὸν Πρόεδρο τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ραδιοτηλεοράσεως, στὸν Πρόεδρο τῆς Ε.Ρ.Τ. καὶ στὰ ἄλλα Μέσα Ἐνημερώσεως ψήφισμα διαμαρτυρίας τῶν γονέων τῆς ἀκριτικῆς περιοχῆς τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως καὶ τοῦ Ἐβρου γιὰ τὸ «κατάντημα τῆς σημερινῆς Τηλεοράσεως». Στὸ ψήφισμα τοῦτο, ποὺ ὑπογραφόταν ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο, τοὺς Δημάρχους Ἐβρου καὶ χιλιάδες πολιτῶν τῆς περιοχῆς αὐτῆς, καταγγελλόταν ὅτι ἡ Τηλεόραση καταντᾶ «καθημερινὰ ὄργανο ἠθικῆς ἐξαχρείωσης ὄλων, μὰ ἰδιαίτερα τῶν παιδιῶν μας», διό-

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΑΣ «ΔΙΑΤΑΓΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ»*

11. Ἡ παντοῦτροπος φροντίς τοῦ ἐπισκόπου ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ.

Διὰ ποικίλων τρόπων ὀφείλει ὁ ἐπίσκοπος νὰ μεριμνᾷ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ, φθάνων καὶ μέχρις αὐτοθυσίας, ὡς ὁ Καλὸς ποιμὴν, ὅστις «τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθει ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. 10,11). «Ὁμοίως –γράφεται εἰς τὰς «Διαταγὰς»– ὁ ἐπίσκοπος ὡς τέκνα τοὺς λαϊκοὺς ἀγαπάτω, θέλων καὶ θερμαίνων τῇ σπουδῇ τῆς ἀγάπης ὡς ὡὰ εἰς περιποίησιν νοσσιῶν ἢ ὡς νοσσία ἀγκαλιζόμενος εἰς περιποίησιν ὀρνίθων... τὸν λαὸν εἰρηνικῶς ποιμαίνων...». Τὸ μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ἦτοι τῆς λογικῆς αὐτοῦ ποιμνης, «τὸ ἐν ἁ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 358 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

τι ὡς «πρότυπα» προβάλλει συνήθως «ἥρωες φανταστικούς καὶ ἐξωπραγματικούς, πού κινούνται μέσα σ' ἓνα ψεύτικο κόσμο ἐμποδίζοντας τὴν ἐπαφὴ τῶν παιδιῶν μὲ τὴν κοινωνικὴν πραγματικότητα. Παραμυθένιους καὶ συχνὰ ἀρρωστημένους τύπους, πού εὐνοοῦν τὴν δημιουργία μιᾶς ταραγμένης προσωπικότητας, ἀνίκανης νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς. Ἄλλοτε πάλι ἐξιδανικεύεται ἡ κτηνώδης βία μὲ τὴν σιδερένια γροθιά, τὸ ἀποτρόπαιο ἐγκλημα, πού συντρίβει τὸν ἀντίπαλο, μὲ τὴν σεξουαλικὴ ἀσυδοσία σὰν κάτι τὸ φυσιολογικό, μὲ τὸ εὐκολοκέρδος τοῦ καταφεροῦ ἢ τοῦ κλέφτη καὶ μὲ τὴν μαλθακὴ ζωὴ τῆς ἡσσοнос προσπαθείας». Μὲ ὅλα δηλαδὴ τὰ πρότυπα πού διαστρεβλώνουν τὰ ἀξιόλογα κριτήρια τῶν νέων γιὰ τὴν ζωὴ καὶ ἀποχαυνώνουν τὴν προσωπικότητά τους».

Ἐξ ὅλων, ὅσα παρεθέσαμε ἀνωτέρω, συνάγεται τὸ ἐξῆς: Τὸ ὅτι θὰ ἦταν ἄδικο νὰ ἀρνηθούμε ὅτι ὑπάρχουν καὶ τηλεοπτικὰ προγράμματα καλῆς ἢ καὶ ἀρίστης ποιότητος, δὲν αἰρεῖ τὸ γεγονός ὅτι τὰ προγράμματα αὐτὰ εἶναι ἐξαίρεσεις, πού κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πιστοποιοῦν τὸν κανόνα τῆς τηλεοπτικῆς ποιτικῆς ὑποβαθμίσεως. Ἄλλὰ τί δέον γενέσθαι;

(Συνεχίζεται)

μαρτίαις γενόμενον καὶ εἰς ἐπιτίμησιν ἐκβεβλημένον» δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀφίνη ἐκτὸς τῆς ποιμνης, ἀλλὰ νὰ προσπαθῇ νὰ ἐπιστρέφῃ αὐτὸ εἰς αὐτήν, καὶ νὰ τὸ ἀποκαθιστᾷ «ἐν τῷ λαῷ τῆς ἀμώμου ἐκκλησίας». Δὲν πρέπει νὰ ἀπωλέσῃ τὴν σωτηρίαν τοῦ ὁ διαπράξας βαρῆα παραπτώματα, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀπελπισθῇ διὰ τὴν σωτηρίαν του. Ὅφειλει ὁ ἐπίσκοπος νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς προσωπικῶς τὸ «πλημμέλημα» τοῦ ἁμαρ-

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας
κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΘΕΜΕΛΗ

τήσαντος, καὶ νὰ λέγῃ εἰς αὐτὸν «σὺ μόνον ἐπίστρεψον, κἀγὼ τὸν ὑπὲρ σοῦ θάνατον ἀναδέξομαι, ὡς ὁ Κύριος τῶν ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ πάντων» (Β', 20. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 25-26). Καὶ ταῦτα πάντα πρέπει νὰ πράττῃ ὁ ἐπίσκοπος, διότι οἱ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἀπομακρυνόμενοι εἶναι ὡς νὰ παραδίδωνται εἰς λύκους, εἰς δαίμονας, εἰς ἐθνικούς, εἰς Ἰουδαίους καὶ εἰς τοὺς ἀθέους αἰρετικούς. «Τῷ γὰρ ἐκβληθέντι τῆς Ἐκκλησίας εὐθὺς προσπελάζουσιν οἱ λυμεῶνες ὡς λύκοι καὶ ὡς ἄρνα βορὰν ἠγοῦνται... καὶ γενήσῃ σὺ (ὁ ἐπίσκοπος) τῆς ἐκείνου ἀπωλείας ἔνοχος» (Β', 21. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 27-28).

Ἐπὶ τούτων ὁ ἐπίσκοπος, πρὸς σωτηρίαν τοῦ ποιμνίου, θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιῇ καὶ μέσα «στυπτικά», ἦτοι αὐστηρὰ καὶ τραχέα λόγια, ἀλλὰ καὶ λόγια «παρακλητικά» πρὸς νουθεσίαν ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀνάγκην τοιούτων ἀναλόγων λόγων, ἔχων ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὸν ὄνειδισμὸν τοῦ Νάθαν πρὸς τὸν ἁμαρτήσαντα Δαυὶδ, τὸν Ἰωάνν τιμωρηθέντα διὰ τὸ ὅτι δὲν ἠθελε νὰ κηρύξῃ εἰς τοὺς Νινευίτας, καὶ ἄλλας πολλὰς παρομοίας Ἀγιογραφικὰς περιπτώσεις (Β', 22. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 28-29 κ. ἐ.). Μεταξὺ τῶν πνευματικῶς ἀσθενῶν καὶ τῶν πνευματικῶς ὑγιῶν μελῶν τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ ἰστάμενος ὁ ἐπίσκοπος, ὀφείλει νὰ προσέχῃ ἀμφοτέρους, διότι εἶναι «ἰταμώτερος σωματικοῦ φονέως ὁ τὸν ἀναίτιον ἀπορρίπτων. Ὡσαύτως καὶ ὁ μὴ προσδεχόμενος τοὺς μετανοοῦντας σκορπίζει τὰ τοῦ

Χριστοῦ, κατὰ αὐτοῦ γενόμενος· ὡς γὰρ δίκαιος ἐστὶν ὁ Θεὸς ἐν τῷ κρίνειν τοὺς ἁμαρτωλοὺς, οὕτως ἐλεήμων ἐν τῷ προσδέχεται τοὺς ἐπιστρέφοντας» (Β', 21. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 28). Γενικὸς δὲ κανὼν, ἐπὶ πᾶσι τούτοις, εἶναι ἡ φροντὶς τοῦ ἐπισκόπου νὰ διατηρῆ μακρὰν τῆς ἁμαρτίας τὸ ποιμνιον αὐτοῦ καὶ νὰ θεραπεύῃ τοὺς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐπιστρέφοντας: «Ὁ ἐπίσκοπος συντηρεῖτω, καθὸ δύναται, τοὺς μὴ ἡμαρτηκότας ἀναμαρτήτους μεῖναι, καὶ τοὺς ἀπὸ ἁμαρτιῶν ἐπιστρέφοντας θεραπεύων δεχέσθω» (Β', 24. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 32).

12. Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία τῶν ἐπισκόπων.

Ὑπὸ τοῦ θείου ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδόθη, ὡς γνωστόν, εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα νὰ νουθετῆ τὰ μέλη αὐτῆς ἢ νὰ ἐπιβάλλῃ κυρώσεις καὶ ἀναλόγους ποινάς. Εἶναι ἐντολὴ τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ τό, «Ἐὰν ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου ὑπάγε καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μετὰξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου... ἐὰν δὲ καὶ τῆς Ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελῶνης...» (Ματθ. 18, 15-17). Ὡσαύτως, ὁ Κύριος εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς του: «Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινων κρατήτε, κεκράτηνται» (Ἰωάν. 20,23). Ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἐν μέλος τῆς ἐν Κορίνθῳ Ἐκκλησίας ἡμάρτησε δημοσίως, καθώρισε ταῦτα: «Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ» (Α' Κορ. 5, 4-5).

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρίνῃ τὰ μέλη αὐτῆς, ἀσκοῦσα δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν παρεκτρεπομένων μελῶν της. Ὅπως δὲ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἰδρυμα θεοῦ δικαίου, οὕτω πως καὶ ἡ δικαστικὴ αὐτῆς ἐξουσία ἐδράζεται ἐπὶ θεοῦ δικαίου. Αἱ δὲ ἐπιβαλλόμεναι ποιναί, κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι πνευματικαὶ καὶ ἔχουν θεραπευτικὸν χαρακτήρα. Κριταὶ κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας τῆς Ἐκκλησίας εἶναι οἱ ἐπίσκοποι, καθ' ὅσον εἰς τοὺς Ἀποστόλους του, διάδοχοι τῶν ὁποίων εἶναι οἱ ἐπίσκοποι, ἔδωκεν ὁ Κύριος τὴν ἐξουσίαν τοῦ «κρίνειν τὸν ἀδελφὸν» καὶ τοῦ «δεσμεῖν καὶ λύειν» τὰς ἁμαρτίας. Οἱ ἐπίσκοποι, ἐξ ἄλλου, ἐν

τῇ πορεία τοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας, ἐπέτρεψαν τὴν ἄσκησιν τοῦ δικαστικοῦ δικαιώματος αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους (Ἄρχιμ. Γερωνύμου Κοσιῶνη, Σημειώσεις τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τόμος Β', 1961, σελ. 115 κ. ἐ).

Ἡ ὡς ἄνω δικαστικὴ ἐξουσία τοῦ ἐπισκόπου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ πνευματικῶν ὑποθέσεων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ λύσεως διαδικαστικῶν διαφορῶν μετὰξὺ τοῦ ποιμνίου, καθορίζεται διὰ πολλῶν καὶ ἐν λεπτομερείᾳ εἰς τὰς «Διαταγὰς».

Οὕτω λοιπὸν ἐπιτάσσεται εἰς αὐτάς: «Τὸν μέντοι ἐπίσκοπον δεῖ κρίνειν ὀρθῶς, καθὼς γέγραπται “Τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε...”. Γίνεσθε οὖν (οἱ ἐπίσκοποι) ὡς ἀργυρονόμοι (ἦτοι χρηματισταὶ) ἐπιστήμονες», οἱ ὅποιοι διακρίνουν τὰ φαῦλα ἀπὸ τὰ δόκιμα νομίματα, τὰ ὁποῖα δόκιμα κρατοῦν ἐνῶ τὰ φαῦλα ἀπορρίπτουν. «Τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ τὸν ἐπίσκοπον χρὴ τὰ μὲν ἄμωμα (ἐννοεῖται ἐκ τοῦ λογικοῦ ποιμνίου) κατέχειν, τὰ δὲ ἐπίμωμα (ἦτοι ἀξιόμωμα) ἢ θεραπεύειν ἢ ἀνιάτως νοσοῦντα ἀπορρίπτειν, καὶ μὴ ταχέως κόπτειν, μηδὲ οἰσδήποτε πιστεύειν» (Β', 37. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 40-41). Ὁφείλει δὲ ὁ ἐπίσκοπος νὰ προσέχη τὰς «διὰ ζῆλον ἢ φθόνον» κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἐκφερομένας ψευδεῖς κατηγορίας. «Ὅθεν —συνιστάται τοῖς ἐπισκόποις— ἐπιγινώσκοντες τοὺς τοιοῦτους ἄφρονες, ἐριστὰς, ἐπιχαιρεσικᾶκους (ἦτοι χαίροντας διὰ τὰς δυστυχίας τῶν ἄλλων), μὴ πιστεύετε αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ παρατηρεῖσθε (ἦτοι προσέχετε) τοὺς τοιοῦτους, ἀκούοντές τι παρ' αὐτῶν κατὰ ἀδελφοῦ» (Β', 37. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 41). Συνιστάται ἀκόμη εἰς τὸν ἐπίσκοπον νὰ προσέχη «τῷ κατηγορηθέντι, ἐν σοφίᾳ παρατηρῶν τὴν ἀναστροφὴν αὐτοῦ, τίς καὶ ὅποια τυγχάνει». Καὶ ἐφ' ὅσον εὖρη αὐτὸν ἀληθεύοντα τότε μόνος ὁ ἐπίσκοπος ὀφείλει νὰ ἐλέγξῃ αὐτὸν ἵνα μετανοήσῃ. Ἐὰν ὁμως δὲν πεισθῇ, τότε ἐνώπιον δευτέρου καὶ τρίτου προσώπου ἂς ἐλεγχθῇ. Καὶ ἂν πεισθῇ, ἔχει καλῶς. Ἐὰν ὁμως δὲν πεισθῇ καὶ σκληρυνθῇ, τότε ὁ ἐπίσκοπος, πρέπει νὰ γνωρίσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἀπειθείαν καὶ ἐμμονὴν του εἰς τὸ κακόν. Ἐὰν δὲ καὶ ταύτης παρακούσῃ «ἔστω σοι (τῷ ἐπισκόπῳ) “ὡς ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελῶνης” καὶ μηκέτι αὐτὸν ὡς Χριστιανὸν προσδέχου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ὡς ἐθνικὸν παραιτοῦ». Ἐφ' ὅσον δὲ μετανοήσῃ πρέπει νὰ προσλαμβάνεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, διότι τὸν ἐθνικὸν καὶ τὸν τελῶ-

νην δὲν πρέπει νὰ προσλαμβάνη ὁ ἐπίσκοπος «πρὶν ἢ μεταγῶν ἕκαστος αὐτῶν ἐκ τῶν προτέρων ἀσεβημάτων» τοῖς γὰρ μεταμελομένοις τόπον μετανοίας ὤρισεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ» (Β', 38. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 41). Ἄλλωστε, «καὶ τοὺς ἐθνικούς, ὅποταν θέλουσι μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐκ τῆς πλάνης, εἰς Ἐκκλησίαν προσδεχόμεθα, ὅπως τοῦ λόγου ἀκούωσιν, οὐ μὴν κοινωνοῦμεν αὐτοῖς, μέχρις οὗ τὴν σφραγίδα (ἦτοι τὸ βάπτισμα) λαβόντες τελειωθῶσιν» (Β', 39. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 42).

Ἐξ ἄλλου, ὁ ἐπίσκοπος δὲν πρέπει νὰ βδελύσεται τὸν εἰς σφάλματα περιπίπτοντα. «Οὐ μέντοιγε βδελύξη τὸν περιπεσόντα ἐνὶ καὶ δευτέρῳ σφάλματι, ὃ ἐπίσκοπε, οὐδὲ κωλύσεις αὐτὸν τοῦ κυριακοῦ λόγου (ἦτοι τοῦ κηρύγματος), οὐδὲ κοινῆς διαίτης (ἦτοι κοινῶν τραπεζῶν τῶν χριστιανῶν) αὐτὸν ἐξώσεις, ἐπειπερ οὐδὲ ὁ Κύριος παρητεῖτο μετὰ τῶν τελωνῶν ἐσθίειν καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν... Τοῖς οὖν δι' ἁμαρτίας ἀφορισθεῖσιν παρ' ὑμῶν καὶ συναναστρέφεσθε καὶ συναυλιζεσθε, ἐπιμελοῦμενοι, παρακαλοῦντες, ὑποστηρίζοντες, λέγοντες αὐτοῖς: "Ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι (ἦτοι ἐξησθενημέναι) καὶ γόνατα παραελυμένα"» (Β', 40. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 42). Καὶ ἐπὶ πλέον, ὁ ἐπίσκοπος ὀφείλει νὰ συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς ἡμαρτηκῶτας ὡς συμπαθῆς ἰατρός, χρησιμοποιοῦν διάφορα μέσα καὶ κατάλληλα φάρμακα: «Καὶ σὺν οὖν (ὃ ἐπίσκοπε), ὡς συμπαθῆς ἰατρός τοὺς ἡμαρτηκῶτας πάντας θεράπευε, χρώμενος σωτηρίοις πρὸς βοήθειαν ἀγωγαῖς, μὴ μόνον τέμνων ἢ καίων ἢ ξήρια (ἦτοι ἀποξηραντικὰς σκόνας) προσφέρων ἀλλὰ καὶ γλυκεὰ φάρμακα ἐπουλωτικά, καὶ καταβρέχων λόγοις παρακλητικοῖς... μὴ ραδίως ἴσθι πρόχειρος εἰς τὸ ἀποκόπτειν» τὸν ἁμαρτωλὸν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας. Ὅμως, ἐὰν κάποιος εἶναι ἀμετανόητος καὶ ἔχει ἀποξηρανθῆ εἰς τὴν ἁμαρτίαν «τότε μετὰ λύπης καὶ πένθους ἀνιάτως ἔχοντα, τῆς ἐκκλησίας ἀπόκοπτε» (Β', 41. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 43). Πρέπει δὲ ὁ ἐπίσκοπος, μετὰ πολλῆς σκέψεως ἢ καὶ συσκέψεως μετ' ἄλλων πνευματικῶν ἰατρῶν, νὰ ἀποκόψη τὸ σαπὲν μέλος τῆς Ἐκκλησίας διὰ νὰ μὴ ὑποστῇ πνευματικὴν ζημίαν ὅλον τὸ σῶμα αὐτῆς: «Ἐὰν δὲ ταῦτα ποιήσης καὶ γνῶς ὅτι... ἐπεκτείνεται ἡ νομῆ (ἦτοι τὰ πνευματικὰ διαβρωτικά ἔλκη) καὶ προλαμβάνει πᾶσαν ἴασιν, ὡς ἡ γάγγραινα πᾶν μέλος σήπουσα, τότε μετὰ πολλῆς σκέψεως καὶ

συμβουλίας (ἦτοι συσκέψεως) καὶ ἐτέρων ἰατρῶν ἐμπείρων ἀπόκοψον τὸ διασαπὲν μέλος, ἵνα μὴ τὸ πᾶν διαφθαρῆ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας» (Β', 41. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 43).

Συνιστάται ἀκόμη νὰ ἀποφεύγουν οἱ ἐπίσκοποι τὴν ἀδικον κατάκρισιν ἀλλὰ καὶ τὴν συνηγορίαν ὑπὲρ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων. «Φυλάσσεσθε οὖν τὸ κατακρίνειν τινὰς ἀδίκως καὶ συνηγορεῖν τοῖς πονηροῖς» (Β' 42. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 44). Ὅμως, ὁ «συκοφάντης», ὁ «βάσκανος», ὁ «φονεὺς» τοῦ ἀδελφοῦ του διὰ τῶν λόγων του, πρέπει νὰ γίνεται «ἀποσυνάγωγος», ἦτοι νὰ ἐκβάλλεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ ἐὰν λέγῃ ὅτι μετανοεῖ τότε νὰ τιμωρεῖται διὰ νηστειῶν, καὶ νὰ γίνεται δεκτὸς εἰς αὐτήν. Ἐὰν ὅμως συνεχίσῃ, καὶ μετὰ τὴν εἰσοδοχὴν αὐτοῦ εἰς αὐτήν, νὰ ταράσῃ καὶ νὰ βλάπτῃ τοὺς ἀδελφούς, τότε αὐτὸς πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἐκβληθῆ τῆς Ἐκκλησίας διὰ νὰ μὴ λυμαίνεται αὐτήν. «Ποίσεις οὖν αὐτὸν ἀποσυνάγωγον ὡς φονεὴ ἀδελφοῦ» ἔπειτα χρόνου διαστάντος, ἐὰν λέγῃ μετανοεῖν, σιβώσατε (ἦτοι σκληραγωγῆσατε) αὐτὸν νηστείαις καί... προσδέξασθε... εἰ δὲ πάλιν εἰσελθὼν ὁμοίως στασιάζει, οὐ παυόμενος τοῦ ταράσσειν καὶ κατακερτομεῖν τῶν ἀδελφῶν (ἦτοι νὰ πειράζῃ διὰ κακολογιῶν, νὰ χλευάζῃ), ἐκ φιλονεικίας μῶμους ἐπιτηδεύων, ἐκβάλετε αὐτὸν ὡς λοιμὸν (ἦτοι φθοροποιὸν) ἵνα μὴ τὴν Ἐκκλησίαν λυμαίνηται τοῦ Θεοῦ» (Β', 43. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 44).

Περαιτέρω εἰς τὰς «Διαταγὰς» καταχωρίζεται λεπτομερῆς ὁδηγὸς διαδικασίας ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον, ὡς ἀκολούθως.

«Τὰ δικαστήρια» πρέπει νὰ γίνωνται τῆ «δευτέρῳ σαββάτων», ἦτοι τὴν ἐπομένην τῆς Κυριακῆς ἡμέραν, εἰς τρόπον ὥστε, ἐν τῷ μεταξὺ, νὰ εὑρεθῇ τρόπος διευθετήσεως τῆς πρὸς ἀλλήλους διαφορᾶς τῶν διαφερομένων κατὰ τὴν ἐρχομένην Κυριακῆν. Εἰς τὸ δικαστήριον πρέπει νὰ συμπαρίστανται οἱ διάκονοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ ἀφοῦ ἔλθουν οἱ τὴν ἀντιλογίαν ἔχοντες καὶ ἀκουσθῶσι, τότε ἂς ψηφισθῇ ὁ συμβιβασμὸς διὰ τῆς συμφιλιώσεως ἀμφοτέρων, πρὶν ἀκόμη ἐκδοθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐπισκόπου. Ἡ κρίσις καὶ ἡ ἀπόφασις πρέπει νὰ γίνεται κατὰ δίκαιον ὁπωσδήποτε τρόπον. Ἐν ἐπιλογῇ φράσεων ἀναγράφονται τὰ ἐξῆς εἰς τὸ κείμενον: «Τὰ δικαστήρια ὑμῶν γινέσθω δευτέρῳ σαββάτων, ὅπως, ἐὰν ἀντιλογία τῆ ἀποφάσει ὑμῶν γένηται, ἕως σαββάτου ἔχοντες ἀδειαν δυνηθεῖτε εὐθύναι

(ἦτοι νὰ διευθετήσητε) τὴν ἀντιλογίαν καὶ εἰρηνεύσαι εἰς τὴν Κυριακὴν τοὺς διαφορομένους πρὸς ἀλλήλους. Συμπαρέστωσαν δὲ τῷ δικαστηρίῳ καὶ οἱ διάκονοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ἀπροσωπολήπτως κρίνοντες ὡς «Θεοῦ ἄνθρωποι» μετὰ δικαιοσύνης... Παραγενομένων οὖν ἐκατέρων τῶν προσώπων... καὶ ἀκούσαντες αὐτῶν, ὁσίως ἀνενέγκατε τὰς ψήφους, σπουδάζοντες φίλους αὐτοὺς ἀμφοτέρους ποιῆσαι πρὶν ἀποφάσεως τῆς τοῦ ἐπισκόπου... Ὁ δικαίως τιμωρηθεὶς καὶ ἀφορισθεὶς παρ' ὑμῶν αἰωνίου ζωῆς καὶ δόξης ἀπόβλητος γέγονεν καὶ παρὰ ἀνθρώποις ὁσίως ἄτιμος καὶ παρὰ Θεῷ κατάδικος» (Β', 47. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 46-47).

Διὰ κάθε δὲ ἁμαρτίαν πρέπει νὰ γίνεται κενωρισμένη ἀπόφασις, καὶ νὰ μὴ εἶναι ἡ ἴδια ἀπόφασις δι' ἕκαστον παράπτωμα ἔργου, λόγου, προθέσεως, ἢ λοιδορίας ἢ ὑπολήψεως. Νὰ ἐκδίδεται δὲ μετὰ «πολλῆς φρονήσεως» ἢ ἀπόφασις, ἐπιβαλλομένων τῶν ἀναλόγων πνευματικῶν ποινῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἁμάρτημα, ὥστε νὰ μὴ παρεμπέση ἀδικία τις πρὸς τὸν τιμωρηθέντα καὶ προκληθῆ οὕτως ἢ «ἀγανάκτησις» τοῦ Θεοῦ. «Μὴ πάσης δὲ ἁμαρτίας τὴν αὐτὴν ποιήσθε ἀπόφασιν, ἀλλ' ἕκαστης ἰδίαν, μετὰ πολλῆς φρονήσεως κρίνοντες ἕκαστα τῶν πλημμελουμένων, τὰ τε μικρὰ καὶ τὰ μεγάλα, καὶ ἄλλως ἔργου, καὶ λόγου πάλιν ἑτέρως, καὶ προθέσεως ἢ λοιδορίας ἢ ὑπολήψεως διαφόρως· καὶ τοὺς μὲν ὑποβαλεῖς μόναις ἀπειλαῖς, τοὺς δὲ πενήτων χορηγίας (ἦτοι νὰ δίδουν χρήματα εἰς τοὺς πτωχοὺς), ἄλλους δὲ νηστείας στιβάσεις (ἦτοι τιμωρήσεις) καὶ ἑτέρους ἀφορίσεις ἕκαστον πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος αὐτοῦ» (Β', 48. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 47). Τοιαύτας ἄλλωστε διακρίσεις καὶ ποινὰς προέβλεπε καὶ ὁ Μωσαϊκὸς νόμος. Ἦτοι κατ' ἄλλον τρόπον ἐτιμωρεῖτο ὁ κατὰ τοῦ Θεοῦ ἁμαρτήσας, κατ' ἄλλον ὁ κατὰ τοῦ ἱερέως ἢ κατὰ τοῦ ἱεροῦ ἢ κατὰ τῆς θυσίας, ἢ κατὰ τοῦ βασιλέως, τοῦ ἄρχοντος, τοῦ στρατιώτου, τοῦ ὑπηκόου, τοῦ κτήματος, τοῦ ἀλόγου, τῶν γονέων καὶ συγγενῶν, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, ἐπιβαλλομένων ἀναλόγως τῶν ποινῶν τοῦ θανάτου ἢ διὰ σταυροῦ ἢ διὰ λίθων, τῆς ὑλικῆς ζημίας, ἢ τῆς μαστιγώσεως ἢ τῆς ταῦτοπαθείας. «Οὐκοῦν —καταλήγει ἢ παράγραφος αὕτη— καὶ ὑμεῖς (ἦτοι οἱ κρίνοντες τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων) τῶν διαφόρων ἁμαρτημάτων διαφορῶς ποιήσθε καὶ τὰς τιμωρίας, ἵνα μὴ τις ἀδικία παρεμπεσοῦσα κινήσῃ τὸν Θεὸν πρὸς ἀγα-

νάκτησιν» (Β', 48. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 47).

Ὡς πρὸς τὸν «κατηγοροῦντα» καὶ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ δικαστήριον, αὐτοί, μέχρις ὅτου ἐκδικασθῆ ἢ ὑπόθεσις τῶν καὶ εἰρηνεύσουν, ἀπλῶς ὀνομάζονται «ἐκότερα πρόσωπα», καὶ ὄχι «ἀδελφοί». Πρωτίστως δὲ πρέπει νὰ ἐρευνηθῆ ἐὰν ὁ κατηγορῶν διὰ πρώτην φορὰν καταφέρεται κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ ἐὰν καὶ ἄλλους ἄλλοτε κατηγορήσῃ καὶ ἐν γένει ποία εἶναι ἢ «ἀναστροφὴ» καὶ ἢ συμπεριφορὰ αὐτοῦ μετὰ τῆς κοινωνίας. Καὶ ἐὰν εὐρεθῆ εὐσυνείδητος, δὲν πρέπει εἰς αὐτοῦ μόνου τὴν εὐσυνείδητον μαρτυρίαν νὰ περιορισθῆ τὸ δικαστήριον, ἀλλὰ νὰ ἔχη πρὸς ἀπόδειξιν τῆς μαρτυρίας του καὶ ἄλλους εὐσυνείδητους μάρτυρας. Γενικῶς δὲ πρέπει οἱ μάρτυρες νὰ εἶναι «πραεῖς, ἀόργητοι» καὶ τὰ τοιαῦτα. «Καθίσαντες οὖν ἐπὶ τὸ κριτήριον, παρόντων ἐκατέρων τῶν προσώπων, οὐ γὰρ ἐροῦμεν ἀδελφῶν, μέχρις οὐ ἑαυτοὺς ἐν εἰρήνῃ ἀπολάβωσιν, ἐρευνάτε ἀκριβῶς περὶ τῶν ἐνεχομένων· καὶ πρῶτον περὶ τοῦ κατηγοροῦντος, εἰ πρῶτον τούτου κατηγορεῖ ἢ καὶ ἑτέροις τισὶν ἐγκλήματα κατενήνοχεν... καὶ ὅποια τις ἢ ἀναστροφὴ αὐτοῦ ὑπάρχει. Καὶ τοιοῦτος δὲ ὢν εὐσυνείδητος, μὴ πιστευέσθω μόνος, παράνομον γὰρ τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' ἔχέτω καὶ ἑτέρους μάρτυρας ὁμοίους αὐτῷ τὸν τρόπον... Ἔστωσαν οὖν οἱ μάρτυρες πραεῖς, ἀόργητοι, ἐπιεικεῖς, ἀγαπητικοί, σώφρονες, ἐγκρατεῖς, ἀπόνηροι, πιστοί, θεοσεβεῖς· ἢ γὰρ τῶν τοιούτων μαρτυρία καὶ διὰ τοῦ τρόπου αὐτῶν βεβαία καὶ διὰ τῆς ἀναστροφῆς αὐτῶν ἀληθῆς ὑπάρχει. Τῶν δὲ μὴ τοιούτων μὴ παραδέχεσθε τὴν μαρτυρίαν, κἄν συμφωνεῖν δοκῶσιν ἐπὶ τῇ καταμαρτυρίᾳ» (Β', 49. ΒΕΠΕΣ, τόμ. 2, σελ. 47-48).

(Συνεχίζεται)

Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως, **ΑΓΙΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**, ἀνατύπωσις 1995, σχῆμα 17Χ24 ἑκατ., σσ. 483.

Τὸ ἀπὸ ἐτῶν ἐξαντηλμένο «Ἀγιολόγιον», κλασικὸ στὸ εἶδος του, ἀνατυπώθηκε καὶ κυκλοφορεῖ, μὲ προλεγόμενα τοῦ ὁμοτ. Καθηγητοῦ Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Διευθυντοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν. Πρόκειται γιὰ πολύτιμο βοήθημα τῶν φιλαγίων καὶ τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὰ Συναξάρια τῶν ἀθλητῶν τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως.

Η ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΩΣΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣ ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ*

9. 19η Ὀκτωβρίου 1995: Ἐπίσκεψις εἰς τὸ Λύκειον τῆς πόλεως καὶ παρακολούθησις μαθήματος Ἑλληνικῆς γλώσσης, συνάντησις μετ' Ἑλληνες μαθητῆς καὶ μαθήτριες, παρακολούθησις κονσέρτου μαθητῶν, ὅπου ἐτραγούδησαν Ἑλληνικὰ καὶ Οὐκρανικὰ τραγούδια καὶ ἔψαλον τὸν Ἐθνικὸν μας Ὑμνον. Ἐκεῖ ὑπεσχέθη νὰ φιλοξενήσω 60 μαθητῆς καὶ μαθήτριες καὶ 20 ἐκπαιδευτικούς, Ἑλληνες καὶ Οὐκρανοὺς, εἰς τὶς Κα-

---

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κερκύρας, Παξῶν
καὶ Διαποντίων Νήσων κ. **ΤΙΜΟΘΕΟΥ**

τασκηνώσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μου κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος. Εἰς τὴν συνέχεια ὁ Λυκειάρχης καὶ οἱ Καθηγηταὶ ἔδωσαν μικρὴ δεξίωση, διὰ νὰ μᾶς τιμήσουν.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας εἶχαμε συνάντησιν μετ' τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ Μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, τοὺς Ἑλληνας τοῦ Ντονιέτσκ, τὸν π. Βίκτωρα, Ἐφημέριον τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος, Οὐκρανόν, τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος εἶναι Ἑλληνίδα, καὶ τὸν Ἀντιπρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Ὀμοσπονδίας τῆς μεζονος περιοχῆς, ὁ ὁποῖος ὑπέβαλε παράκλησιν καὶ αἴτημα, ἀφοῦ παρέθεσε καὶ ἀνάλογη μελέτη, περὶ ἐπισκευῆς τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ χωρίου Μπουγάς, εὐρισκομένου πλησίον τοῦ Ντονιέτσκ, καὶ ὅπου οἱ περισσότεροι κάτοικοι, τὸ 93%, εἶναι Ἑλληνες. Εἶχομεν δὲ τὴν εὐκαιρίαν τὴν ἐπομένην νὰ ἐπισκεφθῶμε τὸν χώρον αὐτὸν καὶ νὰ διαπιστώσουμε τὴν ἀνάγκη τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ.

Τὸ ἐν λόγῳ αἴτημα ἀποτελεῖ αἴτημα τῆς ὅλης περιοχῆς. Εἰς τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω συνάντησιν ἀπευθυνόμενος εἰς τοὺς Ἑλληνας τῆς πόλεως Ντονιέτσκ μετέφερα τὶς εὐχὰς τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου καὶ τῶν Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ ἐνδιαφέρον Αὐτῆς διὰ τὴν περιοχὴν αὐτήν.

Ἡ δαπάνη ἀναστηλώσεως τοῦ ἀνωτέρω Ἱ. Ναοῦ ἀνέρχεται εἰς 150.000 δολ. ΗΠΑ. Θὰ ἠδύνατο δὲ νὰ δοθῆι οἰαδήποτε οἰκονομικὴ συμ-

παράστασις πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν, συμπαραστάσις πρὸς τὴν ἀναμένουν, τὴν ἔχουν ἀνάγκη καὶ τοὺς ἀξίζει.

10. 29η Ὀκτωβρίου 1995: Ἐπίσκεψις τοῦ χωρίου Μπουγάς, τὸ ὁποῖον ἀπέχει 50 χιλ. ἀπὸ τὸ Ντονιέτσκ καὶ 65 χιλ. ἀπὸ τὴν Μαριούπολη. Εἰς τὸ χωριὸ αὐτὸ διαβιοῦν 1.000 κάτοικοι, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ 93% εἶναι Ἑλληνες. Ἐπισκεφθήκαμε τὸν Ἱ. Ναὸν Γεννεσίου τῆς Θεοτόκου καὶ διεπιστάσαμε ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ἀνάγκη ἀναστηλώσεώς του, διὰ τὴν ὁποίαν ἔχω κάνει ἤδη ἀναφορὰν.

Εἰς τὴν συνέχεια ἐπισκεφθήκαμε τὴν Μαριούπολη, ἡ ὁποία εἶναι μία ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες πόλεις τῆς Ἀζοφικῆς καὶ εἰς τὴν ὁποία κατοικοῦν ἀρκετὲς χιλιάδες Ἑλλήνων. Ἐπίσκεψις εἰς τὸ Ἀνθρωπιστικὸν Ἴδρυμα καὶ συνάντησις μετ' τὴν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Μαριουπόλεως κ. Βαλεντίνα Κονόπ-Λεσκοβ, Καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου Μαριουπόλεως καὶ Ἀντιπρόεδρο τῆς Ὀμοσπονδίας τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων τῆς Οὐκρανίας, μετ' τὸν Ἐκπρόσωπον Τύπου κ. Ἀνατόλιο Μπάλντζι καὶ Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τοῦ χωρίου Σαρτανά, τὴν κ. Ἑλένη Κονόπ, Γραμματέα, ἐνῶ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν εἶδαμε καὶ τὴν Πρόεδρον τῆς Συνομοσπονδίας Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων Μαριουπόλεως καὶ εἶχαμε εὐρύτατη καὶ ἐνδιαφέρουσα συζήτησιν.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐπισκεφθήκαμε τὸ χωριὸ Σαρτανά, ὅπου κατοικοῦν 9.000 Ἑλληνες, ἡ σύζυγος δὲ τοῦ Δημάρχου εἶναι Ἑλληνίδα καὶ διδάσκει Ἑλληνικὰ εἰς τὰ παιδιὰ τοῦ Νηπιαγωγείου τοῦ χωριοῦ. Ἐν συνεχείᾳ ἐπισκεφθήκαμε τὸν τόπον, ὅπου ὑπῆρχε Ὁρθόδοξος Ναός, ὁ δὲ Ὑφυπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Νιώτης πρὸ ἐνὸς ἔτους κατέθεσε θεμέλιον λίθον μετ' τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ ἐπιχορηγήσῃ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ μετ' ποσὸν 50.000 δολ. ΗΠΑ. (Ὅρα ἐγγράφον Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Κ. Παπούλια Α.Π.ΑΣ 728/15.6.1995 εἰς ἀπάντησιν ἀναλόγου ἐπερωτήσεως εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ βουλευτοῦ κ. Ψωμάδη. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀναγνωρίζει καὶ ἀποδέχεται τὴν δέσμευσιν). Οἱ κάτοικοι τοῦ ἀνω-

---

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 360 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

τέρω χωριού αναμένουν την ύλοποίησιν τῆς Ὑπουργικῆς ὑποσχέσεως «ἀτενίζοντες τὴν ἀναμνηστικὴν στήλην».

Εἰς τὴν συνέχεια, καὶ εἰς προκεχωρημένην ὥρα, ἐπισκεφθῆκαμε τὸ Ἑλληνικὸ χωριὸ Οὐρζοῦφ καὶ τὸν Ἰ. Ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, ὁ ὁποῖος ἀποκατεστάθη καὶ χρειάζεται βοήθεια μόνον διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν του. Ἀκολούθως ὑπὸ δυσκόλους συνθήκας ἐπιστρέψαμε, μετὰ τὰ μεσάνυκτα, εἰς τὴν πόλιν Ντονιέτον.

Θὰ πρέπει δὲ νὰ ὑποσημειώσω, ὅτι οἱ συνθήκες διαβιώσεως καὶ τὸ οἰκονομικὸν ἐπίπεδον τῶν χωριῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πόλεων τῆς περιοχῆς εὐρίσκονται εἰς πολὺ θλιβερὰν κατάστασιν.

11. 21η Ὀκτωβρίου 1995: Ἀναχώρησις διὰ Ὀδησοῦν καὶ ἐγκατάστασις εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον.

12. 22α Ὀκτωβρίου 1995: Ἡμέρα Κυριακῆ. Λειτουργήσαμε εἰς τὸν Ἰ. Ναὸν τῆς Ἁγ. Τριάδος, τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ὀδησοῦ, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ σημερινὸν «Μετόχιον» τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ εἰς τὴν συνέχεια ἦλθαμε εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τὸν Πατριαρχικὸ Ἐξάρχο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, μετὰ Ἕλληνας καὶ μετὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ὀδησοῦ, μετὰ τὸν ὁποῖον εἶχον μακρὰν συζήτησιν ἐπὶ θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν μετὰ τὴν βιωσιμότητα τῆς Ἑλληνορθοδόξου Κοινότητος τῆς Ὀδησοῦ. Τὸ βράδυ τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐπεστρέψαμε εἰς Μόσχαν.

13. 23η Ὀκτωβρίου 1995: Ἀναχώρησις καὶ ἐπιστροφή εἰς τὰς Ἀθήνας.

Προσεπάθησα εἰς τὴν παράγραφον αὐτὴν, νὰ παρουσιάσω μία περιληπτικὴν καὶ περιορισμένην εἰκόνα τῶν καθημερινῶν μας μετακινήσεων, ἐπισκέψεων καὶ ἐπικοινωνιῶν. Ἡ ἐν λόγῳ καταγραφή δὲν ἀποδίδει ὅμως τὴν ὄλην πραγματικότητα, διότι ἐπὶ δεκατρεῖς (13) ἡμέρας εὐρισκόμεθα εἰς μίαν συνεχῆ μετακίνησιν καὶ ἐπικοινωνίαν, ἢ ὁποῖα ἦταν πολὺ χρήσιμος διὰ τὴν ἐπισήμανσιν τῆς πραγματικῆς καταστάσεως καὶ τὴν καταγραφήν χρησίμων ἐμπειριῶν.

Ἐπομένως, ἐντὸς τῶν πλαισίων μιᾶς εἰσηγήσεως κινούμενος, ἔχω τοὺς ἀναλόγους περιορισμούς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἕκτασιν τῆς εἰσηγήσεως.

Εἰς τὴν ἐπομένην παράγραφον θὰ προσπαθῆσω νὰ παρουσιάσω κάποιες συγκεκριμένες διαπιστώσεις καὶ νὰ κάνω καὶ τὴν ἀνάλογη κατὰ περιοχὴς κριτικὴν.

Θὰ πρέπει δὲ νὰ ὑπερτονίσω, ὅτι ἡ συμπεριφορὰ τῶν συνοδευόντων με δύο Κληρικῶν Συνοδικῶν Ὑπαλλήλων ἦταν κατὰ πάντα ἄψογος καὶ λίαν ἐπαφελής. Τὴν ἰδίαν δὲ συμπεριφορὰν ἀντιμετωπίσαμεν παντοῦ ἀπὸ ὅλα τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἤδη ἔχω προαναφέρει.

2. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν πορεία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Ἀποστολῆς, ὡς διαφαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν προγενεστέραν χρονολογικὴν ἐξιστόρησιν, ἦλθομεν εἰς ἐπικοινωνίαν:

I. Εἰς ΜΟΣΧΑΝ: α) Μετὰ ἀρμόδια Ἐκκλησιαστικὰ πρόσωπα, ἀνήκοντα εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας καὶ β) μετὰ πρόσωπα τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας εἰς τὴν Μόσχα.

II. Εἰς ΟΔΗΣΣΟΝ: α) Μετὰ Ἐκκλησιαστικὰ πρόσωπα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ὀδησοῦ, β) μετὰ τὸ Παράρτημα τοῦ Ἰδρύματος Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ Ὀδησοῦ (Μουσεῖον Φιλικῆς Ἐταιρείας), γ) μετὰ τὸν Ἑλληνικὸ Ἰ. Ναὸ Ἁγ. Τριάδος - Ὀδησοῦ (Μετόχιον Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας), καὶ δ) μετὰ ἐκπροσώπους τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ὀδησοῦ.

III. Εἰς ΛΟΙΠΑΣ ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΟΥΣ ΠΕΡΙΟΧΑΣ: Ὅπως παρουσιάσω εἰς τὸ «ὀδοιπορικόν» τῶν ἐπισκέψεών μας, ἐπισκεφθῆκαμε πόλεις μεγάλες, κωμοπόλεις καὶ χωριά, ἐκεῖ ὅπου διαβιοῦν χιλιάδες Ἑλληνορθοδόξων καὶ εἶχαμε ἐπικοινωνία μετὰ πρόσωπα τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας τῶν Ἑλλήνων τῆς Οὐκρανίας, μετὰ ἔδρα τὴν Μαριούπολη, μετὰ Κληρικούς, μετὰ Προέδρους Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, μετὰ Ἐκπαιδευτικούς εἰς Σχολεῖα καὶ ἀπλοὺς ἀνθρώπους, ἐνῶ ἐπισκεφθῆκαμε παραλλήλως καὶ τοὺς Ἰ. Ναοὺς, ὅπου ἐκκλησιάζονται οἱ Ἕλληνες.

Εἰς ὅλες δὲ τὴς περιπτώσεις τῶν ἐπισκέψεών μας, συζητήσαμε εἰς βάθος τὰ ὑφιστάμενα προβλήματα, εἶδαμε ἐπὶ τόπου καταστάσεις καὶ καταγράψαμε πραγματικὰ γεγονότα.

Διακρίναμε παντοῦ ἀγάπη πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ προσδοκία καὶ ἐλπίδα, τόσον ἢ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ὅσον καὶ ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ συμπαρασταθοῦν, κατὰ τὴν ἀρμοδιότητά τους, διὰ νὰ μὴ χαθεῖ ἓνας Ἑλληνισμὸς 500.000 προσώπων, ὁ ὁποῖος παλεῦει ἐπὶ χρόνια νὰ ἐπιβιώσει ἐν μέσῳ

ἀπερίγραπτων δυσχερειῶν καὶ ἰσχυρῆς ξένης θρησκευτικῆς καὶ πολιτικῆς προπαγάνδας, παρ' ὅτι τὰ Κράτη καὶ οἱ Λαοὶ τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Οὐκρανίας διάκεινται πολὺ φιλικὰ ἔναντι τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Κατὰ τὶς ἐν λόγῳ ἐπισκέψεις μας εἰς τὶς ἀνωτέρω περιοχὰς διεπιστώσαμε τὰ ἑξῆς:

I. Εἰς Μόσχαν:

α) Πατριαρχεῖο Μόσχας: Τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας τρέφει ἰδιαίτερη ἐκτίμηση πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀναγνωρίζει τὴν συμπαράστασιν τὴν ὁποία λαμβάνει ἀπὸ τὴν Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία.

Ἀναγνωρίζει, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας, ὅτι τὴν Ὁρθοδοξίαν τὴν ἔλαβε ἀπὸ τὸ Βυζάντιο, ὅτι πολλοὶ συνέβαλαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἀρκετοὶ λόγοι Ἕλληνες Κληρικοὶ καὶ Διδάσκαλοι, οἱ ὁποῖοι εἰργάσθησαν εἰς τὴν Ρωσίαν.

Δέχεται ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔχουν τὴν πρωτοπορίαν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν καὶ εἶναι πρόθυμοι «νὰ συνεχίσουν τὶς καλὰς καὶ ἀδελφικὰς σχέσεις τους καὶ νὰ κτίσουν μὲ τοὺς Ἕλληνες τὴν ἐνότητά τους».

Σήμερον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἔχει μεγάλο πρόβλημα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατάρτισιν τοῦ Ἱ. Κλήρου τῆς, ἐνῶ δίδουν «κάποια» ἐρμηνεῖα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν οικονομικὴν ἐνίσχυσιν μερικῶν Ρώσων Κληρικῶν ἐκ μέρους τοῦ Βατικανοῦ...

Ὁ Πατριάρχης Μόσχας ἔχει πολὺ καλὰς καὶ στενὰς σχέσεις μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν τῆς Μόσχας καὶ μὲ κάθε Ἕλληνα πού διαβιοῖ εἰς τὴν Μόσχαν.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἀντιμετωπίζει σήμερον μεγάλας δυσκολίας ἀπὸ διάφορες ἐσωτερικὰς σχισματικὰς ἐνέργειες Κληρικῶν τῆς, ὅπως ἐπίσης ἡ σχέση τῆς ἔχει τραυματιστεῖ μὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κων/πόλεως, ἔνεκα τῶν γνωστοῦ θέματος τῶν Ρώσων τῆς Διασπορᾶς καὶ τῶν περιοχῶν τῆς Βαλτικῆς. Ἡ ἐκτίμησίς μου εἶναι, ὅτι μακροπρόθεσμα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας δὲν θὰ ἐπιμεῖναι ἐπὶ τοῦ θέματος, διότι ἡ ἐπιχειρηματολογία τῆς δὲν εἶναι ἰσχυρὴ καὶ διότι ἔχει πολλὰ ἄλλα ἐσωτερικὰ θέματα νὰ ἀντιμετωπίσει.

Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία ἀντιμετωπίζει ὀξύτατα οἰκονομικὰ προβλήματα διὰ ἐπισκευὰς, ἐξοπλισμοὺς καὶ ἐπανδρώσεις Ἱ. Ναῶν καὶ Μονῶν,

τὶς ὁποῖες ἐπέστρεψε προσφάτως εἰς αὐτὴν τὸ Κράτος.

Μεγάλο ἐπίσης πρόβλημα ἀντιμετωπίζει τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας μὲ τὴν ἔλλειψιν πεπαιδευμένου Ἱ. Κλήρου, ὁ ὁποῖος θὰ μπορούσε νὰ συνδράμει, ὄχι μόνον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐξειδικευμένου ποιμαντικοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν στελέχωσιν διδακτικῶν θέσεων διὰ τὴν γενικωτέραν ἐπιμόρφωσιν τῶν Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς.

Γενικῶς ὑπάρχει σήμερον πολὺ εὐνοϊκὸν κλίμα, ὅσον ἀφορᾷ τὶς ὑπάρχουσες σχέσεις, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ διὰ τὴν προώθησιν στενοτέρων Ἐκκλησιαστικῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας.

Φρονῶ, ὅτι ἂν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔδιδε τὴν συγκατάθεσίν του, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θὰ ἦταν ὁ καλύτερος διαμεσολαβητὴς διὰ τὴν «ἐξομάλυνσιν» τῶν σχέσεων μεταξὺ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Πατριαρχείου Μόσχας, καθ' ὅσον εἰς εἰδικὴν δῆλωσιν, «διαμαρτυρία», τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας διὰ τὸ προαναφερθὲν θέμα, κάνει μνεῖα, ὅτι ἐπ' οὐδενὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ θὰ διαταράξει τὶς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας μὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

β) Ἑλληνικὴ Πρεσβεία Μόσχας: Ἡ Ἑλληνικὴ Πρεσβεία τῆς Μόσχας διαθέτει ἰκανὰ στελέχη καὶ ἔχει ἐπηξημένον κύρος καὶ ἔναντι τῆς Ρωσικῆς Πολιτείας καὶ ἔναντι τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας.

Ὁ Πατριάρχης Μόσχας κ. Ἀλέξιος ἀγαπᾷ τὴν Ἑλλάδα, τοὺς Ἕλληνες καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν Μόσχας, τὴν ὁποία συχνὰ ἐπισκέπτεται, ἐνῶ δείχνει ἰδιαίτερον «προτίμησιν» διὰ τοὺς Ἕλληνες Διπλωμάτας.

Τὸ Ρωσικὸν Κράτος εὐνοεῖ τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ ἀποκτήσει «κάποιες δικαιοδοσίες» ἐκτὸς Ρωσίας.

Παρ' ὅτι ὑπάρχει τεράστιον οἰκονομικὸν πρόβλημα εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς καὶ τὶς Ἱ. Μονές, ἔνεκα τοῦ ὁποῖου γίνονται πρόχειρες κατασκευές, ἐν τούτοις ὑπάρχει μία σύγχρονη Ρωσικὴ τάσις ἐπανόδου εἰς τὰ Βυζαντινὰ πρότυπα.

(Συνεχίζεται)

Ἡ Θεολογία τῆς Ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ*

Ἀποδείξας ἐπανελημμένως, ὅτι ἔφερεν, ἐφ' ἑαυτοῦ, τὴν ἀτελῆ καὶ ἀσθενῆ, ἀνθρωπίνην φύσιν: «πεινᾶν καὶ διψᾶν καὶ κάμνειν καὶ μὴ εἰδέναι... καὶ αἰτεῖν... καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ τῆς σαρκός»⁶⁶. Καὶ ὁ Ἁγ. Εὐστάθιος Ἀντιοχείας († 337) διεκηρύττει τὸ ὁμοούσιον τῆς τε ψυχῆς καὶ

προσέλαβεν, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, ὁ, ἐνανθρωπήσας, Μονογενῆς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἠνώθη μετὰ τῆς ἀνθρωπότητος⁷⁰.

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. **ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΕΛ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ**
Δρος Θεολογίας - Ὑμνογράφου τῆς Σιωνίτιδος

τῆς σαρκός τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος, Θεοῦ Λόγου, Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀδαμαιοὺς ἀνθρώπους: «Ἡ τοῦ Ἰησοῦ ψυχὴ καὶ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων ὁμοούσιος, ὡσπερ καὶ ἡ σὰρξ, ὁμοούσιος τῇ τῶν ἀνθρώπων σαρκὶ τυγχάνει, ἐκ τῆς Μαρίας προελθοῦσα»⁶⁷. Τὴν, φθαρτὴν καὶ ἐπιρροετὴ πρὸς τὴν ἀμαρτίαν, ἀνθρωπίνην σάρκα προσέλαβεν ὁ ἐνανθρωπήσας Μονογενῆς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν Ὑποστατικὴν Αὐτοῦ Ἐνωσιν, ἐν τῇ ἀχράντῳ νηδύϊ τῆς Θεοτόκου Παρθένου Μαρίας, ἵνα με, τὸν ἄνθρωπον, τὸ προσφιλέστερον τῶν πλασματῶν Αὐτοῦ, σώσῃ»⁶⁸. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς Ὑποστατικῆς Ἐνώσεως «τοῦ τε Λόγου, καὶ τῆς σαρκός, ἐν ὑπάρχει πρόσωπον, ὅπερ ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως κοινὰς ἔχει τὰς πράξεις». Ὄντως, ὁ σαρκωθείς καὶ ἐνανθρωπήσας Θεὸς Λόγος ἔλαβεν ἀληθινὴν καὶ πραγματικὴν ἀνθρωπίνην σάρκα, ἀνθρώπινον σῶμα· «Σῶμα δὲ ἐστὶ, τὸ τριχῆ διαστατόν, ἧγουν τὸ ἔχον μῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, ἥτοι πάχος»⁶⁹. Διὰ τῆς σαρκός ταύτης, ἦν

al. Oxyrinchus Papyri, London 1898, 5-9) (τεμάχια ἀναγόμενα, εἰς τὴν ἐποχὴν Γ'-Δ' αἰῶνος μ.Χ.). Τὸ Σύμβολον Σιμωνίου 2 (357) ὁμολογεῖ τὸ πραγματικὸν τῆς σαρκός τοῦ Χριστοῦ: «σάρκα, ἥτοι σῶμα, τουτέστιν ἄνθρωπον εἰληφέναι, ἀπὸ Μαρίας τῆς Παρθένου» (PG 26,741C). Δὲν ἐκόμισεν, ἐξ οὐρανοῦ, τὴν σάρκα Αὐτοῦ, ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς Λόγος, ἀλλὰ προσέλαβεν ταύτην, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας: «Οὐδὲ γὰρ, ἐξ οὐρανοῦ, τὴν σάρκα τοῦ Κυρίου ἡμῶν... λέγομεν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀγίας Παρθένου Μαρίας ὁμολογοῦμεν σσαρκῶσθαι τὸν Θεὸν Λόγον, καὶ οὐ διαιροῦμεν Αὐτόν, ἀπὸ τῆς Αὐτοῦ σαρκός, ἀλλ' ἐστὶν ἐν πρόσωπον, μία ὑπόστασις, ὅλος ἄνθρωπος, ὅλος Θεός». (Ἰουστινιανὸς (565) Περὶ Πίστεως τῆς Ἐνσαρκώσεως 3 PG 8,876C).

70. Μ. Ἀθανασ. Ὁ πρὸς τοὺς Ἀντιοχείς τόμος 7 PG 26,804B. Καὶ ὁ Μ. Βασίλειος δογματίζει, ὅτι ὁ αἰτήσας παρὰ τῆς Σαμαρείτιδος «δὸς μοι πεινᾶ» (Ἰω. 4,7), «φωνῆ ἐστὶ τὴν σωματικὴν χρεῖαν ἐκπληροῦσα, καίτοι, ὁ αἰτῶν, οὐχὶ σὰρξ ἦν ἄψυχος, ἀλλὰ Θεότης σαρκὶ ἐμψύχῳ κεχηρημένη» (Μ. Βασίλ. Ἐπιστολὴ 236,1 PG 32,877C). Ὀλόκληρον, πλήρῳ καὶ τελείαν σάρκα, ἥτοι ἀνθρωπίνην φύσιν, προσέλαβεν ὁ Θεὸς Λόγος Κύριος Ἰησοῦς Χριστός: «Ἄλλα σαρκὸς πάθη, καὶ ἄλλα σαρκὸς ἐμψύχου, καὶ ἄλλα ψυχῆς σώματος κεχηρημένης. Σαρκὸς μὲν οὖν ἴδιον τὸ τέμνεσθαι... καὶ διαλύεσθαι· καὶ πάλιν σαρκὸς ἐμψύχου τὸ κοποῦσθαι... καὶ πεινᾶν... ψυχῆς δὲ σώματι κεχηρημένης λύπει... καὶ φροντίδες, ὥστε σάρκα μὲν τὴν ἡμετέραν ἀνέλαβε, μετὰ τῶν φυσικῶν αὐτῆς παθῶν, ἀμαρτίαν δὲ οὐκ ἐποίησεν» (Μ. Βασίλ. Ἐπιστολ. 261,3 PG 32,792A). Καὶ ὁ Ἀλεξάνδρεὺς Δίδυμος (398) καταφάσκει, ὅτι ὁ Θεὸς Λόγος κατὰ τὴν Ὑποστατικὴν Ἐνωσιν Ἐαυτῷ τὴν κτιστὴν σάρκα ἐμψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ». Εἰς Ἑβρ. 1:6, Fragm. K. Staab, Pauluskommentare aus der griechischen Kirche, Münster 1933 σ. 45. 5. . Πρβλ. καὶ Γρηγόρ. Θεολόγ. Λόγ. 29,19 PG 36,100A. Τοῦ Αὐτοῦ Λόγ. 2,23 PG 35,432B. Ἡ σὰρξ αὕτη, τὸ σαρκαίνον τοῦτο ἀνθρώπινον σῶμα τοῦ Κυρίου εἶναι, κατὰ τὸν Σεραπίωνα Θμοῦεως (362) «σῶμα τοῦ Λόγου» τοῦ σαρκωθέντος καὶ ἐνανθρωπήσαντος (F. X. Funk, Didascalia et constitutiones apostolorum, Paderborn 1905 11, σελ. 13. 15). Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν λαμβάνωμεν τὴν Θεῖαν Μετάληψιν «ἐν ἀληθείᾳ, σῶμα καὶ αἷμα ὄρατόν καὶ κτιστόν καὶ γηγενὲς Χριστοῦ» λαμβάνομεν (Ἀναστ. Σιναιτοῦ († 700) Ὁδηγὸς 13 PG 89,208D), «δύο φύσεις, ἐν τῷ μεταλαμβάνονμένῳ, ὑφ' ἡμῶν, σάματι τοῦ Χριστοῦ, ἠνωμένοι, καθ' ὑπόστασιν ἐστὶν ἀδιασπαστως. Καὶ τῶν δύο φύσεων μετέχομεν, τοῦ σώματος σωματικῶς, τῆς θεότητος πνευματικῶς» (Ἰω. Δαμασκ. Ἐκδοσ. Ὁρθοδ. Πίστ. 4,13 PG 94,1149B καὶ, Περὶ Εἰκόνας 3,26 PG 94,1348B). Τῆς σαρκὸς τοῦ Θεοῦ Λόγου τὴν πραγματικότητα, μεθ' ὅλων αὐτῆς τῶν ἀνθρωπίνων ἀδιαβλήτων παθῶν καὶ ὁ Ἁγ. Γρηγόριος Νύσσης († 394) διακηρύττει: «Ὅταν μὲν, ἀκούομεν, ὅτι φῶς ἐστὶ καὶ δύναμις... πάντα ταῦτα πιστὰ ποιούμεθα, εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ ἀναφέροντες. Ὅταν δὲ λῦπην, καὶ ὕπνον... οὐδὲν ἦττον πιστὰ τε καὶ ἀληθῆ εἶναι δεχόμεθα, πρὸς τὴν σάρκα βλέποντες, ἦν τῇ πίστει, μετὰ Λόγου, παραδεξάμεθα» (Γρηγόρ. Νύσσ. Κατὰ Εὐνομ. 6 PG 41,712Δ). Ἐπι τοῦ ἐμψυχωμένου τῆς σαρκὸς τοῦ Λόγου, διὰ ψυχῆς λογικῆς, ἐπιμένει κατηγορηματικῶς καὶ ὁ Ἁγ. Κύριλλος Ἀλεξανδρείας († 444): «Θεὸς ὢν, φύσει γέγονε σὰρξ, ἦγουν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 332 τοῦ ὑπ' ἀρ. 7 τεύχους.

66. Ἐτόνιζε καὶ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρείας († 215) τὸ ὅτι ὁ Χριστὸς προσελάβετο τὴν ἀσθενῆ ἀνθρωπίνην σάρκα «συμπάθησον ἡμῖν, ὅτι τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς αὐτοπαθῶς ἐπέειρασα» (Παιδαγ. 1. 8 PG 8, 235A. Πρβλ. Μ. Βασίλ. Ὁμιλ. εἰς Ψ. 44 PG 29,405A). Παρὰ τῷ Ἁγ. Ἐπιφανίῳ († 403) σώζεται, Σύμβολον Πίστεως, διακηρύσσον τὴν Ὑποστατικὴν Ἐνωσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου, μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης σαρκός: «Πιστεύομεν... εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ... εἰς Ἐαυτὸν σάρκα ἀναπλάσαντα, εἰς μίαν ἀγίαν ἐνότητα» (Ἀγκυρωτός, 119, PG 43, 233C). Ἐν τῇ Ὑποστατικῇ Ἐνώσει, ἔχομεν «ἐν, ἐκ δύο, τῶν ἐναντίων, σαρκὸς καὶ πνεύματος· ὃν, τὸ μὲν ἐθέωσε, τὸ δὲ ἐθέωθη». (Γρηγόρ. Θεολ. († 390) Λόγ. 38,13 PG 36,325C).

67. Λέοντος τοῦ Μεγάλου († 446) Ἐπιστολ. 165 PL 54,1164B.

68. Ἰω. Δαμασκ. († 756) Ἐκδοσ. Ὁρθοδ. Πίστ. Β' 12 (PG 94,925A).

69. «Τὸ σῶμα τῆς σαρκὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ μὲν τῆ ἀνθρωπότητι διὰ Μαρίας» (B. P. Grenfell, A. S. hunt, cy

Ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ἐπὶ τῆς ἡν προσέλαβεν, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, σαρκός, ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς Λόγος, ἀποφαίνεται: «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο... ἐκ τε τῆς Μαρίας, τὸ κατὰ σάρκα, γεγένηται ἄνθρωπος, δι' ἡμᾶς, καί, οὕτω, τελείως καὶ ὀλοκλήρως, τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐλευθερούμενον, ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐν αὐτῷ... οὐ σῶμα ἄψυχον, οὐδ' ἀναίσθητον, οὐδ' ἀνόητον εἶχεν ὁ Σωτῆρ»⁷¹.

Κατὰ τὴν Ὑποστατικὴν Ἐνωσιν, ἡν ἐνήργησεν, ἐν τῇ παναμώμῳ γαστρὶ τῆς ἁγίας Παρθένου Μαρίας, ὁ Θεὸς Λόγος, ἐφόρεσεν ἀνθρώπινον σῶμα, ὡς ἐργαλεῖον, ἐνανθρωπήσας, ὁ Θεὸς Λόγος Κύριος Ἰησοῦς: «Ἐργαλεῖόν ἐστι

ἄνθρωπος ἐμψυχωμένος ψυχῇ λογικῇ» (Ἐπιστ. 17 ACO σελ. 38. 17.5. 2 73C. Τοῦ αὐτοῦ, Ἀπολ. κατὰ Θεοδορῆτ. 1 PG 76,392. Πρβλ. Πρόκλ. ΚΠόλ. († 446). Πρὸς Ἀρμεν. περὶ πίστ. 5 PGH 65, 860D). Ἐπὶ τοῦ, ἐνανθρωπήσαντος, Θεοῦ Λόγου, Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μὲν Νεστόριος († 431) «τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Θεότητα, ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐχώριζεν», ὁ δ' Εὐτυχῆς († 451) «τὴν ἀλήθειαν τῆς σαρκός, ἐν τῷ Κυρίῳ ἀπηνάινετο (= ἀπηνεῖτο καὶ ἀπέριπτε)» (Ὁρμιάδα Ρώμης († 523) Ἐπιστολὴ Ἐπιφανίῳ ΚΠόλ. (520-535) PL 63,520B. Πρβλ. Λεόντ. Βυζάντ, κατὰ Νεστοριαν. 5. 30 PG 86,1749). Τὴν ὀρθὴν θέσιν, περὶ τοῦ σαρκίνου, ἐπιγείου, σώματος τοῦ Κυρίου, ἀπεσαφηνίζεν, ἀνέκαθεν, ἡ Ἐκκλησία, δογματίζουσα: «Ἐν τῷ περιτηθέντι σώματι (τοῦ Θεοῦ Λόγου) καὶ βασταχθέντι, ἡν ὁ ἀπαθὴς καὶ ἀσώματος τοῦ Θεοῦ Λόγος» (Μ. Ἀθανάσιος, Πρὸς Ἐπίκτ. 5 PG 26,1060A) «καὶ τῇ φύσει Θεὸς ὢν ὁ Λόγος ἀπαθὴς ἐστιν. Καὶ αὐτὸς μὲν ὁ ἀσώματος ἦν, ἐν τῷ παθητῷ σώματι» (Μ. Ἀθαν. Πρὸς Ἐπίκτ. 6 PG 26,1060C), «τὸ δὲ σῶμα, ἐκ Μαρίας» (ἐνθ' ἀνωτ. 4 PG 26,1056B), «μὴ τὸ σῶμα ἦν ὁ Λόγος, ἀλλὰ σῶμα ἦν τοῦ Λόγου» (Μ. Ἀθανάσιος, Ἐπιστ. Μαξ. 2 PG 26,1088B). Ἐπὶ πλέον οὗτος ὁ Ὁμολογητὴς Μάξιμος († 662) ὑπογραμμίζει τῆς σαρκὸς τοῦ Θεοῦ Λόγου τὸ ὁμοούσιον ἡμῖν καὶ ἐμψυχωμένον: «σάρκα... ἐνώσαντα ἑαυτῶ, καθ' ὑπόστασιν, τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον, ἐμψυχωμένην, ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερά» (Ἐπιστ. 12 PG 91,468A καὶ 15 PG 91,553D. Ἀναστ. Σιναῖτ. († 700) Ὁδηγ. 10 PG 188B). Ὁ Μ. Βασίλειος στηλιτεύει τὰς, περὶ τῆς σαρκὸς καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγου βλασφημίας κενοφρονίας τῶν αἰρετικῶν: Μαρκιῶν δὲ καὶ Μανιχαῖος... ἰδίαν σάρκα ἐπιδειχθῆναι, ἐξ ἑαυτοῦ, καθ' ὁμοίωσιν, ὡς ἠθέλησαν, ἐξ οὐρανοῦ ὀφθείσαν... Οὐαλεντίνος δὲ πάλιν... τῆς Θεότητος μέρος τὴν σάρκα φανταζόμενος, Ἄρειος... ἀντὶ δὲ τοῦ ἐσωθεν ἡμῖν ἀνθρώπου, τουτέστι τῆς ψυχῆς, τὸν Λόγον, ἐν σαρκί, λέγει γεγονέναι» (Μ. Ἀθαν. Λόγ. α' Περὶ σαρκὸς τοῦ Κυρίου, κατὰ Ἀπολλινάρι. 2. 3 PG 26,1136C). Πρβλ. Μ. Βασίλειος, Ἐπιστολ. 261,3 PG 32,972A. Ἐπὶ τοῦ ὅτι ὁ Θεὸς Λόγος σαρκωθείς, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, ὄλην ἀνέλαβε τὴν ψυχοσωματικὴν, τελείαν, ἀνθρώπινον φύσιν, διευκρινίζει ἐμφαντικώτατα καὶ ὁ Ἅγ. Γρηγόριος Νύσσης († 394): «Ὁ Λόγος σὰρξ γενόμενος, ὄλην, μετὰ τῆς σαρκὸς τὴν ἀνθρώπινον ἀνέλαβε φύσιν» (Κατὰ Εὐνόμ. 2 PG 45,549A). Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ κατακεκριμένος Θεόδωρος Μοψουεστίας († 428) ἀναγκάζεται νὰ ὁμολογήσῃ «Ὁ Δεσπότης Θεὸς Λόγος ἀνθρώπων εἴληφε τελειον... τὴν φύσιν, ἐκ ψυχῆς τε νοεράς καὶ σαρκὸς συνεστώτα ἀνθρώπινης» (Ἰσον τῆς Ἐκθέσεως... Συμβόλου PG 66,1017B).

71. Ἐνθ. ἀνωτ.

τὸ σῶμα καὶ ὡσπερ ἰμάτιον καὶ στολὴ ψυχῆς»⁷². «Τὸ σῶμα ὑπηρέτημα γέγονεν»⁷³, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ φθαρῆ, ἐκ τῆς προσλήψεως ταύτης, ἡ θεότης Αὐτοῦ⁷⁴. «Ἐκεῖνο τὸ αἰσθητὸν τοῦ Ἰησοῦ σῶμα ἐσταύρωται καὶ τέθαιπται καί, μετὰ τοῦτο, ἐγγήγεραται»⁷⁵.

Ἀποτιμῶν ὁ Μ. Βασίλειος τὸ κέρδος ὅπερ προέκυψεν, εἰς τὴν ἡμετέραν ἀνθρώπινον φύσιν, ἐκ τῆς Ὑποστατικῆς Ἐνώσεως, ἡν ἐνήργησε, μετ' αὐτῆς, ἐν τῇ θεοχωρήτῳ νηδυί τῆς θεολέκτου Παρθένου Μαρίας, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὁ, πάντων Δημιουργός, Θεός, Λόγος, ἀποφαίνεται: «Τὸ ἡμέτερον σῶμα, τῇ Θεότητι συναφθέν, κρεῖττον ἐγένετο τῆς τοῦ θανάτου ἐπικρατείας»⁷⁶. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς Λόγος ἐσαρκώθη, ἵνα πάθῃ ὑπὲρ ἡμῶν «τὸ σῶμα Αὐτοῦ γέγονεν, οὐ μόνον θνητὸν, ἀλλὰ καὶ παθητὸν»⁷⁷. Ὅμως, μολοντί προσέλαβε ψυχὴν καὶ σῶμα, ἡτοι πλήρη καὶ τελείαν ἀνθρώπινον φύσιν, ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, ὁ σαρκωθείς καὶ ἐνανθρωπήσας Θεὸς Λόγος, δὲν ἐμειώθη, οὐδ' ἐτράπη, οὐδ' ἠλλοιώθη τὴν Θεότητα Αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἡν προσέλαβεν ἀνθρώπινος φύσεως: «Μανθανέτω (Κέλσος), ὅτι ὁ Λόγος, τῇ οὐσίᾳ, μένων Λόγος, οὐδὲν μὲν πάσχει, ὡν πάσχει τὸ σῶμα ἢ ἡ ψυχὴ»⁷⁸. «Ἐνεργεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ Θεότης διὰ τοῦ περὶ αὐτὴν σώματος σωτηριάν, ὡς εἶναι τῆς μὲν σαρκὸς τὸ πάθος, τοῦ δὲ Θεοῦ τὴν ἐνέργειαν»⁷⁹. Ὅμως, ἀπὸ τῆς ὑπερφουοῦς, κατὰ τὴν Σύλληψιν, Ὑποστατικῆς Ἐνώσεως, τὸ προσληφθέν ἀνθρώπινον σῶμα ἦτο ἴδιον ἀποκλειστικῶς καὶ προσωπικῶς τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγου, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἦν, κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην, προσέλαβεν ἀνθρώπινον ψυχὴν. Διὰ τοῦτο, καὶ τὸ Σῶμα τοῦτο τὸ κυριακὸν τὸ δεσποτικόν, τὸ λογωθέν, ἢ «λογωθείσα σὰρξ»⁸⁰, ὅτε ἐταπεινοῦτο, ἐξ ἀναγκῶν, ἢ ἔπασχεν, ὁ Λό-

72. Ἐπιφ. Ἀγχιρωτὸς 117 PG 43,229B. Πρβλ.: Νεμεσ. Ἐμέσ. Περὶ φύσ. ἀνθρ. 6. 6. PG 40,50A. Κυρούλλ. Ἄλεξ. Περὶ τῆς ἐνανθρ. PG 75,1189-1252.

73. Ἐπιστολὴ 236,1 PG 32,877C. Κυρούλλ. Ἰεροσ. Κατήχ. 4,23.

74. «μηδὲ ἐκ τῆς σαρκὸς ὁ ἀμίαντος ἐμαίνετο, μηδὲ συνεφθίετο τῇ τοῦ σώματος οἰκείᾳ φύσει ὁ ἀπαθὴς τοῦ Θεοῦ Λόγος». Εὐσέβιος (340). Εὐαγγ. Ἀποδ. 7. 1 PG 22,488.

75. Ὁριγ. εἰς Ἰω. 10,36 PG 14,372B. Πρβλ. Μ. Ἀθαν. Ἐπιστ. πρὸς Ἐπίκτ. 7 PG 26,1061B.

76. Μ. Βασίλειος, Ἐπιστ. 262. 2 PG 32,973C.

77. Ἰσιδώρου Πηλουσ. († 435) Ἐπιστ. σελ. 4. 202 PG 78,1292B.

78. Ὁριγ. († 254) Κατὰ Κέλσ. 4. 15 PG 11,1048A. Πρβλ. Μ. Ἀθανάσιος, Ἐπιστ. πρὸς Ἐπίκτ. 6, PG 26,1060C.

79. Γρηγόριος Νύσσης. († 394) Κατὰ Εὐνόμ. 6 PG 45,713A).

80. Μ. Ἀθανάσιος, Κατὰ Ἀρειαν. 3,33 PG 26,396A.

γος έταπεινούτο ύπομένων έκούσιον κένωσιν⁸¹, ό Λόγος έπασχεν, θεολογεί ό Άγ. Κύριλλος Άλεξανδρείας († 444). «Έπειδή δέ τώ γερονός αύτου ίδιον σώμα πέπονθε, ταύτα πάλιν αύτός λέγεται παθειν ύπέρ ήμών' ήν γάρ ό άπαθής έν τώ πάσχοντι σώματι»⁸². «άπαθής γάρ ή θεία φύσις, τώ δέ σώμα τώ πάθος έδέξατο»⁸³ και «του παθητού σώματος τώ πάθος είναι φαμεν, την άπαθή δέ φύσιν έλευθέραν μεμενηκέναι του πάθους όμολογούμεν»⁸⁴.

Έπρεπε να προσλάβη σώμα δεκτικόν τραυμάτων και θανάτου, άφου ήλθεν ίνα άποθάνη ύπέρ των ανθρώπων, ως έξίλαστήριον θύμα. Άκριβώς δέ τοιούτον ήτο τώ όπερ εκ Παρθένου Μαρίας προσέλαβε Σώμα, λέγει ό Ώριγένης († 254): «Τώ γάρ γεγεννημένον άπό της Παρθένου σώμα ήν άπό της άνθρωπίνης ύλης συνεστηκός, δεκτικόν των άνθρωπίνων τραυμάτων και θανάτου»⁸⁵. «Εί δέ λέγεται Χριστός τεθνάναι και τεθάφθαι, περι του σώματος αύτου τούτο εκληπτέον, ου της ψυχής»⁸⁶. «πρός ...τήν φθοράν της άμαρτίας, άφθαρτον, τούτ' έστιν, άναμάρτητον λέγομεν τώ πανάγιον και πανάμωμον σώμα του Χριστού»⁸⁷.

Δέν ήτο ένοίκησις, έν τινι σώματι, ως ύπεστηρίζον οι αίρετικοί Δοκίται, ή σάρκωσις, ή σωματώσις του Θεού Λόγου, αλλά πρόσληψις, ύπό του Θεού Λόγου, τελείας άνθρωπότητος, κατά την ύποστατικήν ένωσην του Εύαγγελισμού, έν τη γαστρί της Παρθένου Μαρίας. «Εί γάρ θέσει ήν έν τώ σώματι ό Λόγος, κατ' εκείνους, τώ δέ θέσει λεγόμενον φαντασία έστιν, εύρίσκειται δοκήσει και ή σωτηρία και ή άνάστασις των ανθρώπων λεγομένη, κατά τον άσεβέστατον Μανιχαϊον. Άλλά μήν ου φαντασία ή σωτηρία ήμών, ουδέ σώματος μόνοι, άλλ' όλου ανθρώπου ψυχής και σώματος άληθώς ή σωτηρία γέγονεν έν αύτώ τώ Λόγω»⁸⁸. «Θείον μέν είναι φαμεν τώ σώμα του Χριστού, έπειδή και Θεού σώμά έστι... ότι δέ εις θεότητος φύσιν μετεβλήθη, ουτε των πατέρων τις των άγιών ή πε-

φρόνηκεν, ή είρηκεν, ουτε ουτω διακειμέθα»⁸⁹. «Ουτε ούν ό Λόγος εις σώμα, ως είπομεν, ουτε εις Λόγον τώ σώμα ήλλοίωται»⁹⁰. «Ου γάρ όμοούσιον τώ εκ Θεού Λόγω τώ σώμα' έν δέ τη συνόδω και τη άπερινοήτω συνδρομή»⁹¹. «μια προσκνήσει τιμών ειθίσιμεθα τον Έμμανουήλ, ου διίστάντες του Λόγου τώ ένωθεν αύτώ καθ' ύπόστασιν σώμα»⁹². Ήδη ό Ώριγένης († 254) διευκρίνιζεν: «ουδ' ήμεις ύπολαμβάνομεν τώ βλεπόμενον τότε και αισθητόν του Ήησου σώμα είναι Θεόν»⁹³.

Οι αίρετικοί Άπολιναρισται, καταδικασθέντες ύπό της Άγίας Δευτέρας Οικουμενικής Συνόδου (ΚΠολις 381) έβλαστήμουν διδάσκοντες «ψυχήν ουκ άνέλαβεν, αλλά σώμα μόνοι, ή δέ Θεότης άντι ψυχής ένωθεισα τώ σώματι πάντα τώ της ψυχής άνεδέξατο»⁹⁴. Τοιουτοτρόπως οι Άπολιναρισται άνενέουν τās κακοδοξίας του Άρειου και του Εύνομιου: «Ήάτερ, εις χειράς σου παρατίθημι τώ πνεύμα'», οι μέν Άρειου και Εύνομιου την Θεότητα του μονογενοϋς είναι φασι' άψυχον γάρ άνειλήφθαι τώ σώμα νομίζουσι»⁹⁵. Ό δ' Άρχηγός του Μονοφυσιτισμού Εύτυχής († 451) έβλασφήμει «ουρανόθεν κατελθόν τώ σώμα αύτου»⁹⁶. Και οι Μονοφυσιται έλεγον «σώμα έχοντα τον Κύριον... ουράνιον»⁹⁷. Και μετά την Άνάστασιν και Άνάληψιν και την εκ δεξιών του Θεού Πατρός καθέδραν, «Έκείνο τώ σώμα τώ μέν πρότερον είδος έχει και σχήμα και περιγραφήν, και άπαξάπλως ειπειν την του σώματος ουσίαν»⁹⁸. «Ου μετεβλήθη ούν εις πνεύμα τώ σώμα... μετά την άνάστασιν, σώμα τώ σώμα μεμένηκεν»⁹⁹. «Πρώτον ούν τώ ίδιον σώμα ήγειρεν ό Κύριος εκ νεκρών, και ύψωσεν έν έαυτώ»¹⁰⁰. Έν τούτοις, «μετά την άνάστασιν ήν

81. Φιλίππ. 2,6-13. Κυρίλλ. Ήεροσ. Κατηχ. 10,9. 15,23.

82. Έπιστ. 4: ACO t.t. p. 27, 17f.; 5,2 24f.

83. Θεοδωρήτ. Κύρρ. († 458), Έρμην. εις τώ Άσμ. 4,10-11 PG 81,101.

84. Θεοδωρήτ. Κύρρ. Έρανιστ. 3 PG 83,190.

85. Κατά Κέλσ. 3. 25 PG 11,952A.

86. Διδύμ. Άλεξ. († 398) Είς Α' Κορ. 15:3 Staab, Frgm. in Cor. p. 6.

87. Άναστ. Σιναϊτ. († 700) Όδηγ. 23 PG 89,300A. Πρβλ. Μ. Άθαν. κατά Άρειαν. 2,43 PG 26,237C.

88. Μ. Άθανασ. Έπιστ. προς Έπίκτ. 7 PG 26,1061B.

89. Κυρίλλ. Άλεξ. Έπιστ. ACO 1. 1. 6. p. 156. 16f, 5,2. 140B.

90. Λέων ό Μέγας Πάπας Ρώμης (440-461) Έπιστολ. 35,2 ACO 2 t.t. p. 41, 25 MPL. 54,808A.

91. Κυρίλλ. Άλεξ. εις Ίω. 4,2 PG 73,76.

92. Του αύτου, Κατά Νεστ. 2. 10. PG 76,14. Πρβλ. και Άπολ. κατά των Άνατολ. έπισκ. 11 PG 70,320.

93. Κατά Κέλσ. 2. 9 PG 11,808B.

94. Θεοδωρήτ. Κύρρ. Έρανιστ. 2 PG 83,187

95. Θεοδωρήτ. Κύρρ. Έρανιστ. 12 Αίρετικ. Κακομυθ. PG 83,367.

96. Άναστ. Σιναϊτ. († 700) Όδηγ. 7 PG 89,113A.

97. Θεοδωρ. Στουδ. († 826) Έλεγχος 4 PG 99,445C.

98. Θεοδωρήτ. Κύρρ. († 458) Έρανιστ. 2 PG 83,105.

99. Θεοδωρήτ. Κύρρ. Άπόδ. διά Συλλογισμών 10 PG 83,322.

100. Μ. Άθαν. Περι Ένοσρκ. του Λόγ. και κατά Άρειαν. 12, PG 26, 1004B. Πρβλ: Χρυσόστ. Όμιλ. 41,2 εις Α' Κορ. PG 61,355.

μὲν αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ πεπονθός, πλὴν οὐκέτι τὰς ἀνθρωπίνας ἀσθενείας ἔχον ἐν ἑαυτῷ. Οὐ γὰρ ἔτι πείνης, ἢ κόπου, ἢ ἐτέρου τινὸς τῶν τοιούτων δεκτικὸν εἶναι φαμεν αὐτό, ἀλλὰ λοιπὸν ἄφθαρτον»¹⁰¹. «πρὸ μὲν τοῦ πάθους, φθαρτὸν ἦν τὸ τοῦ Χριστοῦ... σῶμα, μετὰ δὲ τὴν... ἔγερσιν ἄφθαρτον»¹⁰².

Ἐπὶ τὴν αἵρετικὴν αἰρετικὴν, ὡς ὁ Ἐρμογένης († 170), διδάσκοντες, ὅτι, μετὰ τὸ Πάθος αὐτοῦ ὁ Χριστὸς ἠγέρθη ἐν σῶματι ἐκ τῶν νεκρῶν, ἐμφανισθεὶς εἰς τοὺς μαθητὰς Του, μεθ' ὃ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Κατὰ τὴν ἀνοδὸν αὐτοῦ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, κατέλιπεν — ἔλεγον — ἐν τῷ ἡλίῳ τὸ σῶμα αὐτοῦ πορευθεὶς ἄνευ τοῦ σώματος εἰς τὸν Πατέρα. Προφανῶς ὁ Ἐρμογένης καὶ οἱ αἵρετικοὶ ὀπαδοὶ του τὰς περὶ ἀποθέσεως ἐν τῷ ἡλίῳ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστήριζον ἐπὶ τοῦ ψαλμικοῦ «ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ»¹⁰³. Ἐκ παχυλῆς πεπλανημένης ἐρμηνείας λέγει ὁ Ἰππόλυτος († 235) «ἀνερχόμενον εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐν τῷ ἡλίῳ τὸ σῶμα καταλειπόμενον, αὐτὸν δὲ πρὸς τὸν Πατέρα πεπορευῆσθαι»¹⁰⁴.

Ἡ Ἐκκλησία, μετὰ τοῦ Θεοδωρήτου Κύρου († 458) φρονεῖ, ὅτι ὁ Θεάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς διατηρεῖ, ἐπὶ τοῦ θεϊκοῦ θρόνου, τὸ ἀνθρώπινον σκῆνωμα αὐτοῦ: «καί, μετὰ τὴν ἀνάληψιν, σῶμα καλούμενον τοῦ δεσπότη τοῦ σῶμα»¹⁰⁵.

Περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ μετὰ τὴν ἀνάστασιν δεδοξασμένου καὶ ἠφθαρτισμένου σώματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπεξηγεῖ ὁ Ἁγ. Γρηγόριος ὁ Θεολόγος: «Οὐκ ἔτι μὲν σὰρκα οὐκ ἀσώματον δέ, οἷς αὐτὸς οἶδε λόγοις θεοειδεστέρου σώματος, ἵνα καὶ ὀφθῆ ὑπὸ τῶν ἐκκεντησάντων, καὶ μείνη Θεὸς ἕξω παχύτητος»¹⁰⁶.

Ἐν κεφαλαίῳ καὶ ἐν συνόψει: Ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς μεμνηστευμένης τῷ Ἰωσήφ κεχαριτωμένης καὶ εὐλογημένης ἐν γυναιξὶ Παρθένου

Μαρίας, ὅτε ἐγένετο ἡ ἀπείρανδρος, ἡ ἀπειρόγαμος καὶ ἄσπορος Σύλληψις αὐτοῦ, ἐξ Ἁγίου Πνεύματος, ἐν τῇ γαστρὶ τῆς θεολέκτου ταύτης ἀπογόνου τοῦ Δαβὶδ καὶ ἁγίας Παρθένου, προσέλαβεν, ἐνεργήσας τῇ θεϊκῇ τότε παντοδυναμίᾳ, συμπραττόντων καὶ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ὑπερφυᾶ ὑποστατικὴν ἔνωσιν, καθ' ἣν, ἐπὶ τῆς θεϊκῆς αὐτοῦ ὑποστάσεως προσέλαβεν καὶ ἐφόρεσεν ἀνθρωπίνην σὰρκα, ἀνθρώπινον σῶμα ἰδικόν Του, τὸ δεσποτικὸν σῶμα τοῦ Λόγου, ἧτοι τελείαν ἀνθρωπίνην φύσιν πλήρους καὶ τελείου ἀνθρώπου ἐκ σαρκὸς καὶ αἵματος καὶ ψυχῆς νοεράς, λογικῆς, αὐτοσυνειδήτου, πλήρη δηλονότι ἀνθρωπίνην, ἀδαμιαίαν φύσιν, ὁμοούσιον πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἀπηλλαγμένην καὶ καθαρὰν τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος καὶ πάσης ἁμαρτίας: «ἀναμάρτητος ὢν ἐβαπτίσθη»¹⁰⁷. Τὸ πραγματικὸν τῆς ἦν προσέλαβεν καὶ δὲν ἀπέθεσεν, ἀλλὰ φέρει μεθ' ἑαυτοῦ ἀχωρίστως καὶ ἐπὶ τοῦ θεϊκοῦ θρόνου, μετὰ τὴν Ἀνάληψιν, καθήμενος, ἀνθρωπίνης φύσεως διαδηλοῖ τὸ ὄπερ συνέστησεν ὁ ἴδιος Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ τῆς ἦν ἐξ αὐτοῦ λαμβάνομεν Θείας Μεταλήψεως, γινόμενοι «σύσσωμοι καὶ συναιμοὶ αὐτῷ» λέγει ὁ Ἁγιος Κύριλλος, Καθηγητῆς καὶ Ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων († 386), «ἵνα γένη μεταλαβῶν σώματος καὶ αἵματος Χριστοῦ σύσσωμος καὶ συναιμος αὐτοῦ. Οὕτω γὰρ καὶ Χριστοφόροι γινόμεθα, τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος εἰς τὰ ἡμέτερα ἀναδιδόμενου μέλη»¹⁰⁸.

(Τέλος)

107. Κυρίλλ. Ἱεροσολ. Κατήχ. 3,6,11. 13,3,5. 15,21.

108. Κατήχ. Μυσταγ. 4,3. Πρβλ: Γρηγορ. Νύσσ. († 394), Λόγ. Κατηχητ. 37 PG 45, 97A. Κυρίλλ. Ἱεροσολ. Κατήχ. Μυσταγ. 5,21. Γρηγορ. Νύσσ. Περὶ τελειότη. PG. 46,268D. Εἰρην. αἴρεσ. 5.2.3. PG. 7,1125B.

101. Κυρίλλ. Ἀλεξ. Ἐπιστ. 45 ACO 1. 1. 6. p. 156. 1; 52. 139C.

102. Ἀναστ. Συναῖτ. († 700) Ὁδηγ. 23 PG 89,300B.

103. Ψ. 18,6.

104. Αἴρεσ. 8,17 PG 16,3366A.

105. Ἐρανοστής 2 PG 83,105. Πρβλ. Εὐσεβ. († 340) Ἐκκλησι. Ἱστορ. 4,24. Καὶ Ἰωάνν. Καρμίρη, Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημ. τῆς Ὁρθοδόξ. Καθολ. Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1952 Α' σελ. 48.

106. Λόγ. 40,46 PG 36,424C.

Γερμανοῦ Παρασκευοπούλου, μητροπολίτου Ἡλείας, ΠΑΛΑΝΕΣ ΚΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ. Σειρά «Θεωρία καὶ πράξις», ἀριθμ. 13, Ἀθήνα 1995, σχῆμα 11X17,5 ἐκατ., σσ. 144.

Παρά τὴν συντομία, ὁ Σεβ. συγγραφεὺς ξεδιαλύνει καὶ ἀναίρει μὲ τὴν ὀρθόδοξη θέση, 75 πλάνες, προλήψεις, δεισιδαιμονίες καὶ δοξασίες ποῦ εἶναι, δυστυχῶς, διαδεδομένες στὴ συνείδηση μέρους τοῦ λαοῦ μας. Χρήσιμο ἐγχειρίδιο στὰ χέρια τῶν κληρικῶν, τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ καθενὸς ποῦ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ἀλήθεια.

Ο ΦΟΝΤΑΜΕΝΤΑΛΙΣΜΟΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Ο φονταμενταλισμός αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές της ειρήνης και της συνύπαρξης και φαίνεται να εξαπλώνεται με ραγδαίους ρυθμούς και μορφή επιδημίας προς όλες τις κατευθύνσεις. Η προσοχή και το ενδιαφέρον μας στρέφεται στο θρησκευτικό φονταμενταλισμό, κυρίως, των τριών μονοθεϊστικών θρησκειών, λόγω της διαπίστωσης ότι γίνεται εκμετάλλευσή του από άλλες δυνάμεις του κόσμου μας, με σκοπό την έξυπνότερη συμπερὸν-

Του Ἀρχιμ. κ. **ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΦΙΛΟΘΕΟΥ**

των τους. Με δεδομένο ότι το ζήτημα μᾶς ἀπασχολεί ἀφοῦ βρισκόμαστε στὸ «ἠφαιστειο» ποῦ ὀνομάζεται Βαλκάνια, στὸ σταυροδρόμι ἰδεῶν, πολιτισμῶν, θρησκειῶν, ἢ ἐξέλιξή του ἀλλὰ καὶ οἱ τρόποι ὑπέρβασής του μᾶς ταλανίζουν ἀκόμη περισσότερο. Δὲν παραβλέπουμε τὸ γεγονὸς ὅτι στὸν εὐρύτεριο χῶρο τῆς Εὐρώπης, ὅπου ὁ χάρτης της δὲν ἔχει παγιωθεῖ ἀκόμη, ἢ μετακίνηση ὁμάδων ἢ ἀτόμων, ἄλλοτε προσφύγων καὶ ἄλλοτε μεταναστῶν, προκαλεῖ φόβο καὶ ἀνησυχία καὶ εὐνοεῖ τὴν ἀνάπτυξη θεωριῶν περὶ ἀνωτερότητας τῶν κατοίκων τοῦ δυτικοῦ τμήματος ἔναντι τῶν «ξένων εἰσβολέων» ἀπὸ τὸ νότιο καὶ τὴν ἀνατολή, ποῦ συνήθως θεμελιώνονται πάνω σὲ θρησκευτικές, πολιτιστικές, οἰκονομικές, φυλετικές ἢ ἄλλες διαφορές. Σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις κοινὴ διαπίστωση εἶναι, ὅτι βαθαίνει τὸ χάσμα ἀνάμεσα στὸ «ἑμεῖς» καὶ οἱ «ἄλλοι», καὶ ἐπικρατοῦν δυαρχικὰ σχήματα τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ἐξοβελίζοντας τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, τὸ φαινόμενο ὀφείλεται στὴν ἁμαρτία. Εἶναι ἡ τάση τοῦ ἀνθρώπου νὰ βρεῖ κάποια στηρίγματα, κάλυψη τοῦ ἐσωτερικοῦ κενοῦ καὶ τῶν ψυχολογικῶν ἀναγκῶν του, ἀκολουθώντας μιὰ λανθασμένη κατεύθυνση, μέσφ μιᾶς αὐθεντίας ἢ ὁποῖα συνήθως εἶναι γραπτὰ κείμενα ποῦ ἐρμηνεύονται καὶ χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴν ἐδραίωσή της. Συχνά, ἢ αὐθεντία αὐτὴ βρῖσκει ἐκφραση στὸ πρόσωπο τοῦ ἡγέτη γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖο

συσπειρώνονται καὶ ὑπακούουν τυφλὰ οἱ πιστοί, οἱ ὁποῖοι μετατρέπονται ἔτσι σὲ ὄπαδους. Στὸ θρησκευτικὸ χῶρο συντελεῖται ἡ τυποποίηση τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς, ἢ ἐμμονὴ τήρησης ἐξωτερικῶν τύπων καὶ ἡ ἀπολυτοποίηση τῶν συμβόλων, ποῦ ὑποτίθεται ὅτι διαφυλάττουν τὴν καθαρότητα τῆς πίστεως. Ταυτόχρονα, εἶναι ἀδιανόητη ὁποιαδήποτε ἀμφισβήτηση ἢ κριτικὴ τῆς δικῆς τους διαμορφωμένης ἀλήθειας. Ἡ παράδοση γίνεται ἀντιληπτὴ με τρόπο ἀπόλυτο καὶ στατικό, καὶ θεωρεῖται ὅτι ὑπάρχουν πηγὲς ἀπειλῆς τῆς αὐθεντικότητάς της ποῦ πρέπει νὰ ἐξουδετερωθοῦν. Ἡ χρῆση βίας δὲν εἶναι ἄγνωστη οὔτε ἀπορριπτέα.

Σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο θεωρεῖται σκόπιμη μιὰ παράθεση διαπιστώσεων γιὰ τὶς ἀπαρχές τῆς ἐμφάνισης τοῦ φονταμενταλισμοῦ. Ἐκλαμβάνεται ὡς ἓνα ἀποτέλεσμα τοῦ δυτικοῦ τρόπου σκέψης, τὸ ὁποῖο ἔκανε τὴν ἐμφάνισή του στὰ τέλη τοῦ 19ου καὶ τὶς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνα στὸ χῶρο τῆς ΒΔ Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ὡς ἀντίδραση στὴ θεωρία τῆς ἐξέλιξης (Δαρβινισμὸς) καὶ στὸ μοντερνισμό. Φυτῶριό του ἀπέτελεσε ὁ προτεσταντικὸς κόσμος, καὶ ἦταν γνωστὸς καὶ σὲ παλαιότερες ἐποχές καθὼς ἐκφράστηκε μετὸν καλβινισμό, τὸν πιετισμό, τοὺς βαπτιστὲς κ.λπ. Στοιχεῖα τοῦ φονταμενταλισμοῦ ἀνιχνεύονται καὶ σὲ παλαιότερες ἐποχές, στὰ ὁποῖα ὅμως δὲν ἀναφερόμαστε προκειμένου νὰ ἀποφύγουμε ἀναχρονισμούς. Δὲν θὰ πρέπει, κατὰ τὴν ἐξέταση τοῦ φαινομένου, νὰ λησμονηθεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι ὑφίσταται καὶ σὲ πολιτικὰ κινήματα, σὲ θρησκευτικὲς αἱρέσεις, ἀκόμη καὶ σὲ αἰσθητικούς προσανατολισμούς, ὅπου ἐμφανίζονται μετὴ μορφή τοῦ συντηρητισμοῦ, τῆς τυφλῆς ἀναπαγωγῆς καὶ ἀπομίμησης. Ἐκτιμᾶται ὅτι σήμερα, μετὴν ἐκβιομηχάνιση, τὴν πρόοδο τῆς τεχνολογίας, τὴν κρίση στὰ οἰκονομικὰ συστήματα, στὸν πολιτισμὸ καθὼς καὶ τὴ μοναξιά ποῦ χαρακτηρίζει τὸ σύγχρονο ἄνθρωπο, βρῆκε πρόσφορο ἔδαφος.

Μὲ βάση τὶς παραπάνω διαπιστώσεις ἐπιχειροῦμε τὴ διατύπωση ἐνὸς ὀρισμοῦ τοῦ φονταμενταλισμοῦ. Ἀνατρέχουμε στὴν προέλευση τῆς λέξης, τὴ λατινικὴ «fundamentum», τὸ θεμέλιο,

πὸν ὑποδηλώνει τὴ λεγόμενη **θεμελιοκρατία**. Θὰ πρέπει νὰ συσχετισθεῖ, ἀλλὰ καὶ νὰ διακριθεῖ, ἀπὸ τὸ συντηρητισμὸ, τὴν παραδοσιαρχία, τὴν προγονολατρία καὶ τὴν προγονοπληξία. Παράλληλα, ἔρχεται σὲ πλήρη ἀντίθεση μὲ τὸν μοντερνισμὸ καὶ τὴν ἐκκοσμίκευση. Ὁ ὅρος ὁμως θὰ πρέπει νὰ συνδεθεῖ μὲ κάποιον ἐπιθετικὸ προσδιορισμὸ, ὥστε νὰ ἀποδίδεται κάθε φορὰ ἐπακριβῶς ἢ ἔννοιά του. Χρειαζεται νὰ τὸν διακρίνουμε σὲ πολιτικὸ, κοινωνικὸ, θρησκευτικὸ, ἰδεολογικὸ καὶ αἰσθητικὸ (χωρὶς νὰ ἀποκλείονται περιπτώσεις συμπόρευσης ἢ πλήρους ταύτισής τους). Κοινὰ χαρακτηριστικὰ κατὰ τὴν ἐκδήλωσή του εἶναι ἡ ἐκτροπὴ σὲ ἀκραίες ἀντιδράσεις, συχνὰ ἐπιθετικές, ἄρνηση διαλόγου, ἀλαζονικὴ ἐσωστρέφεια, νοσηρὴ αἴσθησις αὐτάρκειας καὶ περιφρόνησης τῶν «ἄλλων», τυφλὴ προσκόλλησις στοὺς παραδοσιακοὺς τύπους καὶ παραθεώρησις τῆς οὐσίας, διεκδίκηση τῆς ἀπόλυτης γνησιότητος τῆς πίστεως. Ἄν καὶ ὅλες οἱ μορφές του εἶναι ἐπικίνδυνες, ἰδιαίτερα ἀνησυχητικὴ εἶναι ἡ θρησκευτικὴ ἔκφρασις τοῦ φονταμενταλισμοῦ λόγω τῆς διαπίστωσης ὅτι εἶναι εὐκολο νὰ πυροδοτηθοῦν τὰ θρησκευτικὰ αἰσθηματὰ ὁμάδων ἢ λαῶν καὶ νὰ κατευθυνθοῦν ἀπὸ δυνάμεις ἐπεκτατισμοῦ, μισαλλοδοξίας καὶ συμφέροντα ξένα πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς πίστεως τους.

Θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ σημειώσουμε κάποιες παρατηρήσεις γιὰ τὴν ἐμφάνισις τοῦ φαινομένου στις διάφορες θρησκείες, ξεκινώντας ἀπὸ τὸν ἰσλαμισμό, δηλώνοντας τὴν αὐτοσυνειδησία τοῦ Ἰσλάμ ὡς θρησκεία καὶ ὡς πολιτικὴ. Ἀξίζει νὰ τὸν ἀντιμετωπίσουμε μέσα ἀπὸ μιὰ διάθεσις αὐτοκριτικῆς καὶ κατανόησης (ὄχι βέβαια καὶ δικαιολόγησις) παρὰ μὲ τοὺς συνήθεις ἀφορισμούς. Διαπίστωση ἀποτελεῖ ὅτι ὁ ἰσλαμισμὸς πηγάζει σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ τρέφεται ἀπὸ σφάλματα καὶ τραύματα τοῦ παρελθόντος. Μεγάλῃ εὐθύνη ἐκτιμᾶται πὼς φέρει ἡ δυτικὴ ἀποικιοκρατία, ἡ οἰκονομικὴ ὑποδούλωσις καὶ καταπίεσις μουσουλμανικῶν λαῶν, ποὺ ἔχουν ἀνεξίτηλα σημάδια στὴ μνήμη καὶ τὴ συνείδησίν τους. Ἐκεῖ βρῖσκει ἕδαφος ὁ ἰσλαμισμὸς ποὺ ἐπιμελῶς καλλιεργεῖται καὶ χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησις ποικίλων στόχων, τοὺς ὁποίους οἱ ἴδιοι καλοῦν ἐπιστροφὴ στὴν παράδοσις, ἰσλαμικὴ «ἀναζωπύρωσις» ἢ «παλινόρθωσις» ἐναντι τῆς ἐκκοσμίκευσης καὶ ἀπειλῆς πάσης φύσεως ποὺ ἐκφράζει ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς. Τὸ γε-

γονὸς τοῦ ἰσλαμικοῦ φονταμενταλισμοῦ ἀναλύεται ἐπανειλημμένα στὸ διεθνὴ Τύπο καὶ στὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης, σκιαζοντας κάποιες φορές, ἠθελημένα ἢ μὴ, μιὰν ἄλλη πραγματικότητα, ἐκείνη τοῦ ἤρεμου Ἰσλάμ, ποὺ στέκει ἀντίθετο καὶ ἀμήχανο ἀπέναντι στὸν φονταμενταλισμὸ καὶ τὴ μισαλλοδοξία τῶν ὁμοθρήσκων του. Αὐτοὶ θυμούνται τὶς περιόδους εἰρηνικῆς συνύπαρξις μὲ τὸν χριστιανικὸ κόσμον, κυρίως τὸν ὀρθόδοξον, τὸν ὁποῖον δὲν βλέπουν ὡς συνέχεια τῶν Σταυροφοριῶν καὶ τῆς ἀποικιοκρατίας καὶ ἔχουν συνείδησις τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ χριστιανισμὸς γεννήθηκε στὴ Μέση Ἀνατολή καὶ δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ἀνήκει ἀποκλειστικὰ ἢ νὰ ταυτίζεται μὲ τὴ Δύση. Συνεπῶς, ἡ Ὀρθοδοξία καλεῖται νὰ σταθεῖ ψύχραιμη καὶ νὰ ἀποτελέσει τὴ γέφυρα ἐπικοινωνίας καὶ συνεύρεσης εἰρηνικῆς μεταξὺ Ἰσλάμ καὶ Δύσης.

Ἀντίθετα ἀπὸ τὴ διδασκαλίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ ποὺ δὲν δικαιολογεῖ σὲ καμιὰ περίπτωσι τὴν ἐμφάνισις φονταμενταλισμοῦ, δὲν ἔλειψαν στὴν ἱστορικὴ πορεία του κάποιες νοσηρὲς ἐκδηλώσεις του τόσο ἀπέναντι στὸ Ἰσλάμ, ὅπως ἤδη ἀναφέρθηκε, ὅπως καὶ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χριστιανοσύνης. Ἐνδεικτικὰ παραπέμπουμε στις προσηλυτιστικὰς ἐνέργειες εἰς βάρος ἄλλης χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, τὶς ὁποῖες πολὺ καλὰ γνωρίζει ὁ ὀρθόδοξος κόσμος ἀφοῦ ἀρκετὲς φορές θεωρήθηκε ἢ θεωρεῖται ὡς terra missio-nis. Ὅλες αὐτὲς οἱ περιπτώσεις θὰ πρέπει νὰ ἐνταχθοῦν σὲ ἓνα εὐρύτερον πλαίσιο ἐπιδιώξεων ἐπεκτατισμοῦ καὶ ἐξυπηρέτησις συμφερόντων ποὺ ὑπαγορεύουν τὴ στράτευσις καὶ ἐκμετάλλευσιν τοῦ θρησκευτικοῦ παράγοντα.

Ὁ φονταμενταλισμὸς τελικὰ ἐμφανίζεται παντοῦ, στὴν κάθε θρησκεία καὶ σὲ κοινωνίες ποὺ διέρχονται κρίσιμους ἀξιών, ἀρνούμενος νὰ ὑποταχθεῖ σὲ ἐκκλησιαστικὰ σχήματα. Ὁμάδες θωρακίζονται πίσω ἀπὸ συγκεκριμένους ἐρημνεῖες τῶν Γραφῶν καὶ διαμορφώνουν τὴν «ἀλήθεια» τους. Δὲν εἶναι ἄσχετες ἀπὸ συντηρητικὰ πολιτικὰ σχήματα καὶ οἰκοδομοῦν ἓνα θρησκευτικὸ ὁλοκληρωτισμὸ ποὺ μοιάζει μὲ τὸν πολιτικὸ ὁλοκληρωτισμὸ. Συνεπῶς, πολεμᾷ ἐναντίον κάθε προοδευτικῆς σκέψης, ἐρευνας, ἐπιστήμης, ἐλεύθερης ἔκφρασις ἀπόψεων καὶ ἰδεῶν, καὶ οὐσιαστικὰ ἐπιχειρεῖ νὰ φιμώσῃ τοὺς πάντες ὡς τὴν πηγὴ ἀπειλῆς τοῦ ἀλαθήτου τους. Συχνὰ καὶ στὸν ἑλλαδικὸν χώρον καὶ σὲ ἄλλους ὀρθόδοξους τόπους, ἀκούγονται κατηγορίες κατὰ τῶν «ἄλ-

λων», ότι πρόσβαλαν την πίστη και τὰ ιδανικά της άφου συνομίλησαν με τους δυτικούς και τους μουσουλμάνους. Έδώ άποδεικνύεται ή άπλοϊκότητα των άπόψεων, τὸ γεγονός ότι παραπληροφορούνται και παραπληροφορούν, ότι προσπαθούν να έρμηνεύσουν γεγονότα, κείμενα ή λεγόμενα, κατά τρόπο στρεψόδικο.

Φονταμενταλισμός επίσης έντοπίζεται και στις προσπάθειες εκείνων που με έμμομη τραβούν διαχωριστικές γραμμές και χτίζουν τείχη μεταξύ «ήμών» και των «άλλων», μεταξύ των ανθρώπων που βρίσκονται στα τέσσερα σημεία του όρίζοντα (π.χ. Άνατολή - Δύση). Καλλιεργούνται κακοπροαίρετα πεποιθήσεις περι «έκλεκτου γένους», «άγίου έθνους», «περιούσιου λαού», που πρέπει να θωρακιστεί πίσω από την παράδοσή του και να περιχαρακωθεί στα όρια του άδιαφορώντας για ό,τι «άλλο». Ός άπειλές προβάλλονται ή Δύση, τὰ μουσουλμανικά τόξα και ό,τι άλλο χρειαστεί. Σε όλες τις περιπτώσεις παραθεωρείται ή ουσία του Χριστιανισμού. Και ό Χριστιανισμός, ή Όρθοδοξία, έχουν διαστάσεις οικουμενικές. Η Όρθοδοξία αν δεν είναι οικουμενική δεν είναι Όρθοδοξία.

Η υπέρβαση των φονταμενταλιστικών τάσεων προϋποθέτει πρώτα και κύρια την άπλη διαπίστωσή τους μέσα στα διάφορα κινήματα και τις θρησκείες καθώς και την ένθάρρυνση των μελών τους, ώστε να άντιληφθούν και να υπερβούν τὸ πρόβλημα. Σε αυτό τὸ σημείο συμβάλλει ή προσπάθεια ένημέρωσης για τή σημασία και τις συνέπειες που μπορεί να έχουν στην ανθρώπινη κοινότητα θεωρίες άκραίες και φανατισμοί. Όπου πρέπει να τονίζεται ή σχετικότητα των ιδεών και ή ανάγκη άποδοχής μέρους αλήθειας και στους άλλους και τὸ δικαίωμα για διατήρηση τής διαφορετικότητας.

Ειδικότερα θά μπορούσαμε να πούμε ότι χρειάζεται:

1. Άναγέννηση τής πίστης στις ψυχές και τις καρδιές των ανθρώπων, κατανόηση τής ουσίας, ανακάλυψη του βαθύτερου νοήματός της, έμβάθυνση στο περιεχόμενό της, βίωσή της στην καθημερινή ζωή. Έτσι άποκαθαίρεται από τὸ νομικισμό, από ότιδήποτε τὸ περιττό, άνούσιο και έπιβλαβές, άποκτὰ διαχρονικότητα και προσφέρει δυνατότητα πρόσβασης στα μυστικά των άληθειών της.

2. Χρειάζεται να κατανοηθεί ή συμβατικότητα των συμβόλων, των έξωτερικών τύπων και να

διακριθεί ή ουσία από τὸ γράμμα του νόμου σε ό,τι άφορᾷ τὰ θέματα πίστεως. Τὰ σύμβολα, ως στοιχεία ανθρώπινης συμβολής και συμμετοχής (σε ζητήματα πίστεως), άποτελούν φορείς ιδεών και μπορούν να έπιδεχθούν άλλαγές χωρίς να θίγεται ή ουσία τής πίστεως και ως τέτοια θά πρέπει να γίνονται κατανοητά.

3. Όπωσδήποτε είναι άπαραίτητη ή άποδοχή και ή τήρηση τής παράδοσης, κατά τρόπο όμως παραγωγικό και γόνιμο και με πνεύμα άγάπης και οικονομίας, ώστε να άνταποκρίνεται στις άνάγκες κάθε εποχής.

4. Πάνω άπ' όλα άπαιτείται άνοιχτός, έντιμος και γόνιμος διάλογος με τὸν άνθρωπο, όποιος κι αν είναι. Έπιβάλλεται ή έξοδος άπ' τὸν έαυτό μας με πνεύμα θυσίας, γνησιότητας και έλεύθερη σκέψη. Άλλωστε, ό ειλικρινής και ισότιμος διάλογος είναι ή μόνη εύκαιρία που έχουμε.

Η υπεροχή τής όρθόδοξης πίστης δεν βρίσκεται στα έξωτερικά σχήματα και στοιχεία «στο έξωθεν του ποτηρίου αλλά στο έσωθεν», στο πνεύμα και στην ουσία τους. Η έκκλησιολογική τοποθέτηση των πραγμάτων είναι ή ιδανικότερη κατάσταση που βγάξει από τὸ άδιέξοδο. Η όρθόδοξη έκκλησιολογία, όταν έφαρμοσθεί με ειλικρίνεια μέσα στην κοινωνία, έχει την ικανότητα να διαποτίζει όλες τις πτυχές τής ζωής των ανθρώπων, όλων των πολιτικών άποχρώσεων και τάξεων, έχει τή δυνατότητα να μεταβάλλει τή μάζα σε κοινωνία προσώπων, πέρα από άντιθέσεις και συγκρούσεις.

Ό στόχος και ή προοπτική του Ευαγγελίου «ίνα όσιν έν ως και ήμεις έν έσμεν», δίνει τή δυνατότητα υπέρβασης των δυσκολιών στο συγκεκριμένο χώρο και πρόβλημα. Τὸ μυστικό αλλά και τὸ μυστήριο τής ανθρώπινης ύπαρξης περικλείεται σε μιὰ βασική αλήθεια: «Ό άνθρωπος δεν θέλει μονάχα να ζει μα και να ξερει γιατί ζει». Να έξέρχεται από τὸν έαυτό του και να συναντᾷ τὸν άλλο μέσα σε πνεύμα άγάπης, ένότητας και θυσίας.

Σήμερα, στις νέες συνθήκες ζωής και τής νέας τάξης πραγμάτων όφείλουμε να λάβουμε υπόψη, ως όρθόδοξοι Χριστιανοί, τὰ πάντα και μάλιστα σοβαρά, αν θέλουμε να γίνουμε «άθόρυβα, αλλά ουσιαστικά, ή ζύμη που όλο τὸ φύραμα θά τὸ ζυμώνει». Γνωρίζοντας και ζώντας τὸ μαρτύριο πολλών άδελφών μας στὸν πλανήτη «τής λύπης, του πόνου και του στεναγμού» που

υπέφεραν και υποφέρουν εξαιτίας μισαλλόδοξων καταστάσεων και φονταμενταλιστικών εκφράσεων στον θρησκευτικό, πολιτικό και τον ευρύτερο κοινωνικό χώρο, θα θέλαμε να δηλώσουμε ότι:

α. Άποστρεφόμεθα κάθε μορφή φονταμενταλισμού γιατί κλείνει τους όριζοντες προς τους άλλους, δημιουργώντας μια φρικτή φυλακή στην ψυχή, που άποπνέει μόνο μίσος και άπανθρωπιά.

β. Άπευθύνουμε έκκληση σε κάθε πολιτισμένο άνθρωπο για άνοικτη πνευματική κίνηση ζωής, αγάπης και άποδοχής του προσώπου ως «είκόνος Θεού».

γ. Προτείνουμε ως έλπίδα ζωής και υπέρβασης των δυσκολιών το μήνυμα αγάπης, όπως διατυπώνεται μέσα άπ' τη διδασκαλία του Χριστού: «Εάν ταίς γλώσσαις των ανθρώπων λαλώ και των άγγέλων, αγάπην δέ μη έχω, γεγονός χαλκός ήχών και κύμβαλον άλαλάζον...» (Α' Κορ. ιγ' 1-13).

δ. Στή σημερινή κοινωνία, όπου δεσπόζει ή άπομόνωση και ή άποξένωση άπό τον άνθρωπο, ή άναγκαιότητα της θρησκείας προβάλλει έντονη. Η άναγνώριση της θρησκείας, της τέχνης ή της έπιστήμης έξαρτάται άπό την άλήθεια, την όποία φέρει, και άπό το νόημα που μπορεί να δώσει στη ζωή και στην ιστορία.

ε. Η Όρθοδοξία σήμερα, με την άλήθεια που κατέχει, μπορεί να συμβάλει στη διάλυση του σκοτους, να συναγάγει τους διασπασμένους ανθρώπους σε όποιαδήποτε θρησκεία και άν άνήκουν. Ο Ίησους Χριστός, ό όποιος είναι ή άλήθεια, ή όδός και ή ζωή, είναι ή άπάντηση στα φλέγοντα προβλήματα, άκόμη και του φονταμενταλισμού. Η ίχνηλάτηση του ανθρώπου στο δρόμο που άνοιξε ό Θεάνθρωπος Ίησους Χριστός μπορεί να διαλύσει κάθε σκοτάδι, όπως ό ίδιος ό Σωτήρας διακήρυξε: «ό άκολουθών έμοι ου μη περιπατήσει έν τή σκοτία άλλ' έξει το φώς της ζωής».

Έκφράζουμε την έλπίδα, ότι οι διάφορες κινήσεις που αναπτύσσονται στα πλαίσια της Οικουμενικής Κίνησης, όπως αυτές του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών, οι Έπιτροπές Διαλόγου, οι συζητήσεις και συνεργασίες για πρακτικά ζητήματα στις κατά τόπους κοινωνίες, όπου χωρίς να συγκαλύπτονται οι διαφορές, να γίνονται με σύνεση, ήρεμία και προσεχνή, άγώνες για την αναζήτηση και των κοινών σημείων.

Να προσκαλούνται ύπάρχουσες φονταμενταλιστικές ομάδες σε διάλογο.

Να γίνει άγώνας για την κατοχύρωση της θρησκευτικής έλευθερίας και του σεβασμού του δικαιώματος της λατρείας άπό τους νόμους του κράτους, αλλά και την πρακτική των ανθρώπων, ώστε να μην ύπάρχει περιθώριο καταπάτησής της άπό κανέναν. Σημαντικό επίσης είναι το ποιμαντικό έργο και ή κατήχηση που προσφέρει και καλείται άκόμη πιο έπιτακτικά να προσφέρει ή Έκκλησία μας τόσο για την έξάλειψη των κακοδοξιών, όσο και για την έννημέρωση του πληρώματός της για τους κινδύνους του φονταμενταλισμού και για τις εύνοϊκές προοπτικές που μια ειρηνική συνύπαρξη μπορεί να έχει.

Πιστεύουμε, ότι ό ειλικρινής διάλογος μεταξύ Όρθόδοξης Έκκλησίας και άλλων Έκκλησιών ή Θρησκειών, που γίνεται με εύλογία της Α.Θ. Παναγιώτητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου θα άποδώσει καρπούς και θα δώσει μέσα άπό το όρθόδοξο πνεύμα τη δυνατότητα να κατανοήσει ό σύγχρονος κόσμος την άλήθεια και το μεγαλειό της θεανθρώπινης και πανανθρώπινης κοινωνίας.

Έπισκόπου Διονυσίου Α. Ψαριανού, μητροπ. Σερβίων και Κοζάνης, **ΜΙΚΡΟΣ ΣΥΝΑΞΑΡΙΣΤΗΣ**, έκδοσις Δ' 1995, σχήμα 11,5X17 εκατ., σσ. 416.

Η μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα έξάντληση των άντιτύπων της Γ' έκδόσεως, φανερώνει τη δίψα των χριστιανών μας για τα κείμενα που έχουν σχέση με τη ζωή και τη διδασκαλία των Άγίων της Έκκλησίας. Ο «Μικρός Συναξαριστής» του άγίου Κοζάνης, μέσα άπό τα συνοπτικά κείμενα προσφέρει «ένα γενικό δίδαγμα, σε κάποια πάντα σχέση και άναφορά προς τον τρόπο που σκέπτονται και ζούν σήμερα οι άνθρωποι».

Γεωργίου Δ. Παπαδημητρόπουλου, θεολόγου, φιλολόγου - λυκειάρχου, **ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΜΑΣ - Συναξαριστής μηνός Μαΐου**. «Άγιολογική Βιβλιοθήκη» άριθμ. 5. Άθήνα 1995, σχήμα 14X21 εκατ., σσ. 160.

Το 5ο τεύχος της σειράς με τα Συναξάρια των Άγίων, μηνός Μαΐου, σε γλαφυρή νεοελληνική γλώσσα, με πραγματολογικά και άλλα στοιχεία, ένταγμένα στο ιστορικό πλαίσιο τους και με εύρετήριο της ήμερομηνίας έορτασμού των Άγίων.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Τὸ πρόβλημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἀνεκαθεν ὑπῆρξε ἀκανθῶδες, ἐξ αἰτίας τῆς ἀδυναμίας ὀρισμένων νὰ θεωρήσουν καὶ κατανοήσουν τὴν Ἐκκλησία ὡς ζωντανὸ θεανθρώπινο ὄργανισμὸ καὶ «σάρκα ἀπὸ τῆ σάρκα» τους. Συχνὰ-πυκνὰ ἐκτοξεύουν μύδρους ἐναντίον τῆς καὶ πληγώνουν τὸ ἴδιο τὸ σῶμα τους. Αὐτὴ ἡ τακτικὴ πολλὰς φορὲς ὀδήγησε τὶς σχέσεις τῶν δύο ὀργανισμῶν σὲ ἀδιέξοδο καὶ διαιρετικὰς τάσεις, γνωστὰς ἀπὸ τῆς συστάσεως

τὸν χαρακτήρα του, τὰ ἦθη του, τὰ ἔθιμά του, τὴν ὠραιότητα τῆς γλώσσας του... τὴν ἀνεξαρτησία καὶ τὴν πολιτικὴν του ὑπαρξίν».

Μποροῦμε νὰ λησμονοῦμε ὅτι στὴν τουρκοκρατία τὰ δύο τρίτα καὶ πλέον τῶν δασκάλων ἦσαν ἱερωμένοι καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξε καταφυγὴ καὶ στήριγμα τῶν ὑποδούλων;

Γιατὶ βάλλεται λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία καὶ ἀρκτεὲς φορὲς ταπεινώνεται, τὴν ὠρα ποὺ ὅλες οἱ αἰρετικὲς παραφυάδες δροῦν ἀνενόχλητες, ὀργανώνονται, προπαγανδίζουν καὶ προστατεύονται ἐπίσημα ἢ ἀνεπίσημα;

Φαίνεται νὰ περιφρονοῦμε ἔννοιες καὶ πνευματικὰ μεγέθη, χάρις στὰ ὁποῖα ὡς ἄνθρωποι καὶ ὡς ἔθνος ὑπάρχομε. Ἐκεῖνοι, ὅμως, ποὺ ἀκούσια ἢ ἐκούσια ὑποσκάπτουν τὶς ἀρμονικὲς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἢ πολὺ περισσότερο μάχονται τὴν Ἐκκλησία, οἱ ἴδιοι ἔμμεσα διαβρώνουν τὴν ταυτότητα καὶ τὸν χαρακτήρα τοῦ Ἑλλήνα, γιατί δημιουργοῦν εὐνοϊκὲς συνθήκες ἀνάπτυξης καὶ δράσης δυνάμεων ἐθνικοθηρησκευτικοῦ ἀποχρωματισμοῦ.

Πολλὲς φορὲς ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, περιφρονώντας τὴν ταυτότητά μας, τὶς πανάρχαιες ρίζες τοῦ πολιτισμοῦ μας μαζὶ καὶ τὴν μοναδικότητα τῆς Ὀρθοδοξίας μας, δεχόμεστε ἄκριτα κάθε ξένο στοιχεῖο στὴν ζωὴ μας. Ἀσκοῦν ξεχωριστὴ γοητεία οἱ ἔννοιες «εὐρωπαϊκὸς» ἢ «εὐρωπαϊκός».

Ξεχνοῦμε πὼς τὸ ὄνομα καὶ τὸν πολιτισμὸ στὴ Δύση τὸν δώσαμε οἱ Ἕλληνες. Τὰ πνευματικὰ δηλαδὴ θεμέλια τῆς Εὐρώπης εἶναι ἑλληνικὰ (ἑλληνικὸς καὶ χριστιανικὸς πολιτισμὸς) κι ἐμεῖς πασχίζομε νὰ ἀρνηθοῦμε τὰ ἀρχετύπα μας, τὴν ὀρθοδοξία μας, τὴν παιδεία μας, τὰ ἦθη μας, αὐτὸ ποὺ εἴμαστε, γιὰ χάρις τῆς εὐρωπαϊκῆς συγχώνευσης καὶ νοοτροπίας, ποὺ στὸ παρελθὸν μὰς στοίχισε ἀκριβὰ.

Ὅμως ἡ Εὐρώπη καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι (Γάλλοι, Γερμανοί, Ἴταλοί, Ἑλβετοὶ κ.ἄ.), ὄχι μόνον δὲν ἀπορρίπτουν τὸ Χριστιανισμὸ τους καὶ τὴν κουλτούρα τους, ἀλλὰ μὲ κάθε τρόπο ἐνισχύουν τὴν αὐτοσυνειδησία τους. Τὰ τελευταῖα μάλιστα χρόνια, μετὰ τὴν κατάρρευση τῶν κομμουνιστι-

Τοῦ αἰδ. π. ΧΡΗΣΤΟΥ Δ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ
Διευθυντοῦ τοῦ 3ου Γυμνασίου Π. Φαλήρου

τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Τὰ τελευταῖα χρόνια, μὲ ἀφορμὴ γνωστὰ σὲ ὅλους ἀτυχεῖς γεγονότα, διατυπώθηκαν προτάσεις καὶ ἀκουστήκαν γνώμες, ἀπὸ ὑπεύθυνα ἢ μὴ χεῖλη, γιὰ τὸν χωρισμὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ Κράτος, χωρὶς νὰ λαμβάνονται ὑπόψη παράγοντες σοβαροὶ ποὺ ἐπιβάλλουν —καὶ δὲν συνηγοροῦν ἀπλῶς— τὴν ἀπὸ αἰῶνων σχέση τῆς «συναλληλίας».

Ἡ μυωπικὴ αὐτὴ θέση-ἐπίθεση κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, κορυφώθηκε πρόσφατα μὲ δηλώσεις Πανεπιστημιακοῦ διδασκάλου σὲ καθημερινὴ ἐφημερίδα. Ὁ Ἕλληνας-ὀρθόδοξος καθηγητὴς ἀποκάλεσε τὴν Ἐκκλησία «δυνάστη τῆς παιδείας μας καὶ τῆς κοινωνίας μας» καὶ κάλεσε τὴν πολιτεία «νὰ προχωρήσει σὲ θαρραλέα βήματα γιὰ νὰ ἀνατρέψει τὴν συμπόρευση ἐκκλησίας καὶ κράτους μέσα στὸν ἱστορικὸ ροῦ τοῦ Ἐθνους» («Ἐλευθεροτυπία», 22.1.1995).

Ἐπεύθυνοι καὶ μὴ, ἄς ἀπαντήσουμε εἰλικρινὰ καὶ τίμα στὸ ἐρώτημα: Ποιὸς ὠφελεῖται ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐντεχνα διαμορφούμενη εἰκόνα; Ἀσφαλῶς ὄχι τὸ ἔθνος μας. Μόνον ὁ τόπος ποὺ ζοῦμε δὲν ὠφελεῖται. Κερδίζουν ὅμως ὅλοι ἐκεῖνοι, ποὺ πάντα ἐπεδίωκαν τὴν διαίρεση. Τί ἀπέγιναν οἱ φωνῆς τοῦ Νικολάου Σαρίπολου, ὁ ὁποῖος στὴν ἐθνοσυνέλευση τοῦ 1864 ἐδήλωνε «ἐσώθημεν διὰ τῆς Ἐκκλησίας» ἢ τῆς προσωρινῆς διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος, ἢ ὁποῖα σὲ σχετικὸ ἔγγραφο τῆς τόνιζε μὲ ἔμφαση: «Τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος εἰς τὴν ἱεράν του θρησκείαν ὀφείλει

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΛΑΙΟΣ (1912-1995)**

Ένας χρόνος συμπληρώθηκε κιάλας από τόν θάνατο (21.4.95) τού αοίδιμου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΙΛΑΙΟΥ, δικηγόρου, Είδικου Νομικου Συμβούλου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, Κυβερνητικού Έπιτρόπου τής Έκκλησίας τής Κρήτης και Συμ-

Του κ. Η. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

βούλου τού Πρωθυπουργού. Η χρονική απόσταση και ή εξέλιξη τών σχέσεων Έκκλησίας και Πολιτείας κάνουν πιό αισθητό τό δυσαναπλήρωτο κενό πού άφησε ό άδόκητος θάνατός του. Η μνήμη άναπολεί τόν γεραρό πρωταθλητή πού

πέρασε άπότομα και άνεπάντεχα στην αντίπερα όχθη χωρίς ποτέ νά πάψει νά άγωνίζεται ύπερ Πίστεως και Πατρίδος. Άξιος μαχητής τής όντως ζωής μοιάζει νά συνεχίζει άκόμα τόν άγώνα τών καλών και νά μάχεται άκατάβλητος στα μαρμαρένια άλώνια, σταθερός αντίπαλος τού θανάτου!...

Πένθος και θλίψη πλημμυρίζουν όσους τόν γνώρισαν και άσφαλώς είναι πολυ - πολυ πικρός ό χωρισμός αυτός για τούς οικείους του και προπαντός για την ευγενή και άφοσιωμένη σύζυγό του. Όμως δέν πρέπει νά ξεχνάμε και δέν άρμόζει ή Λήθη για παρηγορία, αλλά αντίθετα πρέπει νά άναπολούμε και νά άνασταίνου-

κών καθεστώτων, άναπτύσσουν σημαντική προσηλυτιστική δραστηριότητα, προκαλώντας προβλήματα στις σχέσεις τών Έκκλησιών. Στην Όρθόδοξη Έκκλησία, αντίθετα, οί ιεραπόστολοι πάντοτε έσεβάσθησαν την έθνική συνείδηση, τόν πολιτισμό και την ιστορία τών λαών πού ζήτησαν νά γνωρίσουν την χριστιανική αλήθεια και ζωή. Χαρακτηριστικό είναι τó παράδειγμα τών άδελφών ιεραποστόλων και ευαγγελιστών τών Σλάβων Κυρίλλου και Μεθοδίου.

Σήμερα, λοιπόν, πού γίνεται φανερό ότι όλοι οί λαοί ένισχύουν την έθνική τους συνείδηση, προβάλλοντας κυρίως τó θρησκευτικό τους «πιστεύω», οί όρθόδοξοι Έλληνες θα άδρανήσουμε και θ' άπορρίψουμε τή θρησκεία μας και σύνολη την πνευματική μας κληρονομιά; Θα χαρίσουμε σ' Ευρωπαίους και μή, τά πνευματικά και πολιτιστικά μας πρωτοτόκια αντί τού πινακίου τής άναγνώρισής μας άπλώς ως Ευρωπαίων; Μή γένοιτο!

Είναι σ' όλους γνωστό ότι ό Έλληνισμός, όπου γής, διασώζει την έθνική του αυτοσυνείδησία στο χώρο τής έκκλησιαστικής κοινότητας. Στην Έκκλησία θα προστρέξει ό ξενιτεμένος σέ χαρά, λύπη και γιορτή. Για κάθε Έλληνα ή Έκκλησία είναι ή στοργική μάνα, ή πνευματική τροφός, όλόκαιρη ή Ελλάδα.

Άξίζει νά όμολογήσουμε αυτό πού όλοι ζούμε κι αισθανόμαστε, όταν βρεθούμε μακριά από

την πατρίδα: ότι οί άδελφοί μας στην ξένη είναι συνειδητοί χριστιανοί και περισσότερο ...Έλληνες από τούς όμαίμους τής μητρόπολης. Άντιμετωπίζουν σ' όλους τούς χώρους μίαν άλλη πραγματικότητα, με την όποία δέν συμβιβάζονται. Διαφορετικά ήθη, ξένη πρός την πολιτισμική του ταυτότητα νοοτροπία, «φκιασιδωμένα» πρότυπα ζωής δέν τούς συγκινούν. Πάντα στόν πνευματικό - πολιτιστικό τους όρίζοντα δεσπόζουν ό Χριστός και ή Ελλάδα, γι' αυτό και πονούν, όταν στόν τόπο τους έξυφαίνονται διαιρετικά σχέδια και άνατρεπτικοί τής από πολλών έτών συμπόρευσης και συνύπαρξης τής Έκκλησίας και τής Πολιτείας μας μηχανισμοί. Είναι κοινή συνείδησις ότι δέν χωρίζεται ή ψυχή τού Έλληνα. Ουδέποτε αντιμετώπισε τó δίλημμα: Έκκλησία ή Πολιτεία, Χριστός ή Καίσαρας. Και όταν άλλοι τó έθεταν ως πρόβλημα, τó προσπερνούσε ως άσυμβίβαστο με την παράδοσή του και την ιστορία του.

Σήμερα πού όλος ό κόσμος άναγνωρίζει τόν ουσιαστικό ρόλο τής Όρθοδοξίας και έκζητεί τή μαρτυρία της, τί θα πράξουμε; Θα τόν έγκαταλείψουμε νά έκτρέφεται με τά ξυλοκέρατα τού περιτέχνα κατασκευασμένου υπερανθρώπου και τού ξεπερασμένου όρθολογισμού; Και πάλι μή γένοιτο! Θα συνεργήσουμε, άσφαλώς άστε, τó δια τών αιώνων άκοίμητο φώς τής Όρθοδοξίας νά φωτίσει όλους, «ίνα πάντες έν ώσιν».

με συνεχώς στην Μνήμη τέτοιους Άνθρώπους που καταξιώθηκαν με τόν βίο και τὸ ἔργο τους...

Ὁ Γεώργιος Λιλαῖος ὑπῆρξε ἕνας ξεχωριστὸς και χαρισματικὸς Άνθρωπος. Στὸ πείσμα οἰκογενειακῶν ἀτυχημάτων, ἀντίξων συνθηκῶν και χαλεπῶν χρόνων ἀνδρώθηκε, μορφώθηκε και ἐπέτυχε στὴ ζωὴ του γιὰ νὰ βοηθήσει και νὰ εὐεργετήσει τοὺς ἄλλους στὸ σπίτι του και στὸν ἐπαγγελματικὸ και κοινωνικὸ του στίβο.

Κάνει ἐντύπωση πὼς ἀντλήσε ἀπὸ τὴν ἀνέχεια και τὶς ἀτυχίες τὸση δύναμη και τέτοιο ἀκατανίκητο πάθος γιὰ νὰ παλέψει θαρραλέα και νὰ πετύχει τὴν μεγάλη εὐδοκίμηση. Και ὄχι γιὰ τὴν προσωπικὴ του ἀνεση, ἀλλὰ γιὰ νὰ βοηθήσει τοὺς ἄλλους και νὰ ὑπηρετήσει τὴν Πίστη και τὴν Πατρίδα σύμφωνα με τὸν σταθερὸ και ἀκλόνητο προσανατολισμὸ του.

Ὁ οἰκογένειά του μέσα στὶς ἀπίστευτες περιπέτειες και δοκιμασίες γνώρισε τὴν ἰσόβια στοργὴ και ἀφοσίωσή του, καθὼς και τὴν ἀνύστακτη φροντίδα και ἀδρὰ ἐκδαπάνησή του γιὰ τὴν συντήρηση και τὴν προκοπὴ ὄλων τῶν συγγενῶν. Ὁρφανὸς, πληβεῖος και ἐντελῶς ἀβοήθητος μέσα στὴν ἀχανὴ Πρωτεύουσα σὲ δύσκολους χρόνους πάλαιψε ἀπὸ μικρὸ παιδὶ γιὰ τὴν ἐπιβίωση τῆς χήρας μητέρας και τῶν δύο ἀδελφῶν του. Ἐγινε ἀρχικὰ δημοδιδάσκαλος με παράλληλες σπουδὲς στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν γιὰ νὰ γίνει και νὰ ἀναδειχθεῖ, ὄχι χωρὶς διακρίσεις ἀπὸ τὰ πρῶτα κῶλας βήματα, Δικηγόρος στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὸ 1937.

Άσφαλῶς δὲν εἶναι εὐκόλη ἢ εὐδοκίμηση και ἢ σταδιοδρομία μέσα στὴν μεγάλη πόλη. Ἡ οἰκονομικὴ δυσπραγία, οἱ ἀνάγκες και ἢ ἔλλειψη κοινωνικῆς ὑποστήριξης περικυκλώνουν ἀσφυκτικὰ τὸν πτωχὸ και ἄσημο ἐπιστήμονα...

Άλλὰ ὁ νεαρὸς δικηγόρος πὸν ὀνομάζεται Γεώργιος Λιλαῖος και ἔχει μέσα του τὸ πῦρ και τὴν ἀνένδοτη ἀπόφαση νὰ ἀγωνισθεῖ γιὰ νὰ νικήσει, ὑπερπηδᾷ τὰ ἐμπόδια αὐτὰ και πολὺ σύντομα ἀναδεικνύεται ἐπαγγελματικὰ και ἐπιβάλλεται στὸν κόσμον τῶν συναδέλφων του γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ κατάρτιση και τὴν δικανικὴ ἰκανότητά του. Γίνεται ὁ διακεκριμένος συνήγορος τῶν ἀδικουμένων ὑπαλλήλων και ξεχωρίζει στὸν χειρισμὸ σημαντικῶν ποινικῶν και διοικητικῶν υποθέσεων.

Τὴν αἰσιόδοξη προοπτικὴ και καλὴ ἐξέλιξη διακόπτει ἀπτόμα ὁ πόλεμος. Στὶς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 στρατεύεται και πολεμᾷ μαζί με τὰ ἀλησμόνητα παιδιὰ τῆς Πατρίδας πὸν πῆγαι-

ναν μπροστὰ «με τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη!». Ὁ νεαρὸς ἑφεδρὸς ἀνθυπολοχαγὸς Γεώργιος Λιλαῖος ἦταν στὰ τμήματα τῆς ἡρωϊκῆς 8ης Μεραρχίας τοῦ στρατηγοῦ Κατσιμήτρου πὸν νίκησαν τοὺς ἐχθροὺς στὸ Καλλάκι, στὸ Χάνι Δελβινάκη, στὸ Ἀργυρόκαστρο και τοὺς πῆγαν ἡττημένους μέχρι τὴν Τρεμπεσίνα. Πολέμησε στὴν τιτανομαχία τοῦ Ὑψώματος 731, ὅπου ἀποκρούσθηκε ἢ ἐαρινὴ ἐπίθεση τῶν Ἰταλῶν τοῦ Μουσουλίνι και παρασημοφορήθηκε. Ἦταν «μικρὸς τὸ δέμας και μαχητῆς»!

Στὰ μαῦρα χρόνια τῆς Κατοχῆς πὸν ἀκολούθησαν ὁ Γεώργιος Λιλαῖος, χωρὶς νὰ χάσει τὸν ἔθνικὸ προσανατολισμὸ του, συνέχισε τὸν ἀγῶνα του ἐναντὶα στοὺς κατακτητῆς μέσα στὴν Ἀντίσταση τῶν Ἑλλήνων Ἀξιωματικῶν πὸν κατηύθυνε τὸ Συμμαχικὸ Στρατηγεῖο τῆς Μ. Ἀνατολῆς. Κάποτε ἢ μυστικὴ Ὁργάνωση προδόθηκε και οἱ ἀγωνιστῆς Ἀξιωματικοὶ ἔπεσαν στὰ χεῖρα τῆς Γκεστάπο και βρέθηκαν στὸ κολαστήριο τῆς ὁδοῦ Μέρλιν. Ἐκεῖ πὸν ἐμαρτύρησαν οἱ Ἀπροσκύνητοι! Λίγοι γνωρίζουν πὼς μέσα στὰ φοριχτὰ ἐκεῖνα ὑπόγεια βασανίσθηκε και ὁ πατριώτης Γεώργιος Λιλαῖος. «Θέλησε ὁ Θεὸς και

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ Σχεδιάσμα πατερικής αγγελολογίας*

Ὁ Σατανᾶς καὶ οἱ ὑποκείμενοι σ' αὐτὸν πονηροὶ ἄγγελοι, δὲν ἔχουν ἐξουσία ἀφ' ἑαυτῶν, τοὺς ἔχει παραχωρηθεὶ ὁμως θεόθεν μία ἐλεγχόμενη, θὰ λέγαμε, μερική ἐξουσία¹⁰⁶. Σ' αὐτὴ τὴν ἐξουσία, ποὺ πάντα γίνεται μετὰ τὴν οἰκονομικὴ παραχώρηση τοῦ Θεοῦ, ὁ φεῖται ἢ δυνατότητά τους νὰ «μεταβάλλονται καὶ

μετασηματίζονται, εἰς οἷον θέλουσι σχῆμα κατὰ φαντασίαν»¹⁰⁷. Ἔχουν, συνεπῶς, τὶς ἴδιες φυσικὲς ιδιότητες μετὰ ἐκείνες τῶν ἀγαθῶν ἀγγέλων. Διαφέρει μόνον

Τοῦ κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΡ. ΥΦΑΝΤΗ
Θεολόγου

---

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 376 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8 τεύχους.

106. Ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς ἀργότερα θὰ γράφει γιὰ τὴν ἐξουσία αὐτὴ τοῦ διαβόλου νὰ «πειράζει» τὸν ἄνθρωπο· ἀλλὰ πάντα γιὰ ὠφέλεια τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπου: «Πᾶς ὁ ὑψώσας ἑαυτοῦ τὴν καρδίαν, ἐφ' οἷς ἔλαβε χάρισμα, μέγα φρονήσας, ὡς μὴ λαβὼν, ἐνδίκως δέχεται γινόμενην ἐπ' αὐτῷ τὴν ὀργήν, συγχωροῦντος τοῦ Θεοῦ τῷ διαβόλῳ νοητῶς αὐτῷ συμπλακῆναι». Κεφάλαια διάφορα θεολογικά τε καὶ οἰκονομικά, PG. 90, 1268D.

ἢ χρῆση καὶ σκοποθεσία. Ἄν, ὅπως εἶπαμε παραπάνω, ἀντικείμενο τῆς κακόβουλης ἐνέργειας τῶν δαιμόνων εἶναι ὁ ἄνθρωπος γενικὰ ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνο ποὺ κατ' ἐξοχὴν ἔλκει τὴ φθονερὴ τῶν πονη-

107. Ἰω. Δαμασκηνοῦ, ὅπ. παρ., PG. 94, 877A.

ἔζησα...», ἔλεγε γιὰ τὴν τρομερὴ ἐκείνη ἐμπειρία!... Ἐζήτησε γιὰ νὰ συνεχίσει στὰ μεταπολεμικὰ καὶ εἰρηνικὰ χρόνια τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸ.

Μὲ ἀπίστευτο μόχθο καὶ προσωπικὲς σπουδὲς κατόρθωσε νὰ διακριθεῖ στὴ δικηγορία καὶ στὴ δημόσια ζωὴ.

Ἐπηρετήθηκε γιὰ πολλὰ χρόνια ὅταν Ἀξιωματικὸς τῆς τακτικῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης μέχρι τὸν βαθμὸ τοῦ λοχαγοῦ - εἰσηγητὴ καὶ ἀκολούθως ἐχορημάτισε Νομάρχης στὸ Νομὸ Ἡλείας, ἐνῶ ἀκόμα κάπνιζαν τὰ ἐρείπια τοῦ Ἐμφυλίου Πολέμου. Ἐγίνε προσωπικὸς σύμβουλος τοῦ στρατηγοῦ Νικόλαου Πλαστήρα μέχρι τοῦ θανάτου του ὡς Πρωθυπουργοῦ τῆς Χώρας.

Ἐπέστρεψε στὴν δικηγορία καὶ χάρη στὴ νομικὴ κατάρτιση καὶ στὴ δικανικὴ εὐστροφία του διακρίθηκε σὲ ποινικὲς δίκες σημαντικῶν πολιτικῶν κυρίως ὑποθέσεων. Ἀσχολήθηκε εἰδικῶς μετὰ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Δίκαιο στὴν θεωρία καὶ στὴν δικαστηριακὴ πράξη ὡς συνήγορος ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων καὶ εὐμοίρησε στὸν χειρισμὸ τῶν προβλημάτων ἀπεμπλοκῆς τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν ἀνώμαλη περίοδο τῆς ἐπταετίας. Ἡ ἀκαταπόνητη φιλομάθεια καὶ ἡ πλούσια ἐμπειρία του ἐπέπρωτο νὰ τὸν ἀναδείξουν σὲ κορυφαῖο Νομοκανονολόγο, ὅπως μαρτυροῦν οἱ περισπούδαστες μελέτες του, στοὺς δύο τόμους τῶν «Νομοκανονικῶν» του (1990-1993). Τὰ ἄρθρα του στὸ περιοδικὸ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ στὸν νομικὸ Τύπο στήριξαν τὴ Νομολογία τῶν Ἑλληνικῶν Δικαστηρίων ἐνῶ

ἄφησαν ἐποχὴ οἱ μνημειώδεις ἀγορευσεις του ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων στὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας.

Ὡς Εἰδικὸς Νομικὸς Σύμβουλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὸ 1977 ὁ ἀείμνηστος Γεώργιος Λιλαῖος ἀπέβη ἀδιαφιλονίκητα ὁ φωστήρας τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας στὴν ἐπαλξὴ αὐτῆ, ὅπου ἔπεσε μαχόμενος πάντοτε ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος. Διότι ἀνήκε στους ἰσχυροὺς ἐκείνους δημόσιους ἄνδρες ποὺ ἢ φέρουν σὲ πέρας τὴν ἀποστολὴ τῶν ἢ πίπτουν!...

Κύκνειο ἄσμα του ὑπῆρξε τὸ περισπούδαστο ἄρθρο του γιὰ τὸν ἀπειλούμενο «χωρισμὸ» Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ποὺ ἔγραψε μετὰ πόνο ψυχῆς βαρύτερα ἀσθενῆς καὶ δημοσιεύθηκε στίς 2.4.95 σὲ ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα. Ὁ εὐρωστος νοῦς καὶ ἡ σοφὴ ἐμπειρία του προσημαίνουν εὐστοχα τοὺς κινδύνους τοῦ «χωρισμοῦ» καὶ δείχνουν στοὺς «νεωτεριστὲς» τὸν ὀρθὸ δρόμο γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐπ' ἀγαθῷ ἀμφοτέρων!

Ἐνα ἔτος μετὰ τὸν θάνατό του ὁ μακαριστὸς Γεώργιος Λιλαῖος μένει καὶ θὰ μένει ζωντανὸς σὰν τοὺς μάρτυρες τῆς Πίστης. Τὸ ἀνεκτίμητο καὶ καθοδηγητικὸ ἔργο του λειτουργεῖ καὶ θὰ λειτουργεῖ στὴ διαδοχὴ τῶν καιρῶν μετὰ τὴν δυναμικὴ τοῦ κόκκου τοῦ σινάπεως ποὺ ὄχι μόνον ἐκβλαστάνει θαλερὰ, ἀλλὰ καὶ τινάζει τὸν βράχο!

Εἶθε ἡ μνήμη του νὰ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Τοῦ ἀνήκει ὁ τίτλος τοῦ ΑΞΙΟΥ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδας!

ρών πνευμάτων είναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή ἡ Ἐκκλησία: «...τῆς δ' ἀντικειμένης μερίδος [τῶν ἀγγέλων] ὅσοι πολεμικοὶ τὸν τρόπον, καὶ τὸ εὐδόκιμον τῷ καινῷ θηρόμενοι, καὶ τῇ ἐαυτῶν αἰσχύνῃ καλλωπιζόμενοι καὶ τῷ πολυειδεῖ, καὶ τοῖς πάθεσι, κἂν τοῖς ἄλλοις ταῦτο τοῦτο ἐνεργεῖ, ὡς ἀνθρωποκτόνος ἀπ' ἀρχῆς μισόκαλος, ἵν' ἐν σκοτομῆνῃ κατατοξεύῃ τὸ κοινὸν σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, τῷ ζόφῳ τῆς στάσεως ἐαυτὸν ἐγκρύπτων, ὡσπερ οἶμαι, καὶ τοῖς καθ' ἑκαστον πρόσεισι σοφιστικῶς τὰ πολλὰ καὶ πανούργως, καὶ οἷον χώραν ἐν ἡμῖν ὑπανοίγων ἐαυτῷ διὰ τῆς τέχνης, ἵν' ὅλως εἰσπέση, καθάπερ ἀριστεὺς στρατῶ κατὰ τὸ παραρρηγνύμενον τοῦ τειχίου ἢ τῆς παρατάξεως»¹⁰⁸.

Πρέπει νὰ τονίσουμε ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου ἀναφορικὰ μὲ τὴν πώση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ρόλο τοῦ διαβόλου σ' αὐτή, εἶναι τόσο σαφής, πὺ δὲν ἀφήνει τὰ ἐλάχιστα περιθώρια στήριξης σχολαστικῶν ἀντιλήψεων πὺ καθιστοῦν τὸν διάβολο ὄργανο τιμωρίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἀναφερόμαστε στὶς σχετικὲς ἀπόψεις τοῦ Αὐγουστίνου, πὺ ἀνέπτυξε καὶ καθιέρωσε στὴ χριστιανικὴ Δύση ἀργότερα ὁ Ἄνσελμος Καντεμβουρίας, μὲ τὴν περὶ ἰκανοποιήσεως τῆς θείας δικαιοσύνης θεωρία του. Σύμφωνα μὲ αὐτὴ τὴ θεωρία, ἡ παράβαση τοῦ θείου θελήματος ἐκ μέρους τῶν πρωτοπλάστων, ἀποτέλεσε προσβολὴ τῆς ὑπέρατης τάξεως τοῦ δικαίου. Ὁ Θεὸς γιὰ νὰ τιμωρήσει τὸν ἄνθρωπο – ὡς ἀμελικτος δικαστῆς – κατέστησε αὐτὸν δέσμιον τοῦ κράτους τοῦ διαβόλου, ὁ ὁποῖος, κατὰ συνέπειαν, παρουσιάζεται τιμωρὸ ὄργανο τοῦ Θεοῦ. Ἀβίαστο συμπέρασμα αὐτῆς τῆς συλλογιστικῆς εἶναι πὺς ὁ Θεὸς εὐθύνεται γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ κακοῦ στὸν κόσμον. Ἡ ἀντίθεση αὐτῶν τῶν ἀντιλήψεων πρὸς τὴ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, πὺ θεωρεῖ «ἀνάιτιον γὰρ παντάπασι κακῶν τὸ Θεῖον, ἀγαθόν, τῇ φύσει τυγχάνον καὶ τοῦ προελομένου τὰ τῆς κακίας»¹⁰⁹, εἶναι τόσο ἐμφανής, ὅσο καὶ ἡ ἀντιπαραδοσιακότητά τους¹¹⁰.

4. Γνώση - διδασκαλία - πίστη

Ἀπὸ τὸ τελευταῖο ἀπόσπασμα μποροῦμε νὰ ἐξαγάγουμε συμπεράσματα καὶ γιὰ τὴ γνώση πὺ διαθέτουν οἱ δαίμονες. Εἶναι σὲ θέση νὰ γνωρίζουν τὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἀναγνωρίζουν τοὺς ὁπαδούς του. Ὁ διάβολος καὶ οἱ ὑποκείμενοι σ' αὐτὸν πονηροὶ ἄγγελοι χρησιμοποιοῦν πολλὰ ψέμματα καὶ

πλάθουν τὶς δικές τους «ἀντίθετες» διδασκαλίες μὲ σκοπὸ νὰ παρασύρουν τὸν ἄνθρωπο στὴν κακοδοξία καὶ τὴν ἀπώλεια. Ἡ διδασκαλία αὐτὴ συνιστᾶ ἓνα εἶδος σοφίας. Πρόκειται γιὰ τὴν «δαμονιώδη σοφία», ὅπως ἀποκαλεῖται στὴν Κ. Διαθήκῃ¹¹¹.

Ὁ Γρηγόριος μοιάζει νὰ ταυτίζει τὴ διδασκαλία τῶν δαιμόνων μὲ τὶς πλάνες τῶν αἰρετικῶν. Ἔτσι, χαρακτηρίζει τοὺς ὁπαδούς τοῦ Εὐνομίου «προσκυνοῦντας τοὺς δαίμονιους, καὶ τῶν αἰσχυρῶν μύθων καὶ πραγμάτων θεραπευτάς»¹¹², ἐνῶ, ἀναφερόμενος στὴ μεταστροφή τοῦ πάλαι ποτὲ «δαιμόνων θεραπευτῆ»¹¹³ ἁγίου Κυπριανοῦ, γράφει: «...ἀφίσταται τῶν δαιμόνων, οἰκειοῦται Θεῷ»¹¹⁴. Μὲ τὴ διδασκαλία τῶν δαιμόνων θεωρεῖ συνυφασμένη καὶ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ σοφία, τὴν «ἐξωθεν παιδευσιν», ὅπως τὴν ὀνομάζει, τῆς ὁποίας μάλιστα ὁ ἴδιος δὲν ἦταν ἄμοιρος. Γι' αὐτὸ καὶ ἀναφορικὰ μὲ τὴ χρῆση τῆς ἐπιβάλλεται διάκριση: «[τῆς θύραθεν παιδείας] τὸ μὲν ἐξεταστικὸν τε καὶ θεωρητικὸν, ἐδεξάμεθα ὅσον δὲ εἰς δαίμονας φέρει, καὶ πλάνην, καὶ ἀπωλείας βυθόν, διεπτύσαμεν»¹¹⁵. Σὲ ἄλλα σχετικὰ ἀποσπάσματα του ὁμοῦ εἶναι ὀξύτερος, μέχρι τοῦ σημείου νὰ φθάσει σὲ πλήρη ἀπόρριψη τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος, νοούμενης ὡς δαιμονολογίας καὶ δαιμονολατρίας: «Ἄλλὰ ταῦτα μὲν Ἕλλησιν παρῶμεν, καὶ Ἕλληνικοὺς κόμπους, καὶ πανηγύρεσιν οἱ καὶ θεοὺς ὀνομάζουσι κνίσσαις χαίροντας, καὶ ἀκολούθως τὸ θεῖον τῇ γαστρὶ θεραπεύουσι, πονηροὶ πονηρῶν δαιμόνων, καὶ πλάσται, καὶ μυσταγωγοί, καὶ μύσται τυγχάνοντες»¹¹⁶. «... μὴ τί τοιοῦτο μυσταγωγούσιν Ἕλληνες; ὦν λῆρος ἐμοὶ πᾶσα τελετὴ καὶ μυστήριον, δαιμόνων εὖρημα σκοτεινόν, καὶ διανοίας ἀνάπλασμα κακοδαίμονος, χρόνῳ βοηθούμενον, καὶ μύθῳ κλεπτόμενον»¹¹⁷.

Μὲ τὴ γνώση τῶν δαιμόνων πρέπει νὰ συνδεθεῖ καὶ ἡ ἐκ μέρους τους ὁμολογία τῆς θεότητας τοῦ Ἰησοῦ, δηλαδή ἡ πίστη τους. Ὁ Γρηγόριος χρησιμοποιεῖ

111. Ἰακ. γ' 15.

112. Λόγος ΚΖ'. Θεολογικὸς πρῶτος. Κατὰ Εὐνομιανῶν προδιάλεξις, PG. 36, 17B.

113. Λόγος ΚΔ'. Εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα Κυπριανόν, PG. 35, 1177B.

114. Ὁπ. παρ., PG. 35, 1184B. Ἡ φράση μᾶς παραπέμπει αὐτόματα στὸν περίφημο ὀρισμὸ τοῦ κακοῦ ἀπὸ τὸ Δαμασκηνό: «Οὐδὲ γὰρ ἕτερόν ἐστι τὸ κακόν, εἰ μὴ τοῦ ἀγαθοῦ στέρησις» (ὄπ. παρ., PG. 94, 876A). Πρβλ. τὴν φράση τοῦ Μ. Βασιλείου γιὰ τὸν πεπρωκότα Ἀδάμ: «Ὅσον γὰρ ἀφίστατο τῆς ζωῆς, τοσοῦτον προσήγγιζε τῷ θάνατῳ. Ζωὴ γὰρ ὁ Θεός· στέρησις δὲ τῆς ζωῆς θάνατος» (ὄπ. παρ., PG. 31, 345A).

Ἔτσι ἡ ἀπουσία τοῦ ἀγαθοῦ συνιστᾶ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ κακοῦ, ἔτσι ἡ ἀπομάκρυνση καὶ ὁ ἀποχωρισμὸς ἀπὸ τὸ Σατανᾶ ἐπιφέρουν (ἢ, ἀκριβέστερα, εἶναι τὸ πρῶτο βῆμα γιὰ) τὴν συμφιλίωση καὶ οἰκείωση μὲ τὸ Θεό.

115. Λόγος ΜΓ'. Ἐπιτάφιος εἰς τὸν Μ. Βασίλειον, PG. 36, 508C.

116. Λόγος ΛΗ'. Εἰς τὰ Θεοφάνεια, PG. 36, 316D.

117. Λόγος ΙΖ'. Εἰς τὰ Φῶτα, PG. 36, 336C-337A. Πρβλ. PG. 35, 637C-640B' PG. 36, 24C-25A' PG. 36, 329A' PG. 36, 341B.

108. Λόγος ΣΤ'. Εἰρηνικὸς α', PG. 35, 740AB.

109. Λόγος Δ'. κατὰ Ἰουλιανοῦ, σπηλιευτικὸς πρῶτος, PG. 35, 572B.

110. Ἀναλυτικὰ βλ. Ν. Ματσούκα, Τὸ πρόβλημα τοῦ κακοῦ. Δοκίμο πατερικῆς θεολογίας. Θεσσαλονίκη 1992, σ. 161 κ.έ. Γιὰ μίαν γενικότερη θέσση τοῦ προβλήματος τῆς πώσης τῶν πρωτοπλάστων καὶ τῆ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸν Διάβολο, βλ. Ἰω. Ρωμανίδου, Τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα, Ἀθήνα 1989, καὶ κυρίως σ. 59 κ.έ.

αυτό τὸ δεδομένο, ποὺ παρέχει ἡ ἴδια ἡ Γραφή¹¹⁸ γιὰ νὰ κατακρίνει ὄλους, ὅσοι δὲν ἀναγνώριζαν τὸν Θεὸ στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ: «Προσκόπτεις τῆ σαρκί; Τοῦτο καὶ Ἰουδαῖοι. Ἡ καὶ Σαμαρείτην ἀποκαλεῖς; καὶ τὸ ἐξῆς σιωπήσομαι. Ἄπιστεῖς τῆ θεότητι; Τοῦτο οὐδὲ οἱ δαίμονες. Ὡ δαιμόνων ἀπιστότερε, καὶ Ἰουδαίων ἀγνωμονέστερε! Ἐκεῖνοι τὴν τοῦ Υἱοῦ προσηγορίαν, ὁμοτιμίας φωνῆν ἐνόμισαν οὗτοι τὸν ἐλαύνοντα Θεὸν ἤδεσαν. (...). Κρεῖττον ἦν σοι περιτεμῆσθαι καὶ δαιμονῶν, ἢν εἶπω τι καὶ γελοῖως, ἢ ἐν ἀκροβυστία καὶ ὑγείᾳ διακεισθαι πονηρῶς καὶ ἀθέως»¹¹⁹. Οἱ δαίμονες, συνεπῶς, δὲν εἶναι ἄθεοι, ἀλλὰ ἀντίθεοι. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος, καὶ μὲ κάποια ὑπερβολὴ («ἢν εἶπω τι καὶ γελοῖως») τοὺς συγκρίνει μὲ τοὺς δαίμονες καὶ τοὺς Ἰουδαίους. Ἡ πίστη τῶν δαιμόνων στὸν Χριστὸ φανερῶνεται καὶ στὸν φόβο ποὺ τοὺς προκαλεῖ ἀκόμη καὶ τὸ ἄκουσμα τοῦ θεοῦ ὀνόματος: «Καὶ οἱ μὲν δαίμονες φρίττουσιν εἰς ἔτι καὶ νῦν Χριστοῦ καλουμένου...»¹²⁰.

Ὡστόσο, οἱ «δαίμονες ὁμολογοῦσι τὸν Θεὸν ἄκοντες, καὶ διὰ τῶν ἐναντίον, ἵνα καὶ πιστευθῆ μάλλον, ἢ ἀλήθεια δείκνυται (...) πολλὰς γὰρ καὶ παραδόξους ὁδοὺς σωτηρίας οἶδε τὸ Θεῖον καινοτομεῖν, νεῦον πρὸς τὸ φιλάθρωπον»¹²¹. Ἐδῶ φαίνονται μὲ ἐνάργεια τὰ ἐλεγχόμενα καὶ στενὰ ὄρια τῆς δυνάμει, ἀλλὰ καὶ τῆς γνώσης τῶν πονηρῶν πνευμάτων: Ἄφ' ἐνὸς οἱ δαίμονες ὁμολογοῦν τὸν Χριστὸ «ἄκοντες», δὶχως δηλαδὴ νὰ τὸ θέλουν, καὶ αὐτὴ ἡ ὁμολογία πάλι πρὸς ὄφελος τῶν ἀνθρώπων εἶναι, ἀφοῦ καὶ «διὰ τῶν ἐναντίων δείκνυται ἡ ἀλήθεια». Ἄφ' ἑτέρου, οἱ δαίμονες ἀγνοοῦν ὅτι ὁ Θεός, παντοδύναμος καὶ πάνσοφος καθὼς εἶναι, γνωρίζει «πολλὰς καὶ παραδόξους ὁδοὺς» ποὺ θὰ ὀδηγήσουν τὸν ἄνθρωπο στὴ σωτηρία.

5. Ἡ τελικὴ ἦττα καὶ συντριβὴ τῶν δαιμόνων

Τὸ τέλος τοῦ πολέμου μεταξὺ Θεοῦ καὶ διαβόλου θὰ συντελεσθεῖ μὲ τὸ τὸ τέλος τοῦ χρόνου, δηλαδὴ μὲ τὴ Δεύτερη Ἐλευση τοῦ Χριστοῦ. Οἱ δαίμονες, ὅπως καὶ οἱ ἄγγελοι, εἶναι ἀθάνατοι ὄχι φύσει, ἀλλὰ χάριτι. Κατὰ τὸν Δαμασκηνό, ὅ,τι γιὰ τὸν ἄνθρωπο εἶναι ὁ φυσικὸς θάνατος, ἦταν γιὰ τοὺς δαίμονες ἡ ἔκπτωση ἀπὸ τὴν κοινωνία μὲ τὸ Θεό. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ δαίμονες δὲν ἔχουν δυνατότητα μετανοίας¹²². Ἐξαιτίας τῆς ἀθανασίας τους, συνεπῶς, οἱ δαίμονες θὰ μάχονται μέχρι τὸ τέλος τῆς ἱστορίας τὸν Θεὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία του.

118. «Καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουν», Ἰακ. β' 19.

119. Λόγος ΛΗ'. Εἰς τὰ Θεοφάνεια, ΡΓ. 36, 329ΑΒ.

120. Λόγος Β'. Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἔνεκεν, ΡΓ. 35, 489C.

121. Λόγος Δ'. Κατὰ Ἰουλιανού, στηλιτευτικὸς πρῶτος, ΡΓ. 35, 577B.

122. Ἰω. Δαμασκηνού, ὄπ. παρ., ΡΓ. 94, 877C.

Καὶ κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο, ἡ συντριβὴ ἐπὶ τοῦ διαβόλου ἐπαφίεται στὸν ἴδιο τὸν Χριστό: «Τοῦτο δώσει ἡμῖν, οἶδ' ὅτι, ὁ δοὺς ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλισκὸν ἐπιβαίνειν, καὶ περιπατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, ὅς καὶ συντρίψει τὸν Σατανᾶν ἐν τάχει ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν, εἴτε ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα διὰ τὴν παλαιὰν λαμπρότητα, εἴτε ὡς ὄφιν φεύγοντα διὰ τὴν ὑστερον σκολιότητα, καὶ τὴν εἰς τὸ χαμερπὲς μεταποίησιν, ἵνα μικρὸν τι τῶν κακῶν ἀναπνεύσωμεν, ἀποδρασάσης παντελῶς ὀδύνης καὶ λύπης καὶ στεναγμοῦ, νῦν τε καὶ ὑστερον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν»¹²³. Ὅπως βλέπουμε, ὁ Θεολόγος ἐξαρχὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν πιστῶν ἀπὸ τὶς ἐπιθέσεις τοῦ Σατανᾶ καὶ τὴν ἦττα του ἀπὸ τὸν Χριστό, ἀναφερόμενος τόσο στὸν παρόντα («νῦν»), ὅσο καὶ στὸ μέλλοντα αἶωνα («καὶ ὑστερον»). Ἡ Σάρκωση τοῦ Θεοῦ Λόγου ἦταν ἓνα σφοδρὸ πλήγμα γιὰ τὸν Σατανᾶ: «Διὰ τοῦτο Ἰησοῦς βαπτιζόμενος, καὶ ἄνωθεν μαρτυρούμενος, καὶ νηστεύων, καὶ πειραζόμενος, καὶ νικῶν τὸν νικῆσαντα. Διὰ τοῦτο δαίμονες ἐλαυνόμενοι, καὶ νόσοι θεραπευόμεναι, καὶ τὸ μέγα κήρυγμα μικροῖς ἐγχειριζόμενον καὶ κατορθούμενον»¹²⁴.

Γιὰ τὸ διάβολο καὶ τοὺς ἀγγέλους του ἔχει ἐτοιμαστῆ «τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον» καὶ «ἡ αἰώνιος κόλασις»¹²⁵. Ὁ Γρηγόριος εἶναι ἀναλυτικὸς: «Ἐν μόνον φῶς φεύγωμεν, τὸ τοῦ πικροῦ πυρὸς ἔκτονον. Μὴ πορευθῶμεν τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ἡμῶν, καὶ τῇ φλογί, ἢ ἐξεκαύσαμεν. Οἶδα γὰρ πῦρ καθαρτήριο, ὃ Χριστὸς ἦλθε βαλεῖν ἐπὶ τῆς γῆς, πῦρ καὶ αὐτὸ ἀναγωγῆς λόγοις καλούμενος. Ἀναλωτικὸν τοῦτο καὶ τῆς ὕλης καὶ τῆς πονηρᾶς ἐστὶν ἔξεως, ὃ ἀναφθῆναι τάχιστα βούλεται. Ποθεῖ γὰρ τῆς εὐεργεσίας τὸ τάχος ἐπεὶ καὶ πυρὸς ἄνθρακας δίδωσιν ἡμῖν τὴν βοήθειαν. Οἶδα καὶ πῦρ οὐ καθαρτήριο, ἀλλὰ καὶ κολαστήριο εἴτε καὶ Σοδομιτικόν, ὃ πᾶσιν ἁμαρτωλοῖς ἐπιβρέχει θεία καὶ καταγίδι μγνύμενον εἴτε τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· εἴτε ὃ πρὸ προσώπου Κυρίου πορεύεται, καὶ φλογιεὶ κύκλω τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ· καὶ τὸ τούτων ἔτι φοβερώτερον, ὃ τῷ ἀκοιμήτῳ σκώληκι συντέτακται, μὴ σβεννύμενον, ἀλλὰ διαιωνίζων τοῖς πονηροῖς»¹²⁶.

(Συνεχίζεται)

123. Λόγος ΚΓ'. Εἰρηνικὸς γ', ΡΓ. 35, 1165C-1168A.

124. Λόγος Β'. Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἔνεκεν, ΡΓ. 35, 433AB.

125. Ἰω. Δαμασκηνού, ὄπ. παρ., ΡΓ. 94, 877B.

126. Λόγος Μ'. Εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα, ΡΓ. 36, 409D-412A.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

17 αἰῶνες Ἐκατονταπυλιανῆς (326-1996)

Ἰὺπό τὴν αἰγίδα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καὶ μερίμνη τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας καὶ τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ Παναγίας Ἐκατονταπυλιανῆς Πάρου ἐρωτάσθη ἡ συμπλήρωση 17 αἰῶνων ἀπὸ τῆς ἀνεγέρσεως ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης τοῦ παλαιότερου εἰς σχῆμα βασιλικῆς κτίσματος, τὸ ὁποῖον ἀνακατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μὲ τὴν μορφήν, ὑπὸ τὴν ὁποῖαν μέχρι σήμερον θαυμάζεται ὁ ἐν Πάρῳ Ἱ. Ναὸς τῆς Ἐκατονταπυλιανῆς, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἡ αἶγλη τῆς Ἰουστινιανείου αὐτῆς μορφῆς ἐγένετο αἰσθητὴ μετὰ τὸν ἐπίπονον πολυετῆ ἄθλον τῆς ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀναστασίου Ὁρλάνδου ἀποκαταστάσεως τοῦ βυζαντινοῦ μνημείου εἰς τὸ πρωταρχικὸν ἀρχιτεκτονικὸν μεγαλεῖόν του, τὸ ὁποῖον εἶχε παραμορφωθῆ ἢ ἐπικαλυφθῆ ὑπὸ καταστροφῶν, ἐπισκευῶν καὶ προσθηκῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰῶνων.

Ὁφείλονται τῷ ὄντι εὐχαριστίαι εἰς τὸ μνημονευθὲν Ἱερὸν Προσκύνημα, τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὰς εὐλογίας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Παροναξίας κ. Ἀμβροσίου, ἐξέδωκεν ἐπὶ ἀρίστου χάρτου εἰς τρίτην ἐκδοσιν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ξενάγησι στὴν Ἐκατονταπυλιανή» (Ἀθήνα, 1994) τὸ ἐκ 32 σελίδων καλλιτεχνικὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον —διὰ τοῦ γλαφυροῦ κειμένου τοῦ κ. Παναγιώτου Ἱ. Πατέλλη καὶ τῶν ἐγχρώμων καλλιτεχνικῶν φωτογραφιῶν τοῦ κ. Γιώργου Καρατζᾶ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀδελφῶν Ἡσαΐα Ε.Π.Ε.— προβάλλει τόσοσιν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀρχαιότερου βυζαντινοῦ μνημείου καὶ κοσμήματος τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὅσον καὶ τὴν αἰσθητικὴν ἀξίαν τῶν ἐν αὐτῷ καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν.

Τὸ Πρόγραμμα τοῦ ἐν Πάρῳ τριήμερου ἑορτασμοῦ

Ὁ τριήμερος ἑορτασμὸς τῆς συμπληρώσεως 17 αἰῶνων ἀπὸ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Ἐκατονταπυλιανῆς διεξήχθη ἐπὶ τῇ βάσει πλουσιωτάτου

προγράμματος ἐπιμελῶς προετοιμασθέντος. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο περιελάμβανε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, Μέγαν Πανηγυρικὸν Ἑσπερινὸν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τῆς Παναγίας καὶ τῶν Κτητόρων Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, Πανηγυρικὸν Ἀρχιερατικὸν Συλλεΐτουργον εἰς τὸν αὐτὸν Ἱ. Ναὸν, Δεξίωσιν εἰς τοὺς χώρους ὑποδοχῆς τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ πρὸς τιμὴν τῶν ἐπισήμων προσκεκλημένων, Ἐγκαίνια Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου καὶ Ἐκθέσεων Ἀγιογραφίας καὶ Ὁρθοκεντικοῦ Γραμματοσῆμου, Ἐπίσημον γεῦμα παρατεθὲν ὑπὸ τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματοῦ, Ἐπίσκεψιν Ἱερῶν Μονῶν, Μέγαν Ἑσπερινὸν ἐπὶ τῇ ἀποδόσει τῆς Ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, Συναυλίαν Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ἱ. Προσκυνηματοῦ μετὰ τῆς χορωδίας «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Χοράρχου κ. Γρηγορίου Στάθη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Δείπνον παρατεθὲν ὑπὸ τοῦ ξενοδοχείου Porto Pagos, Θεῖαν Λειτουργίαν ἐπὶ τῇ ἀποδόσει τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα.

Τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, κατὰ τὸ Πρόγραμμα, προεξήρχεν ὁ ἐκπροσωπῶν τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Βαρθολομαῖον Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον Ἐφέσου κ. Χρυσόστομος, πλαισιούμενος ὑπὸ ἐκπροσώπων τῶν Ἑλληνορθοδόξων Πατριαρχῶν, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκοπίου καὶ ὑπὸ πλειάδος Συνοδικῶν καὶ ἄλλων Ἱεραρχῶν, περιστοιχουμένων ὑπὸ πλῆθος Κληρικῶν καὶ μοναχῶν καὶ ὑπὸ χιλιάδων λαοῦ.

Εἰς τὰς ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῆς Πολιτικῆς, Στρατιωτικῆς, Δικαστικῆς καὶ Πνευματικῆς Ἡγεσίας τῆς Χώρας. Τιμὰς ἀπέδωσαν ἀντιτορπιλικὸν τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ, ἀγγήματα τῶν τριῶν ὄπλων καὶ ἡ Φιλαρμονικὴ τῆς Πολεμικῆς Ἀεροπορίας.

Ἡ κυβέρνησις ἐξεπροσωπήθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας κ. Κοσμᾶ Σφυρίου. Παρέστησαν τὰ μέλη τῆς Τιμητικῆς ἐπι-

τροπής Έορτασμού, έν οίς ή Ύφυπουργός Υ-ΠΕΧΩΔΕ κ. Έλισάβετ Παπαζώη, ό Δήμαρχος Άθηναίων κ. Δημήτριος Άβραμόπουλος, ό Κοσμητήρ της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών κ. Χρ. Βούλγαρης και ό Μέγας Εϋεργέτης του Οίκουμενικού Πατριαρχείου κ. Κων/νος Άγγελόπουλος. Έκ των Μελών της Όργανωτικής Έπιτροπής, έκτός του Σεβ. Μητροπολίτου Παροναξίας κ. Άμβροσίου, ήσαν ό Θεοφ. Έπίσκοπος Ντιτροίτ κ. Τιμόθεος και ό Πρόεδρος του Συλλόγου Ξενοδόχων Πάρου και μέγας χορηγός των έκδηλώσεων κ. Βασίλειος Καρποδίνης. Οί προσκεκλημένοι μετεφέρθησαν διά του κρουαζιεροπλοίου ΕΡΜΗΣ, τό όποϊον διετέθη εϋγενώς υπό της «Ήπειρωτικής Άκτοπλοΐας».

Τό Ίερόν Προσκύνημα Παναγίας Έκατονταπυλιανής

Είς την λαμπράν έπιτυχίαν του έορτασμού της Έκατονταπυλιανής συνεβάλοντο τά μέγιστα και πρό πάντων τό προσωπικόν ένδιαφέρον του σεμνώς και άθορύβως δρωντος Σεβ. Μητροπολίτου Παροναξίας κ. Άμβροσίου και των λοιπών μελών τόσον της Όργανωτικής Έπιτροπής, όσον και της Διοικούσης Έπιτροπής του «Ίερού Προσκυνηματος Παναγίας Έκατονταπυλιανής Πάρου».

Τό λαμπρόν τουτο Ίδρυμα υπό τās εϋλογίας και διά των προσπαθειών του Σεβασμιωτάτου έχει αναγνωρισθή δι' ειδικοϋ Κανονισμού της Ίεράς Συνόδου της Έκκλησίας της Ελλάδος και έχει συντελέσει, ώστε ή Έκατονταπυλιανή να είναι οϋχι άπλώς είς ένοριακός ναός, ως ήτο παλαιότερον, άλλ' άκτινοβόλον Προσκύνημα πανελληνίου, πανορθόδοξου και οίκουμενικής έμβελείας, όπερ ακολουθει έν πολλοίς είς τά ί-χνη του Ίερού Πανελληνίου Ίδρύματος Εϋαγγελιστρίας Τήνου, του όποϊου είναι γνωστή ή πολυσχιδής και πλουσία πνευματική και φιλανθρωπική διακονία και δραστηριότης.

Τό «Ίερόν Προσκύνημα της Έκατονταπυλιανής» — έν συναρτήσει και προς την πλουσιωτάτην άγιολογικήν, πνευματικήν, φιλανθρωπικήν και μοναστικήν παράδοσιν της ώραιάς νήσου Πάρου— κατ' άξιέπαινον τρόπον άξιοποιεί πάσας τās δυνατότητας προς ανάδειξιν του σωζομένου άρχαιότερου βυζαντινού μνημείου του Αί-

γαίου πελάγους είς — έν τή πλήρει σημασία της λέξεως— Προσκύνημα, ήτοι είς πνευματικόν κέντρον, έν τῷ όποίῳ θα γίνονται αίσθηται ή όρθόδοξος θεομητορική εϋλάβεια και ή ψυχική άνακαίνισις των προσκυνητών υπό την επίδρασιν γνησίας μυσταγωγικής και άναγωγικής ά-τμοσφαιρας.

«Ή πρωτοχριστιανική κοινωνία»

Είς ήμέρας, καθ' άς γίνονται άλλεπάλληλοι συζητήσεις διά τό μέλλον της Εϋρώπης και διά την ανάγκην έφαρμογής και έναρμονίσεως των άρχών της «έπικουρικότητος» και της «κοινωνικής δικαιοσύνης» έν πλαισίῳ ίσοτιμίας, ίσονομίας και άδελφοσύνης, αποκτοϋν ίδιαιτέραν έπικαιρότητα και σημασίαν τά υπό του Σεβ. Μητροπολίτου Δράμας κ. Διονυσίου τονισθέντα κατά τό υπ' αυτού όργανωθέν Συνέδριον Πρεσβυτερών (1955). Ως πληροφοροει ήμάς τό υπό της Ί. Μητροπόλεως Δράμας έκδοθέν βιβλίον υπό τόν τίτλον «Ή πρωτοχριστιανική κοινωνία ανάγκη του σήμερα» (Δράμα 1995, σσ. 1-204, σχ. 20,5X14 εκ.), κατά την έναρξιν του Συνεδρίου τουτου, ό Σεβασμιώτατος, άναφερόμενος είς την θεμελίωσιν της πρωτοχριστιανικής κοινότητος, έτόνισεν, έκτός των άλλων, τά έξής:

«Ή πρωτοχριστιανική κοινότητα μάς έντυπωσιάζει σήμερα και πολλοί κάμουν άναφορές σ' αυτή, μάλιστα περισσότερο στον κοινωνικό χαρακτήρα της. Ή κοινοκτημοσύνη αυτής της πρωτότυπης κοινωνίας, χωρίς ίχνος έξωτερικού έξαναγκασμού και χωρίς προϋποθέσεις πολιτικές και οικονομικές, αφήνει τους πολλούς έκθαμβους και έκπληκτους. Τους είναι άνεξήγητο τό πώς προέκλυσε ή ιδανική αυτή κοινότητα χωρίς ταξικούς άγώνες, χωρίς αίματηρές συγκρούσεις, μ' έναν έλεύθερο, άβίαστο και άθόρυβο τρόπο. Ένώ όμως οί πολλοί έντυπωσιάζονται άπό τά εϋεργετικά άποτελέσματα της κοινότητος αυτής, και μάλιστα στον κοινωνικό τομέα, άγνοοϋν τό “θεμέλιό” της και τά πνευματικά πλαίσιά της».

Διά τό θεμέλιον και τά πλαίσια ταϋτα όμιλει, κατά τόν Σεβασμιώτατον, ό στίχος 2,42 των «Πράξεων των Άποστόλων», όστις μάς πληροφοροει ότι οί πρώτοι Χριστιανοί «ήσαν προσκαρτεροϋντες α) τή διδαχή των Άποστόλων β) και τή κοινωνία (= είς την μεταξύ αυτών ένότητα)

γ) και τη κλάσει του Άρθου (= εἰς τὴν τέλει τῆς Θείας Εὐχαριστίας ὡς κέντρο τῆς ὅλης μυστηριακῆς ζωῆς) δ) και ταῖς προσευχαῖς».

Τὰ τέσσαρα αὐτὰ σημεῖα τῆς ζωῆς τῆς «πρωτοχριστιανικῆς κοινωνίας», τὰ ὁποῖα ἐξήτάσθησαν εἰς τέσσαρας εἰσηγήσεις τοῦ Συνεδρίου, διέπουν, ὡς προσέθεσεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος κατὰ τὴν λήξιν τοῦ Συνεδρίου, πᾶσαν γνησίαν μοναστικήν πολιτείαν και πρέπει νὰ ἐμπνέουν τὴν ἐνοριακὴν ζωὴν, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ ἀνακαλύψωμεν ἐκ νέου.

«Ὁρθόδοξες προσεγγίσεις»

Αἰ ἐν Ἀθήναις «Ἐκδόσεις Γρηγόρη» ἐκυκλοφόρησαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁρθόδοξες προσεγγίσεις» καλαίσθητον τόμον 134 σελίδων (σχ. 20,5X14 ἐκ.), περιλαμβάνοντα μερικὰ δοκίμια τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. π. Ἡλία Μαστρογιαννοπούλου. Τὰ δοκίμια ταῦτα, παρουσιάζοντα πτυχὰς και αἰτήματα τῆς ὀρθοδόξου ζωῆς και πνευματικότητος και μεγάλην ποικιλίαν στοιχείων ἐκ τῆς ἑλληνικῆς και ξένης βιβλιογραφίας και μαρτυροῦντα τὴν εὐρύτητα τῶν ὀριζόντων και ἐνδιαφερόντων τοῦ συγγραφέως, προβάλλουν πτυχὰς τινὰς τῆς ἑλληνορθοδόξου βυζαντινῆς παραδόσεως.

Ἴδου δειγματοληπτικῶς μία περικοπὴ ἐκ τοῦ βιβλίου: «Τὸ 1990 ἡ Ἀγγλο-Ὁρθόδοξη Ἐταιρεία ἐξέδωσε τὴ μελέτη τοῦ ἀειμνήστου λογίου κληρικοῦ Derwas Chitty “Ἡ Ὁρθοδοξία και ἡ ἐπιστροφὴ τῆς Ἀγγλίας”. Ἡ ἀξιόλογη αὐτὴ μελέτη, τὴν ὁποῖα εἶχε παρουσιάσει τὸ 1947 ὁ Chitty, δὲν ὑποκινούσε σὲ μιὰ μαζικὴ ἐπιστροφὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας στὴν Ὁρθόδοξη, ἀλλὰ σὲ πνεῦμα και σὲ βάθος τῆς ὀρθοδόξου Παραδόσεως. Αὐτὸ τὸ νόημα ἔχει και ἡ πρόσφατη ἐπανεκδοσὴ, πού ἐγένεε σὲ Colchester, Essex, και τὴν ὁποῖα προλογίζει ὁ E. Every, παλαιὸς φίλος τῆς Ὁρθοδοξίας και πρῶην προϊστάμενος τοῦ Ἀγγλικανικοῦ Ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ. Μὲ πολὺ θαυμασμὸ ὀμιλεῖ γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη λειτουργία και μὲ ἀνάλογο σεβασμὸ γιὰ τὸ ὀρθόδοξο δόγμα, πού διαφύλαξε ἀνόθευτὴ τὴν παράδοσιν τοῦ συμβόλου Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς και γιὰ τὶς σύγχρονες ἀναγεννητικὲς προσπάθειες στὴν Ἑλλάδα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀξιόλογη αὐτὴ εἰσαγωγὴ, ἀκολου-

θοῦν σὲ τέλος δύο μικρὲς μελέτες: τοῦ Mark Glasswell “Τὸ θεολογικὸ και πνευματικὸ δῶμα τοῦ D. Chitty” και τοῦ John Ives “Ὁ D. Chitty και οἱ λειτουργικὲς ἐξελίξεις”. Καὶ οἱ δύο αὐτοὶ κληρικοὶ τονίζουν τὴ σημασία τῆς Ὁρθοδόξου κληρονομίας τόσο σὲ λειτουργικὸ τομεᾶ ὅσο και σὲ τὴ θεώρησιν τοῦ δόγματος και ἐν γένει τοῦ χριστιανικοῦ πιστεύω».

Ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου

Εἰς τὸν Τύπον ἐδημοσιεύθησαν προσφάτως τὰ πορίσματα ἐρευνῶν διὰ τὸ ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν δημογραφικὸν πρόβλημα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἰδιαιτέρως ἀνησυχητικά: «Οἱ ἀριθμοὶ μιλοῦν καθαρά. Οἱ θάνατοι σὲ ἀπόλυτους ἀριθμοὺς ἀπειλοῦν νὰ ξεπεράσουν τὶς γεννήσεις. Τὸ 1993 εἶχαμε 97.149 θανάτους και 101.827 γεννήσεις. Οἱ γάμοι ἔχουν μειωθῆ μέσα στὴν τελευταία τριακονταετία κατὰ 32%, παράλληλα ἔχει αὐξηθῆ ἡ μέση ἡλικία γάμου, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν διαζυγίων ἔχει τριπλασιασθῆ. Οἱ ἄγαμοι ἔχουν διπλασιασθῆ και σήμερᾳ ἔχουμε 650.000 μονοπρόσωπα νοικοκυριά. Τὸ πρόβλημα τῆς ὑπογεννητικότητος εἶναι ἀκόμη πιὸ δραματικὸ στὴν περιφέρεια πού ἔχει ἐγκαταλειφθῆ ἀπὸ τὶς ἀναπαραγωγικὲς ἡλικίες... Κι ἐνῶ ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χώρες, κατόπιν σχετικῶν προσπαθειῶν, ἀπολαμβάνουν μιὰ γενναία ἀναπλήρωσιν τῶν γενεῶν, ἐμεῖς φθίνουμε ἐπικίνδυνα. Βρισκόμαστε ἤδη στὴ δυσμενέστερη θέση παγκόσμιᾳ».

Τὸ ὅτι τὸ δημογραφικὸν πρόβλημα εἶναι ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου διὰ τὴν χώραν μας ἀποδεικνύεται και ἐκ τῆς τρομερᾶς συγκριτικῆς στατιστικῆς, καθ’ ἣν ἐν Τουρκίᾳ ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 17άκις μεγαλυτέρα ἢ ἐν Ἑλλάδι. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐπὶ 100.000 γεννήσεων παρ’ ἡμῖν ἀντιστοιχοῦν 1.700.000 γεννήσεων ἐν Τουρκίᾳ. Ὁ νοῶν νοεῖται!

Ε.Δ.Θ.

Ἄνδρᾳ Θεοδώρῳ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ. Ἀθήνα 1995, σχῆμα 14X21 ἐκστ., σσ. 264.

Ἐνα πολῦτιμο βοήθημα γιὰ τὸν ἀναγνώστη, νὰ ἐμβαθύνει σὲ τὸν ἀκένωτο θησαυρὸ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Μὲ τὴ μορφὴ 173 ἐρωτήσεων και ἀπαντήσεων γύρω ἀπὸ δογματικὰ και ἠθικά θέματα, γίνεται εὐκολότερη ἡ πρόσβασις σὲ ἀκατάληπτο θεῖο μυστήριον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ίερά Μητρόπολις Γερμανίας

Καθ' ἃ πληροφορεῖ τὸ περιοδικὸν «Gottesdienst», ὁ ἐν Γερμανίᾳ ραδιοτηλεοπτικὸς σταθμὸς ZDF, κατὰ τὰς ἐν Κυριακαῖς παρουσιάσεις λειτουργικῶν ἐκδηλώσεων, θὰ παρουσιάσῃ ἐπίσης καὶ Ὁρθοδόξους Λειτουργίας. Ἦδη τὴν 10ην Μαρτίου ἔ. ἔ. μετεδόθη ἐκ τῆς ἐν Bonn Ἑλληνορθόδοξου Ἱ. Μητροπόλεως λειτουργικὴ ἐκδήλωσις, τῆς ὁποίας προεξήρχεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γερμανίας κ. Αὐγουστίνος. Οἱ λειτουργικοὶ ὕμνοι ἐψάλησαν εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐνῶ τὰ κείμενα τῶν ἀναγνωσμάτων, τῶν δεήσεων καὶ τοῦ κηρύγματος μετεδόθησαν γερμανιστί.

Ἐν Γερμανίᾳ, ὡς μετέδωκεν ὁ σταθμὸς ZDF, ζοῦν 800.000 Ὁρθοδόξων, ἐν οἷς 370.000 Ἕλληνες.
Ε. Θ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὸ Ποντιφικίον Συμβούλιον ἐπὶ τῆς Οἰκογενείας ἐδημοσίευσεν ἐκτενὲς πόνημα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀλήθεια καὶ σημασία τῆς ἀνθρωπίνης σεξουαλικότητος» κατευθύνσεις διὰ τὴν οἰκογενειακὴν ἀγωγὴν». Τὸ πόνημα τοῦτο, προοριζόμενον κυρίως διὰ τοὺς γονεῖς καὶ ἐκδοθὲν εἰς ἑξ. εὐρωπαϊκὰς γλώσσας (γαλλικὴν, ἰταλικὴν, ἀγγλικὴν, ἰσπανικὴν, γερμανικὴν, πορτογαλικὴν), ἀποβλέπει εἰς τὴν διαφώτισιν ἐπὶ τοῦ νοήματος τῆς γενετησίου ὁρμῆς καὶ τῆς ὑγιοῦς στάσεως τῶν νέων ἐναντι αὐτῆς.

— Ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν κ. Raiser ἐν συνεντεύξει του εἰς τὴν ἑλβετικὴν ἐφημερίδα «Neue Luzerner Zeitung» ἐτόνισεν, ὅτι τὸ Βατικανὸν δὲν ἔχει ἐκδηλώσει συγκεκριμένην πρόθεσιν νὰ γίνῃ πλήρες ὄργανικὸν μέλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου. Ὡς γνωστόν, ἡ ΡΚαθολικὴ Ἐκκλησία μετέχει δι' ἀντιπροσώπων τῆς ἐνεργῶς καὶ ἐν ἰσοτιμίᾳ μόνον τοῦ Τμήματος «Πίστις καὶ Τάξις» (Faith and Order). Ἐπίσης μερικὰ τοπικὰ τμήματα τῆς ΡΚαθολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὄργανικὰ μέλη μερικῶν ἐθνικῶν - τοπικῶν Οἰκουμενικῶν Συμβουλίων.

— Εἰς ἡλικίαν 95 ἐτῶν ἀπεβίωσεν ὁ ΡΚαθολικὸς Ἰταλὸς γλύπτης Φραγκίσκος Μεσσίνα. Ὡς σημειοῖ ἡ ἐφημερὶς «Καθολικὴ», «ἡ γέννησίς του στὴ Σικελία ἔκαμε πολλοὺς νὰ μιλήσουν γιὰ ροὴ ἑλληνικοῦ αἵματος στὶς φλέβες του, ὡς καὶ γιὰ ἐνέρο-

για ἐλληνικοῦ πνεύματος στὰ ἔργα του (Πρβλ. περιοδικὸ Citta nuova, 10 Ὀκτ. 1995). Πολλὰ δημιουργήματά του κοσμοῦν τὶς μεγάλες βασιλικὲς τῆς Ρώμης, ἀλλὰ καὶ τὰ πάρκα τῆς, καθὼς καὶ τὰ μουσεῖα τοῦ Βατικανοῦ».

— Ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β' ἵδρυσεν ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ τῆς Τσεχίας «Ἀποστολικὴν Ἐξαρχίαν» διὰ τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῇ Οὐνίτας.

— Ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β' θὰ ἐπισκεφθῇ τὴν 23ην Ἰουνίου τὸ Βερολίνον, ἐνθα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, θὰ τελέσῃ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ Σταδίῳ. Ἦδη διανεμονται αἱ κάρται εἰσόδου μετὰ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἡριθμημένων θέσεων.

— Οἱ καλλιτεχνικοὶ θησαυροὶ τοῦ Βατικανοῦ θὰ δύνανται ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ θαυμάζωνται καὶ κατ' οἶκον διὰ χρήσεως εἰδικῶν CD-Rom καὶ Βιντεοκασετῶν.
Ε. Θ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Καθ' ἃ πληροφορεῖ ἡμᾶς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἰδρυματος «Pro Oriente» ἐκδιδόμενον ἐν Βιέννῃ Δελτίον Τύπου «Pressespiegel», ἀπὸ 8ης μέχρι 8ης Μαΐου ἐπεσκέφθη τὸ Σεραγενο Αὐστριακὴ Διαθρησκειακὴ Ἀντιπροσωπεία, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ καὶ προαγάγῃ τὰς προσπάθειας πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς εἰρήνης ἐν Βοσνία - Ἑρζεγοβίνη. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἀντιπροσωπείας αὐτῆς θὰ εἶναι ὁ Ἑλληνορθόδοξος Σεβ. Μητροπολίτης Αὐστρίας κ. Μιχαὴλ (Στάϊκος) ὡς Πρόεδρος τοῦ ἐν Αὐστρίᾳ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ ἐν Graz Ρωμαιοκαθολικὸς Ἐπίσκοπος Johann Weber ὡς Πρόεδρος τῆς Αὐστριακῆς ΡΚαθολικῆς Συνόδου, ὁ Εὐαγγελικὸς Oberkirchenrat Univ.-Prof. Dr. Johannes Dantile, ὁ ραββίνος Walter Rothschild καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς ἐν Αὐστρίᾳ Ἰσλαμικῆς Κοινότητος Dr. Ahmad Abdelrahimsai. Τῆς Ἀντιπροσωπείας μετέχει καὶ ὁ ἐν Αὐστρίᾳ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς προετοιμασίαν τῆς κατὰ τὸ 1997 συγκληθησομένης ἐν Graz Β' Εὐρωπαϊκῆς Οἰκουμενικῆς Συνάξεως δραστηριώτατος Ἑλλήν Ὁρθόδοξος Καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Graz Δρ κ. Γρηγόριος Λαρεντζάκης. Ἡ Σύναξις αὕτη θὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα τῆς συμφιλίωσης τῶν Ἐκκλησιῶν.
Ε. Θ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Στυλ. Γ. Παπαδοπούλου, Ο ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΤΣΑΛΙΚΗΣ (ήγούμενος Ἰ. Μ. Ὁσίου Δαβὶδ τοῦ Γέροντος), Ἀθήνα 1992, σελ. 191 + 22 ἔγχρ. πίν.

Ὁ γνωστὸς καθηγητὴς τῆς Πατρολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, κ. Στ. Παπαδόπουλος, μᾶς προσφέρει ἓνα διαφορετικὸ βιβλίο ἀπ' ὅσα ἕως τώρα ἔχει δώσει. Μᾶς παρουσιάζει μὲ θερμὸ τρόπο ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολικὰ ἐγκώμια καὶ ἀμετρίας ἓνα σύγχρονο Πατέρα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Πρόκειται γιὰ μία πνευματικὴ βιογραφία, ὅπου ὁ γλαφυρὸς καὶ λογοτεχνικὸς κλάμος τοῦ κ. Παπαδοπούλου μᾶς δίνει ἓνα συγκλονιστικὰ ἐνδιαφέρον ἐκκλησιαστικὸ πρόσωπο τῆς Ὁρθοδοξίας τῶν ἡμερῶν μας. Τὸν παρακολουθεῖ τὸν π. Ἰάκωβο ἀπὸ τὶς μικρὲς μέρες του, στὸ γραφικὸ Λίβισι τῆς Μ. Ἀσίας, ἴσαμε τὴν τελευταία ἐπίγειά του μέρα (21 Νοεμβρίου 1991) στὸ μοναστήρι τοῦ ὄσιου Δαβὶδ, στὴν Εὐβοία. Ἡ λογοτεχνικὴ διάθεση δὲν παρασέρνει τὸν σ. σὲ ἀτραπούς· ζυγίζει καὶ μετράει τὰ λόγια του. Ἀκόμη, γιὰ νὰ μὴν κινήσει καμία ὑπόψια γιὰ ὑπερβολὲς στὴν περιγραφή τοῦ βίου καὶ τῶν θαυμάτων τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα, πολλὲς φορὲς ἀφήνει ἀκατάγραφες ἀρετὲς θεοσημεῖες καὶ θαυμαστὰ σημεῖα τῆς ζωῆς τοῦ Γέροντα. Ὅμως, ἓνα βιβλίο σὰν ἐτοῦτο δὲν μπορεῖ νὰ περιγραφεῖ. Πρέπει νὰ τὸν ἀνοίξει κανεὶς, νὰ τὸ διαβάσει, γιὰ νὰ γευτεῖ τὸ πνευματικὸ μέλι, ποὺ περιέχει στὶς σελίδες του. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψει, λοιπόν, ὁ φίλος ἀναγνώστης νὰ παραθέσω μονάχα ἓνα μικρὸ δείγμα, ποὺ δείχνει καὶ τὴ σχέση τοῦ Γέροντα μὲ τοὺς Ἀγίους καὶ μὲ τὴν ἀπλότητα τοῦ συγγραφέα μας (σελ. 138):

«Τοὺς Ἀγίους, λοιπόν, ἔβαζε μεσολαβητὲς ὁ π. Ἰάκωβος καὶ τὰ θαύματα γίνονταν ἀμέτρητα. Δὲν ἔχει κανένα νόημα νὰ καταγράψουμε τὰ θαύματα, ποὺ μὲ τὴν προσευχὴ του ἔκανε κομποσκοίνια, νήστευε πὸ αὐστηρά. Ἔτσι θεράπευε μεγάλο ἀριθμὸ καρκινωπαθῶν, ἢ πασχόντων ἀπὸ ἄλλες ἀνιάτες ἀρρώστειες. Ἐπενέβαινε ἀποτελεσματικὰ γιὰ τὴν εὕρεση χαμένων ἀντικειμένων μεγάλης ἀξίας, γιὰ τὴν ὁμόνοια σὲ οἰκογένειες, γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση δαιμονισμένων, γιὰ τὴ σωτηρία ἀπὸ βέβαια ναύαγια, γιὰ τὴν ἀποφυγὴ αὐτοκινητιστικῶν ἀτυχημάτων. Ὅλα τοῦτα εἶναι ἀδύνατο νὰ καταγραφοῦν, γιὰτὶ συνέβαιναν καθημερινὰ καὶ δὲν ἐφρόντιζε νὰ τὰ σημειώνει. Ἄν τοῦ ζητούσανε προσκυνητὲς νὰ τοὺς διηγηθεῖ κάποιον θαῦμα, διηγόταν κάποιον ἢ κάποιον ἀπὸ τὰ τελευταῖα θαύματα. Καὶ τὰ παρουσίαζε ὅλα (ἀπολύτως ὅλα) ὡς

θαύματα τοῦ ὄσιου Δαβὶδ, τὸν ὁποῖον ὁ Γέροντας χρησιμοποιοῦσε ὡς μεσίτη στὸ Θεό, ὡς συνεργάτη, ποὺ τὸν ἀκούγε ὁ Θεός». Ὁ σ. μᾶς πρόσφερε μὲ τούτη τὴν πνευματικὴ βιογραφία του, ὄχι μονάχα ἓνα ὠραῖο βιβλίο, μὰ ἓνα βιβλίο ποὺ ὠφελεῖ καὶ ἀναπαύει κάθε ψυχὴ.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Π. Μ. Σωτήρχου, ΑΥΤΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ - ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ (ἀφηγηματικὴ βιογραφία), Ἀθήνα, ἐκδ. «Ἀστήρ» 1992, σελ. 414.

Πρὶν λίγα χρόνια, ὁ γνωστὸς λογοτέχνης καὶ φιλόλογος συγγραφεὺς Π. Μ. Σωτήρχος μᾶς εἶχε δώσει ἓνα βιβλίο μὲ τὸν τίτλο «Ὁδηγὸς Ὁρθοδοξίας», ποὺ ἔχει ἐπανειλημμένως ἐκδοθεῖ. Σήμερα, μᾶς προσφέρει ὄχι μόνον κείμενα τοῦ ἁγίου Νικοδήμου, ὅπως τὸν «Ὁδηγὸν Ὁρθοδοξίας», ἀλλὰ μιὰ συνθετικὴ ἐργασία, ὅπου σὲ ἑπτὰ Κύκλους παρουσιάζεται ἡ μεγάλη μορφή τοῦ ὄσιου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου. Ὁ ἅγιος Νικόδημος εἶναι ὁ μεγαλύτερος καὶ πολυγραφώτερος συγγραφεὺς καὶ θεολόγος τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ δικαίως ἀπασχολεῖ τοὺς εἰδικοὺς θεολόγους καὶ φιλόλογους σὲ συνέδρια, συμπόσια, ἢ ἐπὶ μέρους ἔργα. Ὁ φιλόλογος σ. Π. Μ. Σωτήρχος, παρακολουθεῖ ἓνα-ἓνα τὰ βήματα τοῦ μεγάλου Ἀγίου καὶ μᾶς δίνει μιὰ θεολογικὴ βιογραφία, ὅπου ἡ χάρις τῆς ἀφηγήσεως δὲν ἀδικεῖ τὶς ιδέες τοῦ μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρός. Ἀκόμη, παρακολουθώντας τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνες τοῦ ἁγίου, βρίσκει τρόπο νὰ παρεννεύει ἐπὶκαιρὰ καὶ ἐπιγραμματικὰ τοὺς ἀποσπάσματα. Ἐξοχος, ἐπίσης, ὁ τρόπος τοῦ συγγραφέως — μὲ τὶς ὡς τώρα πλούσιες ἐμπειρίες του — νὰ δίνει ζωντανὰ στὸ κείμενό του μὲ τοὺς διαλόγους τῶν διαφόρων προσώπων, ποὺ παρουσιάζει στὸν κύκλο τοῦ Ἀγίου. Ὁ σ. δίνει στὸ τέλος, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ βασικὴ βιβλιογραφία, κ' ἓναν κατάλογο τῶν ἐκδεδομένων καὶ ἀνεκδότων ἔργων τοῦ Ἀγίου.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Μάχης Βασιλείου, ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ, ἐκδ. «Ἀκρίτας», Ἀθήνα 1995, σελ. 144.

Ἡ κ. Μάχη Βασιλείου εἶναι πιστὸ τέκνο τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔχει ἀπὸ τὸ Θεὸ τὴν εὐλογία νὰ ὑποφέρει σωματικὰ καὶ νὰ εἶναι, κάμποσα χρόνια τώρα, ἐγκλειστη στὸ σπῆτι τῆς. Αὐτὸ δὲν τὴν ἐξάντλησε, οὔτε τὴν ἀγόρευσε. Τῆς αὔξησε τὴν πίστη τῆς στὸν Θεὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο καὶ τῆς ἔδωκε μιὰ θαυμαστὴ πνευματι-

κή ώριμότητα. Δεν θέλω να προχωρήσω πια πολύ, για να μην βάλω σε δοκιμασία τη μετριοφροσύνη της. Χαίρομαι, όμως, κάθε φορά που θα ιδώ κείμενά της, όπως τα «*Λόγια της καρδιάς*», τα οποία είναι ποιητική σχεδόν έκφραση των πνευματικών και πονεμένων εμπειριών της. Κι έχει ή κ. Βασιλείου τον τρόπο να γράφει, και να συνομιλεί με τον αναγνώστη δίχως καμιά διδακτική διάθεση και προβολή του εγώ της. Η ειλικρίνειά της σε σκλαβώνει. Ο αναγνώστης που θα πιάσει στα χέρια του τούτο το μικρό βιβλίο, είναι αδύνατο να το αφήσει, χωρίς να δεχτεί κάποια χαρά, κάποια έλπιδα, κάποια πνευματική ωφέλεια. Εύγε στην καλή συγγραφέα και στον εύλαβη εκδότη, για την κομψή έκδοση.

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Κλείτου Ιωαννίδη, Ο ΓΕΡΩΝ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ (Μαρτυρίες και εμπειρίες), Άθήνα 1994, σ. 314 (έκδοση δ').

Τον κ. Ιωαννίδη δεν τον γνωρίζω, γιατί δεν έτυχε να διαβάσω τίποτε δικό του· φαίνεται, όμως, πως έχει κάμει καλές σπουδές κι έχει ασχοληθεί (κυρίως στο Παρίσι και στην Κύπρο) με τη φιλοσοφία και τη λογοτεχνία. Η σχέση του με τους Μυστικούς και την ποίηση (έχει, βλέπω, εκδώσει αρκετές συλλογές) είναι πολύ εμφανής σε όλες τις σελίδες του παρόντος βιβλίου, ακόμη και τις ερωτήσεις, που καθορίζουν την πορεία της συνεντεύξεως και του διαλόγου.

Το βιβλίο τούτο, που είναι η τέταρτη έκδοση μέσα σε δύο χρόνια, σε πολλά αναθεωρημένη και βελτιωμένη, σπεύδουμε να το πούμε άμέσως, αποτελεί μια πρώτη κατάθεση (άκολούθησαν και άλλες, με βιβλία ή άρθρα διαφόρων), που φωτίζει και προσεγγίζει με αγάπη και προσοχή την όσιακη μορφή ενός μεγάλου Γέροντα των ημερών μας, του πατρὸς *Πορφυρίου* των Καλησιών της Πεντέλης (και κατόπιν του Ξρωπού), που έκομήθη εν Κυρίῳ τὸ 1991, στὰ Καυσοκαλύβια τοῦ Ἀγ. Ὁρους, ὅπου εἶχε καλογερέψει, πρὶν ἀπὸ ἐξήντα τόσα χρόνια. Η κατάθεση αυτή, ἐκ μέρους τοῦ κ. Κλ. Ιωαννίδη και τῶν συνεργατῶν του, ἀπ' τοὺς ὁποίους πήρε συνεντεύξεις και δημοσιευμένα κείμενα για να συγκροτήσει αὐτὸ τὸ πραγματικὸ μνημείο, ἔχει ὅλα τὰ γνωρίσματα τῶν πνευματικῶν ἔργων. Είναι καρπὸς εὐγνωμοσύνης πνευματικῶν τέκνων πρὸς τὸν Γέροντά τους και έκφραση τοῦ πόνου τους για τὴν ἀναχώρησή του. Στὰ πια πολλὰ κείμενα ἐκφράζεται και ἡ χαρὰ που νιώθει ὁ χριστιανός, ὅταν ἀποχτὰ νέον ἱκέτη και πρέσβυ στους οὐρανούς, για να εὐχεται και να μεσιτεύει για τὰ πνευματικὰ παιδιά που ἄφησε πίσω του.

Τὰ περισσότερα κείμενα τοῦ βιβλίου είναι συνεντεύξεις, που πήρε ὁ κ. Ιωαννίδης ἀπὸ πνευματικὲς προσωπικότητες τῆς Ἑλλάδος και τῆς Κύπρου, και οἱ ὁποῖες μεταδόθηκαν ἀπὸ τὸ Ραδιοφ. Ἴδρυμα τῆς Κύπρου. Ἐδῶ ἀξίζει να σημειωθεί ὁ διάλογος - ἀλληλο-

γραφία τοῦ π. Πορφυρίου με τὸν μεγάλο Γέροντα τοῦ Ἑσσεξ, τὸν π. Σωφρόνιο (σελ. 183-184). Ἀκολουθοῦν κάποιες ὁμιλίες και συζητήσεις που μεταδόθηκαν ἀπὸ διαφόρους Ραδιοφ. Σταθμούς για τὸν Γέροντα (Σταθμ. Χανίων, Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος και «Πειραιϊκῆς Ἐκκλησίας»). Στὴ συνέχεια ἔχουμε τέσσερα σημαντικὰ κείμενα που δημοσιεύτηκαν ἀπὸ Καθηγητὰς Πανεπιστημίου, μετὰ τὴν κοίμηση τοῦ Γέροντα (σελ. 219-248). Μετὰ ἔχουμε τρεῖς μαρτυρίες ἀπὸ τὴν Κύπρο, και ὁ πολῦτιμος αὐτὸς τόμος κλείνει με διαλόγους ἢ ἀφηγήσεις τοῦ Γέροντα ἢ ἀνθολόγηση ἀπὸ κείμενα - διαλόγους που εἶχε ὁ Γέροντας με πνευματικὰ τέκνα του, στὴν Ἑλλάδα ἢ στὴν Κύπρο. Ὅλος ὁ τόμος είναι κατάσπαρτος ἀπὸ ἐγχρωμες και ἀσπρόμαυρες φωτογραφίες τοῦ Γέροντα ἢ τῶν τόπων ἀπ' ὅπο πέρασε.

Ἰδιαίτερα πρέπει να σημειώσουμε πως στὴν δ' αὐτὴ έκδοση ἔχουμε και μὴ πολυσελίδη και κατασκευαστικὴ βιογραφία τοῦ Γέροντα, γραμμένη ἀπὸ ἓνα στενὸ συνεργάτη του και πνευματικὸ τέκνο του, τὸν κ. Γ. Ἀρβανίτη (σελ. 25-43), καθὼς και τὴν ἀποχαιρετιστήρια ἐπιστολή τοῦ Γέροντα πρὸς τὰ πνευματικὰ παιδιά του (σελ. 45-46).

Ὅσα και να γράψω ἐδῶ, ἀπὸ κείνα που λένε και γράφουν οἱ ἐκλεκτοὶ συνεργάτες - συγγραφεῖς τοῦ τόμου, δεν θα μπορέσω να δῶσω τὸ πνευματικὸ κλίμα, που δημιουργοῦν οἱ πνευματικὲς εμπειρίες και ἡ κατασκευαστικὴ περιγραφή τῶν θαυμάτων που ἐξήσαν κοντὰ στὸν ἀγαπημένο Γέροντα. Ἀναπαύεται τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναγνώστη με τὸ διάβασμα τοῦ βιβλίου και παίρνει θάρρος για τὶς ἀνηφόρες τῆς ζωῆς και για τὶς δύσκολες και πονεμένες στιγμές τοῦ βίου. Καὶ αἰσθάνεται να δυναμώνουν οἱ σχέσεις του με τὴν Ἐκκλησία και τὸ Χριστό, για τὸν ὁποῖο συνεχῶς μιλοῦσε ὁ π. Πορφυρίος: «Λοιπὸν, ζωὴ χωρὶς Χριστὸ δεν είναι ζωὴ, πάει, τελείωσε. Ἄν δεν βλέπεις τὸ Χριστὸ σε ὅλα σου και τὶς σκέψεις, εἶσαι χωρὶς Χριστό... Ἔτσι είναι ὁ Χριστός. Δεν ἔχει κατῆφεια, οὔτε μελαγχολία... Ὁ Χριστὸς είναι νέα ζωὴ! Πῶς τὸ λέω; Ὁ Χριστὸς είναι τὸ πᾶν! Εἶναι ἡ χαρὰ, εἶναι τὸ φῶς, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, που κάνει τὸν ἄνθρωπο να χαιρετα, να πετᾷ, να βλέπη ὅλα, να βλέπη ὅλους, να πονᾷ για ὅλους, να θέλη ὅλους μαζί του, ὅλους κοντὰ στὸ Χριστό... Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Χριστοῦ πρέπει ν' ἀγαπήσει τὸ Χριστὸ ἀπαλάττεται ἀπ' τὸ διάβολο, ἀπὸ τὴν κόλαση και ἀπὸ τὸ θάνατο...» (σελ. 50-51).

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Γ. Βερίτη, ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ (δοκίμια ἑλληνορθοδόξου στοχασμοῦ), Παρουσίαση - εἰσαγωγικὸ δοκίμιο - ἐπιμέλεια Ἐ. Ν. Μόσχος, ἐκδόσεις «Ἡ Δαμασκός», Ἀθήνα 1994, σελ. 142.

Ἰδέα λαμπρὴ κι ἐπιτυχῆς ἢ πραγμάτωση, να μαζευτοῦν δηλ. και να ἐκδοθοῦν σ' ἓνα εὐπρεπὴ τόμο τὰ πρώτα κείμενα ἑνὸς θεολόγου ποιητοῦ, ὅπως ἦταν ὁ Ἀλέξ. Ἰω. Γκιάλας (= Γ. Βερίτης). Γνωρίζαμε τὰ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΑΠΙΟΥ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ

ΠΡΑΞΙΣ 232

Έν τῇ Γυναικείᾳ Ἱερᾷ Μονῇ Ὁσίου Παταπίου σήμερον τὴν 26ην τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 10.15' π.μ., τοῦ ἔτους 1991, συνήλθε τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Μονῆς συγκείμενον ἐκ τῶν: 1) Ἰσιδώρας Μοναχῆς, Ἡγουμένης, 2) Ξένης Μοναχῆς καὶ 3) Θεοδοῦλης Μοναχῆς τῶν μελῶν καὶ λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τοῦ Σεβαστοῦ Γέροντος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας, Ἀρχιμ. Νεκταρίου Μαρμαρινοῦ καθὼς καὶ τὴν ἱερὰν Παράδοσιν, προκειμένου νὰ ἀποφασίσῃ διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ συνταχθέντος Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 39 παρ. 4 τοῦ Νόμου 590/1977 μετὰ δὲ προσεκτικῆς ἀναγνώσεως, ἀναλύσεως καὶ ἐπεξηγήσεων, ὅπου ἐκρίνετο ἐπιβεβλημένον διὰ τὴν σαφεστέραν καὶ πληρεστέραν κατανόησιν τοῦ περιεχομένου του καὶ σχετικῆς διαλογικῆς συζητήσεως,

Ἐ γ κ ρ ί ν ε ι

Τὸν συνταχθέντα Ἑσωτερικὸν Κανονισμὸν ἔχοντα ὡς ἀκολουθῶς:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ
ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗ ΜΟΝΗ
ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΑΠΙΟΥ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Εἰς δόξαν Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Ἀγίου Πνεύματος,
Ἀμήν.

Λαβοῦσαι ὑπ' ὄψιν:

α) Τὴν τάξιν καὶ παράδοσιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ Μοναχικοῦ βίου, ὡς αὕτη ἐκφράζεται διὰ τῶν Κανόνων τῶν Ἀγίων Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων καὶ διὰ τῶν ὑπὸ τῶν Ἀγίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν νομοθετημένων τοιοῦτων.

β) Τὴν παραδοθεῖσαν ἡμῖν πνευματικὴν παρακαταθήκην «ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΑΠΙΟΥ» τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς ἡμῶν Ἀρχιμ. π. Νεκταρίου Μαρμαρινοῦ, ἱδρυτοῦ, κτήτορος καὶ ἰσο-

λογοτεχνικὰ ἔργα τοῦ ἀλησμόνητου Βερίτη (περὶ καὶ ποιητικά, ἱστορικά καὶ θεολογικά, ὅπως καὶ τὶς μεταφράσεις του), ἀλλὰ τὰ κείμενα τοῦτα, δημοσιευμένα σ' ἓνα ἑλληνικὸ περιοδικὸ γιὰ νέους (ἀπὸ τὶς 3.6.1939 ἕως 15.2.1941), ἦταν ὡς τώρα «λανθάνοντα», ὅπως λέμε στὴ φιλολογία. Χρειαστέγη ἡ ἀγάπη καὶ ἡ γνώση ἐνὸς λαμπροῦ κριτικοῦ καὶ δοκιμογράφου, ἀγωνιστοῦ στὸ χῶρο τῶν χριστιανικῶν γραμμάτων καὶ τῆς Νεοελληνικῆς μας Λογοτεχνίας γενικώτερα, δηλ. τοῦ κ. *Ε. Ν. Μόσχου*, γιὰ νὰ τὰ βρεῖ καὶ νὰ τὰ φέρει στὴν ἐπιφάνεια. Καὶ μάλιστα νὰ τὰ παρουσιάσει μ' ἓνα εἰσαγωγικὸ καὶ τόσο κατατοπιστικὸ δοκίμιό του, ὅπου δίνεται ἡ εὐκαιρία στὸν ἀναγνώστη νὰ γνωρίσει ὄχι μονάχα τὰ θέματα καὶ τὴν ἱστορία τοῦ ὠραίου αὐτοῦ βιβλίου, μὰ καὶ τὴν κορυφαία γιὰ τὰ νεοελληνικὰ χριστιανικὰ γράμματα προσωπικότητα τοῦ *Γ. Βερίτη*.

Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου ὀφείλεται στὸ πρῶτο κείμενο, ποῦ ἀναφέρεται στὸν τελευταῖον αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου, τὸν Κωνσταντῖνο Παλαιολόγο καὶ τὴν ἄλωση τῆς Πόλης. Ἡ σειρὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀρθρων - δοκιμῶν στὸ περιοδικὸ τηρήθηκε καὶ ἐδῶ πιστά. Ἰσως, γιὰ λόγους πρακτικούς, θὰ μπορούσε νὰ

τηρηθεῖ μὴ θεματολογικῆ σειρὰ καὶ κατάταξη, ὅπου, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸν πίνακα τῶν περιεχομένων θὰ μπορούσε ὁ ἀναγνώστης νὰ προσανατολιστεῖ ὡς πρὸς τὰ θέματα καὶ τὶς ἐκάστοτε προτιμήσεις του. Θὰ ρίχναμε, μάλιστα, τὴν ἰδέα, μὰ καὶ τὸ βιβλίο ἔχει ποικιλία θεμάτων ποῦ ἐνδιαφέρουν καὶ τοὺς ὀμιλητὰς - ἱεροκήρυκας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀναγνώστες ποῦ ἀγαποῦν τὴν Ἁγ. Γραφὴ καὶ τὴ Λογοτεχνία, νὰ γινότανε — σὲ προσεχῆ ἔκδοσι — καὶ ἓνα λεπτομερὲς θεματικὸ εὔρετήριο, χρησιμώτατο γιὰ τέτοια βιβλία καὶ γιὰ τὴν ἀξιοποίησή τους ἀπὸ τοὺς εἰδικούς.

Ὅπως δίκαια τονίζει ὁ κ. Μόσχος, στὸ εἰσαγωγικὸ διάγραμμα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Βερίτη, τὰ κείμενα τοῦ βιβλίου, γραμμένα ἀπὸ ἓνα μαχητικὸ θεολόγο καὶ ὀρθόδοξο χριστιανὸ ποιητὴ, γράφτηκαν καὶ δημοσιεύτηκαν σὲ κρίσιμους γιὰ τὸ ἔθνος μας καιροὺς, καὶ μὲ τὴν πνευματικὴ ἀλήθεια καὶ τὸ λογοτεχνικὸ χάρισμα, μὰ καὶ μὲ τὸ ψυχικὸ σθένος καὶ σφριγὸς τοῦ συγγραφέα τους, ἔθρυσαν τὶς ὥρες ἐκείνες καὶ δυνάμωσαν τὴν ἑλληνικὴ Νεότητα. Μακάρι νὰ βροῦν ἀνταπόκριση στὴ σημερινὴ ἑλληνικὴ νέα γενιά, ποῦ ἔχει τόση ἀνάγκη ἀπὸ σωστὰ πνευματικὰ ὀρόσημα καὶ υπεύθυνους ὁδοδείχτες! Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

βίου Γέροντος τῆς 'Ιερᾶς ἡμῶν Γυναικείας Κοινοβιακῆς Μονῆς 'Οσίου Παταπίου.

γ) Τὸ ἄρθρον 39 παρ. 4 τοῦ Νόμου 590/77 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος» προβαίνομεν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τῆς 'Ιερᾶς Γυναικείας Κοινοβιακῆς Μονῆς 'Οσίου Παταπίου, Λουτρακίου, ἀφορώντος εἰς τὴν ὀργάνωσιν, τὴν διοίκησιν, τὸν πνευματικὸν βίον καὶ τὴν ἐν γένει λειτουργίαν τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

'Αρθρον 1 Φύσις καὶ Σύστασις

'Η 'Ιερὰ Μονὴ 'Οσίου Παταπίου, Λουτρακίου, ἰδρύθη τὸ ἔτος 1952 διὰ τοῦ Βασιτικοῦ Διατάγματος, δημοσιευθέντος εἰς ΦΕΚ 286/17.10.1953 καὶ ἀποτελεῖ Κανονικὴν 'Ιερὰν Μονήν, Ν.Π.Δ.Δ. 'Η 'Ιερὰ Μονὴ εἶναι Κοινοβιακὴ, παραμένει δὲ ἀμετάβλητος.

'Αρθρον 2 Σκοπὸς

Σκοπὸς τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς εἶναι ἡ Δόξα Αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ψυχικὴ σωτηρία καὶ εἰρηναία κατάπαυσις τῶν ἐν αὐτῇ συνακουμένων Μοναζουσῶν καὶ Παρθένων.

'Αρθρον 3 Κανονικαὶ δικαιοδοσίαι Μητροπολίτου

'Η 'Ιερὰ Μονὴ τελεῖ ὑπὸ τὴν Πνευματικὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἐποπτείαν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου κατὰ τοὺς 'Ιεροὺς Κανόνας καὶ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, τοῦ ὁποῦοι αἱ κανονικαὶ δικαιοδοσίαι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:

α) Μνημονεύεται ἐν πάσαις ταῖς 'Ιεραῖς 'Ακολουθίαις τῆς 'Ι. Μονῆς συμφώνως τῇ 'Ιερᾷ Παραδόσει καὶ τῇ 'Εκκλησιαστικῇ τάξει.

β) 'Εποπτεῦει πατρικῶς τὴν ἐν γένει πνευματικὴν ζωὴν καὶ ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς καὶ παρακολουθεῖ τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν 'Ιερῶν Κανόνων καὶ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

γ) 'Εγκαθιδρύει δι' εἰδικῆς ἐκκλησιαστικῆς τελείας τὴν ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος ἐκλεγομένην 'Ηγουμένην.

δ) Παρέχει τὴν κανονικὴν ἐγκρισιν καὶ εὐλογίαν αὐτοῦ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἢ κουρὰν τῶν ὑπὸ τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου προτεινομένων ἀδελφῶν καὶ τελεῖ αὐτὰς αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πνευματικοῦ Πατρὸς τῆς Μονῆς κατόπιν ἀδείας του καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἐγκυκλίους αὐτοῦ.

ε) Χορηγεῖ ἐγγραφοὺς ἀδειαν πέραν τῶν τεσσάρων ἡμερῶν, διὰ τὰς ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως ἀπουσίας τῶν Μοναχῶν τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς.

στ) Διορίζει προτάσει τῆς 'Αδελφότητος τὸν Πνευματικὸν τῆς Μονῆς καὶ τὸν ἐφημέριον.

ζ) 'Ασκεῖ πειθαρχικὸν ἔλεγχον προτάσει τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου εἰς τὰς τυχὸν παρεκτρεπομένας Μοναχὰς.

η) 'Ελέγχει τὴν νομιμότητα τῆς Οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς 'Ι. Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

'Αρθρον 4 Διοίκησις 'Ι. Μονῆς

Τὴν Διοίκησιν τῆς 'Ι. Μονῆς ἀποτελοῦν: α) Τὸ 'Ηγουμενοσυμβούλιον β) 'Η Σύναξις τῆς ἀδελφότητος.

'Αρθρον 5 'Ηγουμένη

Καθήκοντα καὶ δικαιοδοσίαι αὐτῆς.

α) 'Η 'Ηγουμένη πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑψίστης ἀποστολῆς, ἢ ὁποῖα ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Μ. Βασιλείου ὡς φροντὶς πρὸς ἴασιν τῆς ψυχῆς ἐκ τῶν ἀμαρούντων αὐτὴν ἠθικῶν ρύπων τῆς ἀμαρτίας καὶ ὡς καθοδήγησις πρὸς τὴν ἐν Χριστῷ πνευματικὴν τελείωσιν καὶ ἀπολύτρωσιν, δέον νὰ κοσμήται δι' ἐξόχων θρησκευτικῶν, ἠθικῶν καὶ διανοητικῶν προσόντων, ἐξαιρέτως δὲ νὰ συγκεντρώη τὰς βασικὰς ἀρετὰς τῆς ἀγάπης, τῆς ταπεινοφροσύνης, τῆς μακροθυμίας, τῆς διακρίσεως καὶ δι' αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας νὰ διακονῇ καὶ ἐργάζηται τὴν σωτηρίαν τῶν ἀδελφῶν.

β) Πρέπει ἡ 'Ηγουμένη νὰ μὴ ἀπασχολῆται εἰς φροντίδας καὶ τύρβας βιοτικὰς ὑπὲρ τὸ δέον, ἀλλὰ νὰ καταγίνεται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Θείων Γραφῶν καὶ διδασκαλίαν τῶν 'Αγίων Πατέρων ὅσον δύναται διὰ νὰ συλλέγῃ ἐκείθεν τὰ διάφορα φάρμακα τῶν ψυχικῶν ἀσθενειῶν, προσφέρουσα δὲ αὐτὰ εἰς κάθε ἀδελφὴν καὶ εἰς τὸν ἀρμόδιον καιρὸν μετ' ἀγάπης πνευματικῆς καὶ τῆς μεζονοῦ πασῶν τῶν ἀρετῶν τῆς διακρίσεως.

γ) Νὰ συμβουλευῇ τὰς ἀδελφὰς νὰ τῆς λέγουν κάθε παράπονον των, εἴ τι ἄλλο πού τὰς ἀπασχολῇ διὰ νὰ μὴ φωλιάζουσι μετὰ τὴν ἄργηταν μέσα εἰς τὴν καρδίαν καὶ τότε γεννῶσι πᾶσαν κακίαν καὶ ἀνυποταξίαν.

δ) Νὰ μὴ κάμη διακρίσεις μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν καὶ γίνεται ἀφορμὴ νὰ χωρίζεται ἡ ἀδελφότης εἰς παρατάξεις.

ε) Νὰ ὑπενθυμίξῃ πάντοτε εἰς τὰς ἀδελφὰς νὰ κάμνωσιν τὸν διορισμένον παρὰ τῶν 'Αγίων Πατέρων κανόνα των.

στ) Νὰ συμβουλευῇ τὰς ἀδελφὰς ὅταν σφάλωσι (ὡς ἄνθρωποι), νὰ βάλωσι μετάνοιαν ζητοῦσαι συγχώρησιν μετὰ ταπεινώσιν.

ζ) Πρὸς πάσας τὰς ἀδελφὰς πρέπει νὰ τρέφῃ

τήν ιδίαν κατὰ Θεὸν ἀγάπην καὶ μὲ τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν σωτηρίαν των, σκεπτομένη ὅτι δι' ἐκάστην ψυχὴν ἰδιαιτέρως ὁ Χριστὸς ἀπέθανε.

η) Ἡ Ἠγουμένη ὡς ἐποπτεύουσα πνευματικῶς τὴν ἀδελφότητα καὶ τὰς δοκίμους προλαμβάνει πᾶσαν ἐκτροπὴν, ἐλέγχει, ἐπιτιμᾷ.

θ) Συγκαλεῖ τὴν Ἀδελφότητα εἰς Σύναξιν πρὸς πνευματικὴν οἰκοδομήν.

ι) Προϊσταται τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου καὶ τῶν Συνάξεων τῆς Ἀδελφότητος.

ια) Προϊσταται τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ τῆς Τραπέζης.

ιβ) Παρακολουθεῖ τὴν τήρησιν τῶν τυπικῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ προγράμματος ἀκολουθιῶν καὶ διακονημάτων τῆς Ἱ. Μονῆς.

ιγ) Κατανέμει τὰ διακονήματα τῶν ἀδελφῶν.

ιδ) Προτείνει εἰς τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον τὴν πρόσληψιν ἢ τὴν ἀποβολὴν δοκίμων καὶ τὴν κουρὰν τῶν ὠρίμων πρὸς τοῦτο ἀδελφῶν.

ιε) Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἱεράν Μονὴν ἐνώπιον πάσης Ἐκκλησιαστικῆς, Διοικητικῆς, Δημοτικῆς καὶ Κοινοτικῆς ἀρχῆς, παντὸς Δικαστηρίου, Ὄργανισμοῦ (ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΙΚΑ κ.λπ.), Τραπεζῶν, Ταχυδρομικοῦ Ταμειυτηρίου Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου Ὄργανισμοῦ ἢ Ἰδρύματος. Κωλυομένη δὲ δ' οἰονδήποτε λόγον ἀναπληροῦται ὑπὸ ἀδελφῆς ὀριζομένης ὑπὸ τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου.

ιστ) Ὑπογράφει πάντα τὰ ἔγγραφα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τὰ διπλότυπα εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν.

ιζ) Ὅριζει κατὰ τὴν κρίσιν τῆς μίαν ἐκ τῶν ἀδελφῶν μελῶν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἢ Γεροντίας διὰ νὰ ἀντικαθιστᾷ αὐτὴν ὡς πρὸς τὴν Διοίκησιν, εἰς περίπτωσιν ἀσθενείας ἢ ἀπουσίας τῆς ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς.

ιη) Παρέχει εἰς τὰς ἀδελφὰς ἀδειαν ἀπουσίας ὀλίγων ἡμερῶν ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ὡσάκις κρίνεται ἐπιβεβλημένον διὰ σοβαρὸν τινα λόγον ἢ ἀνάγκην. Πέραν τούτων ἡ ἀδεια παρέχεται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

ιθ) Δύναται εἰς τὴν ἀσκήσιν τῶν καθηκόντων τῆς ἢ Ἠγουμένη νὰ ἔχῃ περὶ αὐτὴν συμβουλευτικὸν σῶμα, τὴν Γεροντίαν, μέλη τῆς ὁποίας εἶναι ἑπτὰ (7) ἐκ τῶν ἀρχαιότερων ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς διακρινόμεναι διὰ τὴν φρόνησίν των, μετὰ τῶν ὁποίων συζητεῖ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς σοβαρώτερα θέματα.

κ) Ἐν τέλει οὐδὲν λαμβάνει χώραν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἄνευ γνώσεως ἢ ἀδείας αὐτῆς.

Ἄρθρον 6

Ἡ ἐκλογὴ τῆς Ἠγουμένης

α) Μετὰ τὴν κένωσιν τῆς θέσεως τῆς Ἠγουμέ-

νης ὡς τοποτηρήτρια ἀναλαμβάνει ἀμέσως καὶ αὐτοδικαίως ἢ ἔχουσα τὰ πρεσβεῖα κουρᾶς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου ἀδελφῆ, ἥτις συγκαλεῖ τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον, τὸ ὁποῖον ὀρίζει τὴν ἡμέραν συγκλήσεως τῆς ἀδελφότητος, διὰ τὴν ἐκλογὴν νέας Ἠγουμένης.

β) Ἡ ἐκλογὴ διεξάγεται τὸ ἀργότερον δεκαπέντε (15) ἡμέρας μετὰ τὴν κένωσιν τῆς θέσεως καὶ προαναγγέλλεται δι' ἀνακοινώσεως τοιχοκολλουμένης ἐξ ἡμέρας ἐνωρίτερον.

γ) Τὰ τῆς προετοιμασίας καὶ διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν ἐκτελεῖ ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελούμενη ἐκ τῆς τοποτηρητρίας καὶ δύο ἀδελφῶν, μίας ἐκ τῆς Γεροντίας καὶ τῆς Γραμματέως τῆς Μονῆς, ἥτις καὶ ἐκτελεῖ χρέη γραμματέως τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

δ) Τῆς ἐκλογῆς προηγεῖται τριήμερος νηστεία μετ' ἐντόνου προσευχῆς.

ε) Δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν ἔχουν ἅπασαι αἱ Μεγαλόσχημοι καὶ ρασοφόροι ἀδελφαὶ αἱ ἐγγεγραμμέναι εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Μονῆς ἐκτὸς τῶν δοκίμων.

στ) Δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἔχουν αἱ ἀδελφαὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν συμπληρώσει τοῦλάχιστον δεκαετίαν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς των εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Μονῆς (τούτου ἐκφαινομένου καὶ ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως) καὶ πενταετὴ τοῦλάχιστον συνεχῆ ἐγκαταβίωσιν ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐκλογῆς ἐν αὐτῇ καὶ οὐχὶ ἀλλαχού καὶ διακρίνονται διὰ τὴν βαθεῖαν εὐσέβειαν, τὴν προσήλωσιν εἰς τὰ ἰδεώδη τῆς Μοναχικῆς Πολιτείας, τὸ ἀκραιφνὲς Ὀρθόδοξον φρόνημα, τὰς διοικητικὰς ἰκανότητας καὶ τὸ χάρισμα τοῦ ποιμαίνειν ψυχὰς.

ζ) Ἡ ὀλομέλεια τῆς Ἀδελφότητος, συνεργομένη πρὸς ἀνάδειξιν Ἠγουμένης, εὐρίσκειται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων τῶν 4/5 τῶν μελῶν τῆς. Ἡ μὴ ἐπιτευχθεῖσιν ταύτης, ἢ ἐκλογὴ διεξάγεται μετὰ τριήμερον παρουσιῶν τοῦ ἡμίσεος σὺν μίᾳ τῶν ἀδελφῶν.

η) Ἡ ἐκλογὴ διενεργεῖται μετὰ τὸ πέραν εἰδικῆς πρὸς τοῦτο Θ. Λειτουργίας ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Κλείονται αἱ θύραι τοῦ Ναοῦ καὶ ἐλέγχεται ἡ ἀπαρτία.

θ) Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἐκάστη ἀδελφὴ προσερχομένη ἱεραρχικῶς, ἀρχῆς γενομένης ἐκ τῆς νεότερας, λαμβάνει παρὰ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐσφραγισμένον ψηφοδέλτιον ἀναγράφον τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλογίμων καὶ ἀποσυρομένη σημειοῖ διὰ σταυροῦ ἐν μόνον ὄνομα καὶ τὸ ρίπτει ἐντὸς σφραγισμένης ψηφοδόχου. Ἐπειτα ὑπογράφει εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς καταρτισθέντα κατάλογον. Ἐάν εἰς τὸ ψηφοδέλτιον σημειοῦνται περισσότεροι τοῦ ἐνός σταυροὶ τὸ ψηφοδέλτιον εἶναι ἄκυρον.

ι) Μετὰ τὸ πέραν τῆς ψηφοφορίας ἀποσφραγί-

ζεται ή ψηφοδόχος και καταμετρούνται αί ψηφοί ἐνώπιον τῆς Ἀδελφότητος.

ια) Ἡγουμένη ἐκλέγεται ἡ λαβοῦσα τὸ ἤμισυ σὺν ἓνα τῶν ψήφων τῶν ψηφισασῶν ἀδελφῶν. Ἄλλως ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία μεταξὺ τῶν δύο πλειοψηφισασῶν ἀδελφῶν. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας μεταξὺ δύο, τίθεται κλήρος ἐνώπιον τῆς ἀδελφότητος, ἀναπεμπομένης εἰδικῆς πρὸς τοῦτο προσευχῆς.

ιβ) Ἐνοτάσεις κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς ὑποβάλλονται ἐντὸς τῆς ἰδίας ἡμέρας καὶ γίνονται δεκταὶ ἐὰν συγκεντρώσουν τὴν πλειοψηφίαν τῶν 2/3 τῶν παρουσῶν ἀδελφῶν. Ἐὰν ἀκυρωθῇ ἡ ἐκλογὴ διεξάγεται εὐθὺς νέα ψηφοφορία.

ιγ) Περαιτωθείσης τῆς ἐκλογῆς συντάσσεται Πρακτικόν, ὅπερ ὑπογράφεται παρὰ πασῶν τῶν παρισταμένων ἀδελφῶν τῆς Μονῆς καὶ ὑποβάλλεται ἐντὸς τριημέρου εἰς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην. Ὁ Μητροπολίτης προβαίνει περαιτέρω εἰς τὸν διορισμὸν δι' εἰδικῆς τελετῆς, ἐν ἡμέρᾳ ὀριζομένη ὑπ' αὐτοῦ, εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς νέας Ἡγουμένης.

ιδ) Τὴν ἐκλογὴν ἀκολουθεῖ εὐχαριστήριος δέησις ἐν τῷ Καθολικῷ μετὰ τὴν ὁποῖαν ἡ ἐκλεγείσα Ἡγουμένη ἀναλαμβάνει ἐγκύρως τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τῆς.

ιε) Ἡ οὕτως ἐκλεγείσα Ἡγουμένη εἶναι ἰσοβία.

ιστ) Ἡ θέσις τῆς Ἡγουμένης χηρεύει:

ι) Ἐνεκα θανάτου.

ii) Ἐνεκα παραιτήσεως ἢ ὁποῖα γίνεται δεκτὴ διὰ πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῆς Ἀδελφότητος.

iii) Ἐνεκα παύσεως ὡς ἀκολουθῶς:

Ἐὰν συμβῇ ποτε ἡ Ἡγουμένη νὰ παραχαράττη τὴν ἀκρίβειαν τοῦ Μοναχικοῦ βίου ἢ νὰ ἀθετῇ τι ἐκ τῶν παραγγελμάτων τοῦ παρόντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ δὲν θὰ ἐξίστανται ἅπασαι αἱ ἀδελφαί, ἀλλὰ αἱ μεγαλύτεραι τῇ τάξει θὰ ὑπενθυμίζουσι εἰς αὐτὴν ἠπίως καὶ μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ τὸ σφάλμα τῆς καὶ θὰ ὑποβοηθοῦν αὐτὴν εἰς διόρθωσιν οὐχὶ ἅπαξ ἀλλὰ πολλάκις καὶ μόνον ἐὰν τελικῶς ἐμμένει εἰς τὸ σφάλμα, τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ἐπιλαμβάνεται τοῦ θέματος καὶ συγκαλεῖ τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἡ Σύναξις συγκαλεῖται καὶ ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκειᾶς τῆς Ἡγουμένης εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τῆς ἐνεκα βαρείας ἀσθενείας προκαλούσης ἀνικανότητα ἢ οἰουδήποτε ἄλλου λόγου ἐξόχως σοβαροῦ (π.χ. αἰρέσις).

Ἡ ἀπόφασις τῆς συνάξεως περὶ τυχὸν παύσεως τῆς Ἡγουμένης λαμβάνεται διὰ πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος δι' ἐγγράφου ἀνακοινούται εἰς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην ἢ κένωσις τῆς θέσεως τῆς Ἡγουμένης καὶ κηρύσσονται ἐκλογαί, κατὰ τὰ εἰδικῶς ὡς ἄνω ὀριζόμενα.

ιζ) Διὰ πάντα τὰ ἀνωτέρω ἀπὸ α ὡς ιστ' (iii),

παρίσταται καὶ ἐκπρόσωπος διοριζόμενος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ἢ Κληρικὸς ἢ Μονάζων ἢ Μονάζουσα.

Ἄρθρον 7

Ἡγουμενοσυμβούλιον

α) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ὡς διοικητικὸν σῶμα εἶναι τριμελές συμπεριλαμβανομένης πάντοτε καὶ τῆς Ἡγουμένης ὡς Προέδρου.

β) Τὰ μέλη ἐκλέγονται ἀνά τριετίαν καὶ εἶναι ἐπανεκλέξιμα.

γ) Ἐκλόγιμα εἶναι πάντα τὰ μέλη τῆς ἀδελφότητος ἐκτὸς τῶν δοκίμων.

δ) Τὰ μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ὡς ἐμπειστευμένα τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ Κοινοβίου δεόν νὰ χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὴν ἀκρίβειαν καὶ συνέπειαν τῆς Μοναχικῆς ζωῆς, τὸ ταπεινὸν φρόνημα, τὸ Ὀρθόδοξον ἦθος, τὴν διοικητικὴν ἰκανότητα καὶ τὸ πνεῦμα συνεργασίας.

ε) Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἅπαντα τὰ μέλη αὐτοῦ ἐκφράζουσι ἐλευθέρως τὰς ἀπόψεις των, συμπεριφέρονται δὲ ἐναντι ἀλλήλων μὲ ἀπόλυτον σεβασμὸν καὶ σεμνοπρέπειαν.

στ) Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν.

ζ) Συνεδριάζει ἅπαξ τοῦ μηνὸς καὶ ἐκτάκτως ὁσάκις ἂν δεῆσῃ.

η) Ἡ ἀντικατάστασις μέλους λόγῳ θανάτου ἢ δι' οἰονδήποτε λόγον γίνεται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος.

θ) Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου διεξάγεται καθ' ὄν τρόπον καὶ ἡ τῆς Ἡγουμένης. Ἡ ἐγκρισὶς καὶ εὐλογία τοῦ Μητροπολίτου εἰς ὃν ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος ἀνακοινούνται τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκλογῆς, παρέχεται ἐν εὐαρεστήσει γραπτῶς.

ι) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἀποδέχεται ἢ ἀποποιεῖται δωρεὰς ἢ κληρονομίας, συνάπτει δάνεια, προβαίνει εἰς ἀγορὰς καὶ πωλήσεις κινητῶν καὶ ἀκινήτων οἰασδήποτε ἀξίας κατόπιν τῆς κατὰ νόμον ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἀποφασίζει διὰ τὴν ἐπέκτασιν ἢ τὴν συντήρησιν τῶν οἰκοδομικῶν συγκροτημάτων καὶ γενικῶς ἀποφασίζει κυριαρχικῶς περὶ πάσης ὑποθέσεως καὶ παντὸς πράγματος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τηροῦν τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους καὶ τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας.

ια) Κωλυομένης τῆς Ἡγουμένης δι' οἰονδήποτε λόγον ἐξουσιοδοτεῖ μέλος του διὰ τὴν ἐκπροσώπησιν τῆς Ἱ. Μονῆς ἐνώπιον δικαστικῆς ἢ οἰασδήποτε ἄλλης ἀρχῆς καὶ ἐνεργεῖ τὰς πάσης φύσεως δικαιοπραξίας μετὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἀρχῶν, Τραπεζῶν καὶ παντὸς ἐν γένει φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου. Δι' ἰδικὴν ὑπόθεσιν δύναται

τὸ Ἑγουμενοσυμβούλιον νὰ ἐξουσιοδοτήσῃ καὶ νομικὸν σύμβουλον πρὸς ἐκπροσώπησιν τῆς Ἱ. Μονῆς.

ιβ) Ἐκλέγει ἐν μέλος αὐτοῦ ὡς Οἰκονόμον, ὁ ὁποῖος φροντίζει διὰ τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας τῆς Ἀδελφότητος, ἐπιβλέπει τὰς ἐργασίας τοῦ Κοινοβίου καὶ δύναται νὰ προσλαμβάνῃ βοηθὸν τῆ ἐγκρίσει τῆς Ἑγουμενῆς. Ἐτερον μέλος του ὡς Ταμίαν, ἡ ὁποία εἶναι ὑπεύθυνος καὶ ὑπόλογος διὰ τὴν διαφύλαξιν τοῦ Ταμείου, ἐνεργεῖ τὰς δαπάνας, εἰσπράξεις καὶ ἀναλήψεις χρημάτων κατόπιν γραπτῆς ἐξουσιοδοτήσεως τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου.

ιγ) Ἀποφασίζει, τῆ προτάσει τῆς Ἑγουμενῆς, τὴν πρόσληψιν μὲ σύμφωνον γνώμην τοῦ Μητροπολίτου, ἢ ἀποβολὴν τῶν δοκίμων ὡσαύτως καὶ τὴν κουρὰν τῶν πνευματικῶς ὠρίμων ἀδελφῶν (πρβλ. ἄρθρ. 3 § 4 τοῦ παρόντος).

ιδ) Συντάσσει τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν καὶ ὑποβάλλει αὐτούς εἰς τὸν οἰκείον Μητροπολίτην.

ιε) Ἀποφαινεται περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ εἰσηγεῖται τὰ δέοντα εἰς τὴν σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 8

Ἐκλογὴ Ἑγουμενοσυμβουλίου

α) Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ λῆξις τῆς θητείας τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου συμπέσῃ μὲ τὴν χηρείαν τῆς θέσεως τῆς Ἑγουμενῆς, τότε παρατείνεται ἡ θητεία του μέχρι τῆς ἐκλογῆς νέας Ἑγουμενῆς.

β) Ἡ ἐκλογὴ διεξάγεται ἐντὸς τῆς τελευταίας ἐβδομάδος πρὸς τῆς λήξεως τῆς θητείας του.

γ) Τὰ τῆς διεξαγωγῆς ρυθμίζει ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῆς Ἑγουμενῆς καὶ δύο ἀδελφῶν.

δ) Ἐπὶ τοῦ ἐπὶ τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς συνταχθέντος σφραγισμένου ψηφοδελτίου, ἀναγράφοντος τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων, σημειοῦνται δύο σταυροί.

ε) Ἐπὶ πάσης ἰσοψηφίας τίθεται κλῆρος.

στ) Αἱ δύο πρῶται ἐπιλαχοῦσαι ὀρίζονται ὡς ἀναπληρωματικὰ μέλη τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου καὶ μὲ τὴν αὐτὴν διάρκειαν θητείας.

ζ) Κένωσις θέσεως Ἑγουμενοσυμβουλίου ὑφίσταται:

ι) Ἐνεκα θανάτου, παραιτήσεως ἢ παύσεως.

ιι) Παύσις ἔνεκα ἀπουσίας ἀνευ οὐσιαστικοῦ λόγου ἐπὶ τριῶν συνεχῶν συνάξεων.

Ἡ παύσις ἢ ἀποδοχὴ παραιτήσεως κρίνονται ὑπὸ τῆς συνάξεως τῆς ἀδελφότητος τῆ εἰσηγήσει τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου, ἐγκρινόμενης ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 9

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τηροῦνται τὰ ἐξῆς ἐπίσημα βιβλία:

1. Βιβλίον Πρακτικῶν Ἑγουμενοσυμβουλίου.
2. Βιβλίον εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων (Πρωτόκολλον).
3. Μοναχολόγιον.
4. Κτηματολόγιον.
5. Βιβλίον Ταμείου.
6. Καθολικὸν ἐσόδων καὶ ἐξόδων.
7. Βιβλίον Ὑλικού.

Ἄρθρον 10

Ἡ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος

α) Ἀποτελεῖται ἐξ ὅλων τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὸ Μοναχολόγιον ἀδελφῶν.

β) Εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ ἐφ' ὅσον εἶναι παρόντα τὰ 2/3 τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

γ) Ἡ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου:

ι) Εἰς περίπτωσιν ἐκτάκτου καὶ λίαν σοβαροῦ προβλήματος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς προκειμένου νὰ ζητηθῇ συμβουλευτικῶς ἡ γνώμη τῆς Ἀδελφότητος.

ιι) Πρὸς ἐκλογὴν τῆς Ἑγουμενῆς καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου.

ιιι) Εἰς περίπτωσιν τροποποιήσεως ἄρθρου τινὸς ἐκ τῶν μὴ θεμελιωδῶν τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

ιιιι) Πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος δι' ἑκτακτα θρησκευτικὰ ἢ ἔθνικὰ γεγονότα.

ν) Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Τὸ Σῶμα τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 11

Ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα ἀδελφῶν

Ἐκάστη ψυχὴ ποῦ εἰς τὴν ζωὴν αὐτὴν θὰ εἶναι ἄνωθεν καλεσμένη διὰ τὴν συμμετοχὴν της εἰς τὴν Μοναχικὴν Πολιτείαν καὶ θὰ θελήσῃ νὰ ἀφοσιωθῇ ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θὰ ἐργασθῇ ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου, δέον νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν της τὰ κάτωθι, διότι αὐτὰ ἐὰν δὲν λάβῃ ὑπ' ὄψιν της εἰς μάτην θὰ κοπιᾷ, φρικτὸν δὲ λόγον θὰ ἔχη νὰ ἀποδώσῃ ἐν ἡμέρᾳ Κρίσεως:

α) Πρέπει νὰ χαρίσῃ εἰς τὸν Νυμφίον Χριστὸν ὀλόκληρον τὴν καρδίαν της. Νὰ πλημμυρίσῃ τὴν ψυχὴν της καὶ τὴν καρδίαν της ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν Χριστὸν, νὰ νεκρώσῃ κάθε περιττὴν ἀγάπην πρὸς γονεῖς, ἀδελφούς, συγγενεῖς καὶ φίλους.

β) Ἐξερχομένη τοῦ κόσμου τούτου νὰ πιστεύῃ πλέον ὅτι ἀπέθανεν δι' αὐτὸν καὶ ὅτι τίποτε πλέον δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ τῆς διαταράξῃ τὴν μόνωσίν της μετὰ τοῦ Οὐρανίου Νυμφίου Χριστοῦ.

γ) Νὰ προσπαθῆσῃ νὰ ἐνθρονίσῃ ἐντὸς τῆς ψυ-

χῆς τῆς τὴν ἁγίαν Ταπεινώσιν, τὴν Ἀγάπην καὶ τὴν σωτηριώδη Ὑπακοήν.

δ) Νὰ κατορθώσῃ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου τὴν νέκρωσιν παντὸς σαρκικοῦ πάθους καὶ αἰσχροῦ λογισμοῦ.

ε) Νὰ προσπαθῆσῃ νὰ ἀποκόψῃ κάθε ἰδικόν τῆς θέλημα.

στ) Νὰ ἀποφεύγῃ κάθε ἁμαρτίαν, ἰδιαίτερος ὁμῶς τὸν ἐγωϊσμόν καὶ τὴν πονηρίαν, ἢ ὁποία δύναται ὄχι μόνον τὴν ψυχὴν νὰ βλάβῃ ἀλλὰ καὶ ὀλόκληρον τὴν ἀδελφότητα νὰ διαλύσῃ καὶ νὰ προάγεται ἄνευ διακοπῆς πνευματικῆς.

ζ) Πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἐντὸς τοῦ Κοινοβίου θὰ εἶναι ἡ τελευταία πάντων.

η) Τίποτε δὲν θὰ κἀνῃ ἄνευ εὐλογίας τῆς Ἠγουμένης.

θ) Τίποτε ἐντὸς τοῦ κελλίου τῆς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταφέρῃ, εἴτε φαγώσιμον εἴτε τι ἄλλο ἄνευ εὐλογίας. Ὅτιδήποτε πράγματα τῆς φέρουν γνωστοὶ ἄνθρωποι θὰ τὰ παραδίῃ εἰς τὴν Ἠγουμένην καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν μὲ ἀπόλυτον θάρρος θὰ τῆς ζητᾷ ὅ,τι θέλῃ τοῦ ὁποίου ἀνάγκην ἰδιαίτεραν θὰ ἔχῃ.

ι) Οὐδένα πρόσωπον ξένον ἐπιτρέπεται νὰ εἰσαγάγῃ ἐντὸς τοῦ κελλίου τῆς ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ ἴδια θὰ μεταβαίῃ εἰς κελλίον ἄλλης ἀδελφῆς ἄνευ εὐλογίας τῆς Ἠγουμένης.

ια) Νὰ ἀποφεύγῃ τοὺς γέλωτας καὶ τὰς δυνατὰς φωνάς. Νὰ προσπαθῆ πάντοτε μὲ χαμηλὴν καὶ πραεὴν φωνὴν νὰ συνομιλῇ μὲ κάθε ἀδελφὴν, σκεπτομένη ὅτι δὲν πρέπει νὰ διαταράξῃ τὴν ἠσυχίαν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν.

ιβ) Πρὸς πάντας θὰ ὁμιλῇ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν.

ιγ) Νὰ ἀποφεύγῃ κάθε χειρονομίαν καὶ κίνησιν ὀφθαλμῶν, ποδῶν ἀτάκτως ἀλλὰ τὸ ὅλον τῆς νὰ προσελκύῃ τὸν σεβασμὸν κάθε δευτέρου ποῦ θὰ τὴν ἀντικρύσῃ.

ιδ) Οὐδέποτε θὰ ἐμφανίζεται ἐντὸς τοῦ προαυλίου ἢ ἐκτὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἄνευ καλλύματος καὶ εὐπρεπισμένης ἐνδυμασίας.

ιε) Νὰ προσπαθῆ πάντοτε νὰ ἐκτελῇ τὴν ἀδεία-λειπτον Προσευχὴν.

ιστ) Νὰ ἀποφεύγῃ τὴν κατηγορημένην πολυλογίαν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν καὶ ξένων.

ιζ) Νὰ ἀγαπᾷ τὴν μακαρίαν σιωπὴν, τὰ δάκρυα καὶ τοὺς πνευματικοὺς ρεμβασμοὺς καὶ τὴν διὰ τοῦ νοὸς μελέτην.

ιη) Κάθε πράγμα τῆς Ἱ. Μονῆς νὰ τὸ ἀγαπᾷ, νὰ τὸ πονᾷ καὶ νὰ τὸ προσέχῃ μὴ λησμονοῦσα ὅτι ὅλα τὰ εὐρισκόμενα ἐντὸς τῆς Ἱ. Μονῆς ἀνήκουν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς οὐδένα ἄλλον.

ιθ) Ἐχει καθήκον νὰ ὑπακούῃ εἰς κάθε μεγαλυτέραν ἀδελφὴν καὶ μετὰ προσοχῆς καὶ ἀγάπης νὰ ἀκούῃ τὴν κάθε μικροτέραν, κατὰ τὸ «τῆ τιμῇ ἀλλή-λας προηγοῦμεναι».

κ) Νὰ ἀνέχεται τὰς ἰδιοτροπίας καὶ τὰ σφάλμα-τα κάθε ἀδελφῆς.

κα) Νὰ προσέχῃ κάθε λέξιν ποῦ θὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ στόμα τῆς. Σκοπὸν θὰ ἔχῃ κάθε λέξις τὴν πνευματικὴν ὠφέλειαν τοῦ πλησίον καὶ οὐχὶ τὴν βλάβην, τὴν προξένησιν ψυχρότητος.

κβ) Νὰ προσπαθῆ νὰ ἀποφεύγῃ τὴν μερικὴν φι-λίαν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν. Ὅλας νὰ τὰς ἀγαπᾷ ἐξ Ἰσοῦ, νὰ ἐμπιστεύεται μὲ πᾶσαν ἐλευθερίαν καὶ θάρρος καὶ τὸ μικρότερον παράπονόν τῆς εἰς τὴν Ἠγουμένην καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἀδελφὴν καὶ ὅ-λας τὰς ἁμαρτίας τῆς κατὰ τὴν ἱεράν ἐξομολόγησιν εἰς τὸν Πνευματικὸν τῆς Μονῆς.

κγ) Εἰς οὐδεμίαν ἐπιτρέπεται ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς μετανόιας τῆς ἄνευ ἀποδεδειγμένης δικαιολο-γίας, ἵνα μὴ ὑπόκειται εἰς τὰ ἐπιτίμια τοῦ Μ. Βασι-λείου (Κανῶν κα' Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου), ἐκτὸς ἐὰν ἡ ἀδελφότης καὶ ἡ Ἐκκλησία ἄλλως ἀποφασί-σῃ.

κδ) Ἀπασαί αἱ ἀδελφαὶ ὑποχρεοῦνται νὰ ἐγκα-ταβιοῦν ἐντὸς τῆς Ἱ. Μονῆς. Ἡ παραμονὴ τῶν εἰς Μετόχια τῆς Ἱ. Μονῆς ἢ εἰς ἄλλην Μονήν, ἢ εἰς οἰονδήποτε ἄλλον χῶρον ἐπιτρέπεται μόνον ἐφ' ὅ-σον ὑπάρχει ἀποχρῶν λόγος, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἠγουμένης καὶ διὰ τὸ χρονικὸν διάστημα, τὸ ὁ-ποῖον ἠθέλε ὀρισθῆ ὑπ' αὐτῆς.

κε) Εἰς τὰς ἐκτὸς τῆς Ἱ. Μονῆς ἀναγκαίας ἐξό-δους ἀποστέλλονται ἀδελφαὶ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ὠρίμων. Εἰς πᾶσαν ἀναγκαίαν ἐκ τοῦ Μοναστη-ρίου ἐξοδὸν αἱ ἀδελφαὶ, εἰ δυνατόν, θὰ ἐξέρχονται ἀνὰ δύο.

Ἄρθρον 12

Εἰσαγωγή καὶ δοκιμασία ἀδελφῶν

α) Δόκιμος θεωρεῖται πᾶσα ἐπὶ σκοπῷ ἐγκατα-βιώσεως προσερχομένη εἰς τὴν Ἱ. Μονήν καὶ τελού-σα ὑπὸ δοκιμασίαν πρὸς κατάδειξιν τῆς ἐνθέου αὐ-τῆς ἐπιθυμίας πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς εἰς τὸν Μοναχι-κὸν βίον καὶ τὴν Ἱ. Μονήν.

β) Πρὸ τῆς ἐντάξεως τῆς ὑποψηφίου δοκίμου εἰς τὸ Κοινόβιον ἀπαιτεῖται ἰκανὸς χρόνος ἐπικοινωνίας αὐτῆς μετὰ τῆς Ἱ. Μονῆς.

γ) Ἐκάστη ὑποψηφία γίνεται δεκτὴ ἔχουσα νό-μιμον ἡλικίαν ἢ γραπτὴν συγκατάθεσιν τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων τῆς καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον σωματικὴν ἐ-ξόχως ὁμως διανοητικὴν ὑγείαν, συμφώνως καὶ πρὸς τὰς ἐγκυκλίους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κο-ρίνθου, καὶ τὰς ἐκάστοτε ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

δ) Ἡ εἰσοδος δοκίμου εἰς τὴν Ἱ. Μονήν γίνεται κατόπιν ὑποβολῆς ἐγγράφου προσωπικῆς αἰτήσεως αὐτῆς δι' ἐγγραφῆν εἰς τὸ δοκιμολόγιον καὶ κατόπιν συμφώνου γνώμης τῆς Ἠγουμένης, Πνευματικοῦ καὶ Ἠγουμενοσυμβούλων.

ε) Ἡ διάρκεια τῆς δοκιμασίας τῶν προσερχομένων εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν εἶναι τριετής, δυναμένη νὰ συντηθῆ ἢ νὰ ἀύξηθῆ ὑπὸ τῆς διοικήσεως τῆς Ἱ. Μονῆς προτάσει τῆς Ἠγουμένης, ἀναλόγως τῆς ἐπιδόσεως τῆς δοκίμου εἰς τὰς πνευματικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Κοινοβίου ἢ εἰς ὅλως σοβαρὰς καὶ ἐκτάκτους περιστάσεις, μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου.

στ) Δόκιμος Μοναχὴ ἐὰν ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἱ. Μονὴν γίνεται ἐκ νέου δεκτὴ, ἐφ' ὅσον συμφωνήσῃ πρὸς τοῦτο ἢ Ἠγουμένη, ὁ Πνευματικὸς καὶ τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον καὶ ὁ οἰκείος Ἐπίσκοπος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Πνευματικὴ συγκρότησις τῆς Ἀδελφότητος

Ἄρθρον 13

Λατρευτικὴ ζωὴ

α) Κέντρον τῆς προσοχῆς, τῆς ἀσκήσεως, τῶν ὁραματισμῶν καὶ τοῦ ἐσχατολογικοῦ προσανατολισμοῦ τῶν Μοναχῶν εἶναι ὁ Ναός. Σκοπὸς δὲ τῶν ἐνασκουμένων ἀδελφῶν εἶναι ἡ συγκρότησις ὧν μαζὶ μεθ' ὧν τῶν δυνάμεων τῶν καὶ μεθ' ὧν τῶν ἔργων τῶν «ἐνὸς ρύακος πυρός» (Γρηγ. Νύσσης), ἐνὸς χοροῦ Παρθένων, ποὺ μετὰ τὰς λαμπάδας ἀνημμένας ἐν ταῖς καρδίαις, θὰ περιχορεύῃ εἰς τὸ Ἱερὸν Θυσιαστήριον καὶ θὰ προσφέρῃ τὸν ὕμνον καὶ τὸν ἀσπασμὸν καὶ τὸ δάκρυον εἰς τὸν «Πρῶτον καὶ τὸν Ἐσχατον» εἰς τὸν «Ζῶντα», ποὺ ἐγένετο «νεκρός» (Ἀποκ. α' 18). Διὰ τοῦτο εἰς τὸ Κοινόβιον τὸ βάρος πίπτει ἐπὶ τῆς λατρευτικῆς ζωῆς.

β) Περὶ τὴν 4ην τῆς νυκτὸς κεκανονισμένη ἀδελφὴ (νεωκόρος) σημαίνει τὸ σήμαντρον καὶ αἱ ἀδελφαὶ ἐγειρόμεναι ποιοῦσιν τὸν ἀτομικὸν κανόνα τῶν, ὅστις ἀποτελεῖται: Διὰ τὰς μεγαλοσχήμεους ἀπὸ δώδεκα (12) κομβοσχοίνια τῶν ἑκατὸν (100) κόμβων καὶ τριακοσίας (300) στρωτὰς μετανοίας, διὰ τὰς ρασοφόρους ἢ μικροσχήμεους ἀπὸ ἕξ (6) κομβοσχοίνια καὶ ἑκατὸν (100) μετανοίας καὶ διὰ τὰς δοκίμους ἀπὸ τρία (3) κομβοσχοίνια καὶ ἑκατὸν (100) μετανοίας.

γ) Μετὰ μίαν ὥραν σημαίνει κώδων καὶ ὄλαι αἱ ἀδελφαὶ ταχέως εἰσέρχονται εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν καὶ ἴστανται εἰς κεκανονισμένην θέσιν καὶ ἄρχεται ἡ ἀκολουθία: Μεσονύκτιον, Ὁρθρος μετὰ καθισμάτων τοῦ Ψαλτηρίου καὶ Κανόνων Παρακλητικῆς καὶ Μηναίου καὶ ἡ Πρώτῃ Ὦρα.

δ) Μετὰ τὸ πέρας τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας ὄλαι αἱ ἀδελφαὶ ἀποσύρονται εἰς τὰ κελλία τῶν καὶ ἀφοῦ μελετήσῃ τὸ τεμάχιον τοῦ Ἱ. Εὐαγγελίου ἀναπαύονται μέχρι τῆς ὥρας πρωϊνοῦ ροφήματος.

ε) Τηροῦν δὲ σιωπὴν μέχρι τῆς 9ης π.μ. (ἐκάστη δὲ Παρασκευὴ ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν) τὴν ὁποῖαν

λύσει διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου.

στ) Εἰς τὰς 11.30' σημαίνει τὸ σήμαντρον καὶ ὄλαι αἱ ἀδελφαὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν καὶ ἀναγινώσκουν τὰς Ὦρας (Τρίτην καὶ Ἐκτην) μετὰ τῶν Τυπικῶν καὶ τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος, εἴτε ψαλλομένου (ἐὰν εἶναι Κυριακὴ ἢ ἑορτὴ) εἴτε ἀναγινωσκομένου. Ἐξαιρέσει δὲ τὰς ἡμέρας τοῦ 15/ Αὐγούστου ἀντὶ τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος θὰ ἀναγινώσκειται ὁ Κανὼν τοῦ Θεοδοκαρίου.

ζ) Εἰς τὰς 5.45' σημαίνει τὸ σήμαντρον διὰ προετοιμασίαν τοῦ Ἑσπερινοῦ. Εἰς τὰς 6 μ.μ. σημαίνει ὁ κώδων καὶ εἰσέρχονται αἱ ἀδελφαὶ εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν καὶ ἀναγινώσκειται ἡ Θ' ὦρα, ἐν συνεχείᾳ ὁ Ἑσπερινὸς μετὰ τοῦ Θεοδοκαρίου.

η) Ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὸν Ἑσπερινὸν σημαίνει ὁ κώδων τῆς Τραπεζῆς διὰ τὸ δεῖπνον, ἐν συνεχείᾳ ἀναγινώσκουσι τὸ Ἀπόδειπνον μετὰ τῶν Χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου ἢ τὸν Κανόνα τοῦ ἐορταζομένου Ἁγίου.

θ) Ὅσαι ἐκ τῶν ἀδελφῶν δὲν ἤκουσαν τὴν Ἀκολουθίαν ἢ εὐρίσκονται ἐν πορείᾳ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀκολουθίας θὰ κάμνωσι τὰ κάτωθι κομβοσχοίνια:

- ι) Διὰ τὸν Ὁρθρον τριάντα (30) κομβοσχοίνια.
- ιι) Διὰ τὰς ὥρας δέκα (10) κομβοσχοίνια.
- ιιι) Διὰ τὸν Ἑσπερινὸν καὶ τὸ Ἀπόδειπνον δέκα (10) κομβοσχοίνια.

ι) Ἐκαστον Σάββατον ἐσπέρας ὑπάρχοντος ἢ μὴ ὑπάρχοντος Ἱερέως θὰ γίνεται ὀλονύκτιος ἀκολουθία καθὼς καὶ εἰς ὅλας τὰς Δεσποτικὰς, Θεομητορικὰς ἐορτὰς, εἰς τὰς ἐορτὰς μεγάλων Ἁγίων καὶ ὅποτε ἄλλοτε βούλει τῇ Ἠγουμένῃ.

ια) Ἀπαγορεύεται ἡ γονυκλισία ἀπὸ τὸ ἐσπέρας τοῦ Σαββάτου μέχρι τῆς ἐσπέρας τῆς Κυριακῆς (Κανὼν Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου).

ιβ) Αἱ ἀκολουθίαι θὰ ἀναγινώσκονται καὶ θὰ ψάλλονται εὐκρινῶς.

ιγ) Ὁσαύτως πλὴν τοῦ Ἱ. Ναοῦ κατ' ἐξοχὴν ἱερός χώρος θεωρεῖται ἡ Τράπεζα, διὰ τοῦτο αἱ ἀδελφαὶ θὰ τρώγουν ἐν σιωπῇ παρακολουθοῦσαι τὴν ἀνάγνωσιν, ἣτις καθορίζεται ὑπὸ τῆς Ἠγουμένης. Εἰς τὴν Τράπεζαν παρακάθηνται μόνον μοναχαὶ καὶ αἱ δόκιμοι.

Ἄρθρον 14

Διακονήματα

Ἡ ἀγόγγυστος ἐπιτέλεισι παντὸς εἶδους διακονήματος ὑπὸ τῆς Μοναχῆς συνδέεται μετὰ τὴν μοναχικὴν αὐτῆς τελείωσιν καὶ ἀποτελεῖ χρέος δι' ἀπάσας τὰς ἀδελφάς.

Τὰ διακονήματα ἀνατίθενται ὑπὸ τῆς Ἠγουμένης ἐν πνεύματι ἀγάπης, διακρίσεως καὶ δικαιοσύ-

νης. Τὴν ἐποπτεῖαν ἐπὶ τῶν διακονημάτων ἀσκεῖ ἡ Ἑγουμένη.

Τὰ ἀπαραίτητα διακονήματα, εἰς τὰ ὁποῖα δέον ὅπως ἀσχολοῦνται αἱ ἀδελφαὶ τῆς Ἱ. Μονῆς εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Τῆς Γραμματέως, 2) τῆς Οἰκονόμου, 3) τῆς Νεωκόρου, 4) τῆς Μαγειρίσσης, 5) τῆς Ξενοδόχου, 6) τῆς Θυρωροῦ, 7) τῆς Νοσοκόμου, 8) τῆς τῶν οἰκοσίων ζώων καὶ κηπουροῦ.

α) Ἡ Γραμματεὺς:

Ὡς τοιαυτὴ ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου μία Μοναχὴ ἐκ τῆς ἀδελφότητος. Ἡ Γραμματεὺς συντάσσει τὰ Πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων καὶ διεκπεραιώνει τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Μονῆς καὶ τὰ πάσης φύσεως ἐγγράφα αὐτῆς. Ἐξυπακούεται δὲ ὅτι πρέπει ἡ ἀδελφὴ νὰ διακρίνεται ἀπὸ ἐχεμύθειας καὶ ὑπευθυνότητος.

β) Ἡ Οἰκονόμος:

Ἡ ἀδελφὴ λαμβάνει τὸ διακόνημα τοῦτο παρὰ τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου καὶ δέον ὅπως συνεργάζεται μετὰ τῆς Ἑγουμένης ἀγαστῶς, μεριμνῶσα διὰ τὴν προμήθειαν καὶ συντήρησιν τῶν τροφίμων καὶ ὄλων τῶν χρεωδῶν τῆς Μονῆς ἀποφεύγουσα τὰ ἄκρα, τὴν ἔλλειψιν δηλαδὴ ἢ τὴν ὑπερβολὴν. Χορηγεῖ τὰ ἀναγκαῖα εἰς εἶδος καὶ ποσότητα καθ' ἑκάστην εἰς τὴν Μαγειρίσσαν διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς καθημερινῆς τροφῆς. Τίποτε δὲν δίδῃ ἐκτὸς τῆς Μονῆς ἄνευ εὐλογίας τῆς Ἑγουμένης. Θὰ συνεννοεῖται μετὰ τῆς νοσοκόμου διὰ τὸ φαγητὸν τῶν ἀσθενῶν ἀδελφῶν, τὸ ὁποῖον καὶ θὰ δίδῃ μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως. Κρατεῖ τὰ κλειδιὰ τῶν ἀποθηκῶν καὶ ἐπιμελεῖται τῆς καθαριότητος καὶ εὐταξίας τῶν κελλαρίων τῆς Ἱ. Μονῆς.

γ) Ἡ Νεωκόρος:

Τὸ διακόνημα τοῦτο λαμβάνει ἡ ἀδελφὴ παρὰ τῆς Ἑγουμένης. Καθῆκον ἔχει νὰ διατηρῇ τὸν Ἱ. Ναὸν πάντοτε εὐτρεπισμένον καὶ καθαρὸν. Ἐὰν εἶναι ρασοφόρος ἡ ἀδελφὴ θὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα διὰ νὰ σαρώνη καὶ νὰ ἀνάπτη τὰς κανδήλας καὶ τὰ κηρία. Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς παρὰ τῶν Θεοφόρων Πατέρων νὰ ἐγγίξῃ ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης καὶ τῆς Ἱ. Προθέσεως. Δόκιμος Μοναχὴ ἀπαγορεύεται νὰ εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος. Ἡ Νεωκόρος ἀδελφὴ θὰ προσπαθῇ πάντοτε τὸ φῶς τῶν κανδηλίων νὰ εἶναι ταπεινὸ. Ἀπάσας τὰς κανδήλας θὰ ἀνάπτη μόνον τὰς Κυριακὰς τὸ πρωῖ, καθὼς καὶ εἰς τὰς Δεσποτικὰς, Θεομητορικὰς καὶ μεγάλας Ἁγίων ἑορτὰς. Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἀκολουθιῶν θὰ σβήνῃ τὰ περιττά. Εἰς οὐδένα προσκυνητὴν ἐπιτρέπεται νὰ ἀνάπτη ὅποτε αὐτὸς θέλει τὰ κανδήλια. Ἐλαῖον θὰ παραλαμβάνῃ διὰ τὰς κανδήλας τὸ κανονικὸν παρὰ τῆς Οἰκονόμου. Θὰ παρα-

δίδῃ δὲ εἰς αὐτὴν τὴν εἰσερχομένην ἐκάστοτε ποσότητα ἐλαίου. Δέον ὅπως ἔχῃ πάντοτε καθαρὸν νερὸν εἰς τὰς κανδήλας καθὼς καὶ εἰς τὸν νιπτήρα. Παραλαμβάνει τὰς προσφορὰς, τὰ ὀνόματα κ.λπ., ἀπὸ τοὺς προσκυνητὰς, ἐπιβλέπει τὰ κηρία καὶ τὰ σβήνῃ τὴν κεκανονισμένην ὥραν. Κάθεται πάντα εἰς τὸ παγκάριον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ παρακολουθεῖ τὸ ἐκκλησίασμα καὶ θέτει ἕκαστον τούτων εἰς τὴν κεκανονισμένην θέσιν τῶν. Εἰς τὸν εὐτρεπισμὸν τοῦ Ἱ. Ναοῦ οὐδεμίαν γνώμην ἰδικὴν τῆς ἐπιβάλλει ἄνευ εὐλογίας τῆς Ἑγουμένης. Εἰς οὐδένα θὰ ἐπιτρέπῃ τὴν διανυκτέρευσιν ἐντὸς τοῦ Ἱ. Ναοῦ εἰ μὴ μόνον κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου καὶ τῆς Θεοτόκου. Πάντα μετὰ τὸ τέλος τοῦ Ἀποδείπνου θὰ κλεινῇ καλῶς τὴν θύραν καὶ ἀμέσως θὰ ἀνάπτη θυμίαμα καὶ θὰ θυμιᾷ ὅλα τὰ κελλία τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν Ξενῶνων. Μετὰ τὸ πρωῖνὸν ρόφημα ὡσάκις ὁ Ἱ. Ναὸς θὰ ἔχῃ ἀνάγκην καθαριότητος θὰ μεταβαίῃ πρὸς καθαρισμὸν. Ὅσάκις παραστῆ ἀνάγκη βοήθου θὰ ζητᾶ ἀπὸ τὴν Ἑγουμένην.

δ) Ἡ Μαγειρίσσα:

Τὸ διακόνημα τῆς μαγειρίσσης εἶναι σημαντικὸν καὶ λεπτόν. Ἡ ἀδελφὴ φροντίζει πάντοτε νὰ ἐτοιμάζῃ τὸ φαγητὸν μετὰ προσοχῆς. Πάντοτε μαζί τῆς ἔχει βοηθὸν ἢ ὁποῖα ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Ἑγουμένης. Μαγειρίσσα καὶ βοηθὸς ὑποχρεοῦνται νὰ βάζουν μετάνοιαν εἰς ὅλας τὰς ἀδελφὰς ζητοῦσαι συγχώρησιν. Ἡ μαγειρίσσα εἰς μεγάλας ἑορτὰς τῆς Ἱ. Μονῆς δύναται νὰ παραλάβῃ καὶ ἄλλους βοηθοὺς κατόπιν εὐλογίας τῆς Ἑγουμένης.

ε) Ἡ Ξενοδόχος:

Λαμβάνει τὸ διακόνημα παρὰ τῆς Ἑγουμένης. Ὅρίζεται κατὰ ἑβδομάδα. Δύναται νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλας βοηθοὺς (π.χ. ἑορτὴν Ὁσίου Παταπίου, Κοιμήσεως Θεοτόκου, Πάσχα καὶ κατὰ τὴν περίοδον τοῦ θέρους). Τὸ διακριτικὸν τῆς Ξενοδόχου δέον νὰ εἶναι ἡ τελεία σιωπὴ πρὸς πάντας. Ὅφειλε νὰ ὑπηρετῇ τοὺς προσκυνητὰς τοὺς ὁποίους παραλαμβάνει ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀμέσως θὰ ἀναχωρῇ. Εἶναι ἐπιφορτισμένη ἡ ἀδελφὴ μὲ τὴν καθαριότητα τῶν Ξενῶνων, τῶν σκεπασμάτων καθὼς ἐπίσης καὶ τοῦ φαγητοῦ. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται νὰ συζητᾶ κοσμικὰ ζητήματα ἀφορῶντα τὸν κόσμον. Ὅτι τῆς παραδίδουν θὰ τὸ παραδίδῃ μὲ τὴν σειρὰν τῆς εἰς τὴν Οἰκονόμον. Εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς προσκυνητὰς θὰ ὁμιλῇ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν, χρησιμοποιοῦσα λέξεις εὐγενικὰς αἰτινες θὰ ἀποσπῶσι τὸν σεβασμὸν τῶν προσκυνητῶν. Νέαι ἀδελφαὶ δόκιμοι καὶ ρασοφόροι ἀπαγορεύεται νὰ ἐξασκοῦν τὸ διακόνημα τοῦτο.

στ) Ἡ Θυρωρός:

Λαμβάνει τὸ διακόνημα παρὰ τῆς Ἑγουμένης.

'Οφείλει προσεκτικῶς νὰ φυλάττη τὴν θύραν τῆς 'Ι. Μονῆς. 'Η εἴσοδος ἐπιτρέπεται ἀπὸ τῆς κρούσεως τοῦ κώδωνος τοῦ 'Ορθρου ἕως τῆς δύσεως τοῦ 'Ηλίου. 'Απαγορεύεται ἡ εἴσοδος τῶν ἀσέμνως ἐνδεδυμένων ἐντὸς τοῦ προαυλίου τῆς 'Ι. Μονῆς. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν 'Ι. 'Ακολουθιῶν ἀπαγορεύεται ἡ παραμονὴ ἀνδρῶν ἐντὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ προαυλίου τῆς 'Ι. Μονῆς. 'Οφείλει νὰ συνιστᾶ πάντοτε εἰς τοὺς προσκυνητὰς τὴν σωπὴν καὶ σεμνότητα. 'Η θύρα πάντοτε θὰ μένη κλειστή. Μετὰ τὴν κρούσιν τοῦ κώδωνος τῆς θύρας θὰ ἀνοίγη τὸ μικρὸ πορτάκι καὶ ἀφοῦ ἴδη ποῖος εἶναι μετὰ θὰ ἀνοίγη. Μόνον κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ 'Οσίου (8η Δεκεμβρίου καὶ Τρίτῃ τοῦ Πάσχα) καθὼς καὶ τῆς Κοιμῆσεως τῆς Θεοτόκου ἡ θύρα θὰ μένη ἀνοικτὴ. Μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου θὰ σφραγίζη καλῶς τὴν θύραν καὶ θὰ παραδίδῃ τὸ κλειδί εἰς τὴν 'Ηγουμένην.

ζ) 'Η Νοσοκόμος:

Καθῆκον ἔχει νὰ παρακολουθῇ τὴν ἐκάστοτε ἀσθενοῦσαν ἀδελφὴν καὶ νὰ τῆς παρέχῃ ὅ,τι ἀπαιτεῖ ἢ ἀσθενεία τῆς λαμβάνουσα αὐτὸ παρὰ τῆς οἰκονόμου. Πρέπει νὰ διακρίνεται διὰ τὰ φιλανθρωπικά τῆς αἰσθήματα ἔχουσα διάθεσιν μέχρις αὐτοθυσίας. Θὰ διατηρῇ φαρμακεῖον ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ὑπάρχουν τὰ ἀπαραίτητα φάρμακα δι' ὠραν ἀνάγκης. Θὰ προσέχη πάντοτε νὰ μὴν ἐξαντλοῦνται διατηρούσα αὐτά. 'Οφείλει νὰ ἐπισκέπτεται πολλάκις τῆς ἡμέρας καὶ ἂν ἀπαιτῇ ἡ περίστασις καὶ τῆς νυκτὸς τὴν ἀσθενοῦσαν καὶ ἐν ἀνάγκῃ θὰ ἀγρυπνᾷ εἰς τὸ προσκέφαλόν τῆς προσευχομένη ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς.

η) Διακόνημα ζῶων, κήπου κ.λπ.:

'Η 'Ηγουμένη ὀρίζει ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναζουσῶν ἀδελφῶν ἢ ἀδελφῶν διὰ τὰς ἐξωτερικὰς βαρείας ἐργασίας τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς. Καθῆκον τούτων εἶναι νὰ φροντίζουν τὴν καθαριότητα καὶ συντήρησιν τῶν οἰκοσίων ζῶων τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς, νὰ ἐπιβλέπουν τὸν κήπον καὶ νὰ φυτεύουν ὅ,τι ἐπιτρέπουν αἱ ἐποχαὶ τοῦ ἔτους. 'Επίσης ὀφείλουν νὰ φροντίζουν διὰ τὴν συσσώρευσιν καυσοξύλων (κουζίνας, φούρνου, πλυσταριοῦ κ.λπ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

'Αρθρον 15

'Ο Πνευματικὸς τῆς Μονῆς

α) Μόνιμος καὶ ἰσόβιος Πνευματικὸς Πατὴρ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς 'Ιερὰν Μονὴν τοῦ 'Οσίου Παταπίου ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τῆς παραμένει ὁ κτίτωρ καὶ ἰδρυτὴς αὐτῆς Πρωτοσύγκελλος τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου π. Νεκτάριος Μαρμαρινός.

β) Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ διορίζεται ὑπὸ τοῦ

οἰκείου 'Επισκόπου ὁ ὑποδειχθεὶς ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος.

γ) 'Ο Πνευματικὸς δέον νὰ εἶναι πρόσωπον σοβαρόν, πνευματικόν, ὠρίμου ἡλικίας καὶ ἔχων τὴν μεγίστην ἀρετὴν τῆς Διακρίσεως.

δ) Θὰ διαμένῃ ἐκτὸς τοῦ οἰκήματος τῆς ἀδελφότητος, θὰ διαπᾶται κατὰ μόνας καὶ μόνον εἰς μεγάλας ἑορτὰς θὰ παρακάθηται εἰς τὴν κοινὴν Τράπεζαν τῶν ἀδελφῶν.

ε) 'Απαιτεῖται ἰδιαίτερα προσοχὴ εἰς τὴν τέλεσιν τοῦ Μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως πάντων, ἐκ μερῶν τοῦ Πνευματικοῦ, καθὼς καὶ τῆς δοχῆς τῶν λογισμῶν τῶν ἀδελφῶν ὑπὸ τῆς 'Ηγουμένης, καθὼς καὶ εἰς τὴν προσέλευσιν εἰς ἐξομολόγησιν τῶν ἀδελφῶν.

στ) Θὰ ἐξομολογῇ ὁ Πνευματικὸς, θὰ ἐκτελῇ ἐφημεριακὰ καθήκοντα καὶ θὰ συνεργάζεται ἀγαπῶν μετὰ τῆς 'Ηγουμένης διὰ πᾶν θέμα ἀνακύπτον ἐντὸς τῆς ἀδελφότητος, ὀφείλει δὲ νὰ συμβουλεύῃ μετὰ μεγάλης διακρίσεως τὰς ἀδελφὰς διὰ τὴν καλυτέραν πνευματικὴν πρόοδόν των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Διάφοροι διατάξεις

'Αρθρον 16

Φιλοξενία

α) 'Η 'Ι. Μονὴ ἀπὸ τῆς συστάσεώς τῆς, παρέχει τὴν δέουσαν φιλοξενίαν ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνατοτήτων τῆς ἀκολουθοῦσα τὴν μοναστικὴν παράδοσιν.

β) Εἰς ἄγνωστα πρόσωπα ζητοῦνται διακριτικῶς στοιχεῖα καὶ γενικῶς ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀδελφῶν εἰς τὰ διακονήματα τὰ ἔχοντα σχέσιν μὲ τὴν φιλοξενίαν ὀφείλεται νὰ ὑπάρχη κάποια ἐπιφύλαξις.

γ) 'Απαγορεύεται ἀπολύτως ἡ διανυκτέρευσις - φιλοξενία τῶν ἀνδρῶν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν ξενῶνα, ὅστις εἶναι μόνον διὰ τὰς γυναῖκας, ἐνῶ δι' αὐτοῦς εἶναι ὁ ἐξωτερικὸς ξενῶν.

δ) 'Απαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ διανυκτέρευσις - φιλοξενία ἀτόμων πασχόντων ἐκ δεδηλωμένων ψυχικῶν νόσων διὰ λόγους ἀσφαλείας καὶ τάξεως.

ε) 'Η φιλοξενία δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ τὸ εἰκοσιτετράωρον ἐκτὸς εἰδικῶν περιπτώσεων διὰ τὰς ὁποίας ἀποφαίνεται ἡ 'Ηγουμένη.

στ) Αἱ φιλοξενοῦμεναι, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τῶν στενῶν συγγενῶν τῶν ἀδελφῶν, δὲν εἰσέρχονται εἰς τοὺς χώρους διαμονῆς καὶ ἐργασίας τῶν Μοναχῶν.

ζ) Οἱ φιλοξενοῦμενοι καὶ οἱ προσκυνηταὶ ὀφείλουν νὰ γνωρίζουν ὅτι ἡ 'Ιερὰ Μονὴ δὲν εἶναι τόπος παραθερισμοῦ καὶ διασκεδάσεως ἀλλὰ τόπος προσευχῆς, προσκυνήματος καὶ ἀγιασμοῦ. 'Ενεκα τούτου ὀφείλουν νὰ φέρουν σεμνὴν ἀμφίεσιν, νὰ

μὴν θορυβοῦν καὶ γελοῦν ἀπρεπῶς.

Ἄρθρον 17

Πόροι τῆς Ἱ. Μονῆς - Διάθεσις αὐτῶν

α) Οἱ πόροι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι:

- 1) Οἱ ἐκ πωλήσεως κηροῦ προερχόμενοι.
- 2) Οἱ ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ἐργοχείρου τῶν ἀδελφῶν.
- 3) Οἱ ἐκ συντάξεων καὶ ἐνοικίων.
- 4) Αἱ πάσης φύσεως δωρεαί, εἰσφοραί, κληρονομία καὶ κρατικά ἐπιχορηγήσεις.

β) Αἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω πηγῶν προερχόμεναι πρόσοδοι διατίθενται ὡς ἀκολουθῶς:

- 1) Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.
- 2) Διὰ συντήρησιν τῶν κτηριακῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Ἱ. Μονῆς.
- 3) Διὰ τὴν φιλοξενίαν.
- 4) Δι' ἐλεημοσύνας καὶ φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς.
- 5) Διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Γηροκομείου.

γ) Πᾶσα δαπάνη μὴ προβλεπομένη ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποφασίζεται ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἄρθρον 18

Σφραγίς τῆς Ἱ. Μονῆς

Ἡ σφραγίς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι κυκλικὴ φέρουσα ἐν τῷ μέσῳ τὴν εἰκόνα τοῦ προστάτου αὐτῆς ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΑΠΙΟΥ, περίξ δὲ τῆς εἰκόνας τὴν ἐπιγραφὴν: **ΙΕΡΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΑΠΙΟΥ-ΛΟΥΤΡΑΚΙ.**

Ἄρθρον 19

ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ

α) Εὐλογία καὶ συνεργία τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου ἡμῶν, Μητροπολίτου Κορίνθου κ.κ. Παντελεήμονος, προτάσει τοῦ κτίτορος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ κατόπιν βοηθείας εὐσεβῶν δωρητῶν ἡ Ἱερὰ ἡμῶν Μονὴ ἱδρυσεν κτηριακὸν συγκρότημα ἐξωθεν αὐτῆς καὶ πλησίον τοῦ Λουτρακίου διὰ τὴν στέγασιν ἀπόρων γυναικῶν γραιῶν. Μετὰ πάροδον ἐτῶν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κορίνθου κ.κ. Παντελεήμων ἐκτίσεν τὴν προσθήκην γ' ὀρόφου μὲ Ναὸν ἐντὸς αὐτοῦ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀγίας Ἑλένης (κατόπιν ἐπιθυμίας τῆς διαθέτιδος Ἑλένης Κόντη), συνέταξε τὸ Καταστατικὸν τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἔδωκε τὴν ἐπωνυμίαν «ΟΙΚΟΣ ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ».

β) Ἡ Ἱερὰ Μονὴ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος διέθεσε καὶ διαθέτει οἰκειοθελῶς ἀδελφὰς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν τροφίμων καὶ ἐνήργησε εἰς κτηριακὰ βοηθήματα καὶ κατασκευὴ Κοιμητηρίου διὰ τὰς τροφίμους. Διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐκτίσεν Νεκροταφιακὸν Ναὸν ἐντὸς τοῦ προαυλίου ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὁσίας Ξένης.

γ) Ἐάν ποτε ἡ Ἱερὰ Μονὴ φθάσῃ εἰς σημεῖον

νὰ μὴ διαθέτῃ ἀδελφὰς εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἀναγκασθῇ νὰ τὸ παραδώσῃ, ἐνοικιάσῃ ἢ πωλήσῃ ὁ Ναὸς τῆς Ὁσίας Ξένης ἔσασαι θὰ παραμένῃ εἰς τὴν κτίσιν καὶ χρῆσιν αὐτῆς.

Ἄρθρον 20

ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

α) Ἡ Ἱ. Μονὴ ἐορτάζει:

- 1) Τὴν 15ην Αὐγούστου ἐορτὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου (Καθολικόν),
- 2) Τὴν 8ην Δεκεμβρίου μνήμην τοῦ προστάτου αὐτῆς Ὁσίου Παταπίου,
- 3) Τὴν Τρίτην τοῦ Πάσχα ἐκάστου ἔτους,
- 4) Ἐκάστην ἐορτὴν τῶν ἐν αὐτῇ εὐρισκομένων παρεκκλησιῶν (Ἁγ. Τριάδος, Ὁσίας Μαρίας Αἰγυπτίας, Ἀγίων Ἀναργύρων, Ὁσίας Ἰσιδώρας).

β) Ἐντὸς τῆς Ἱ. Μονῆς δὲν τελεῖται γάμος. Τελούονται βαπτίσεις, οὐχὶ ὁμως εἰς τὸ Καθολικόν.

γ) Ἡ εἴσοδος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς παραμένει ἀνοικτὴ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου λόγῳ προσκυνήματος τοῦ Ἱ. Λειψάνου τοῦ Ὁσίου Παταπίου.

Ἄρθρον 21

ΗΜΕΡΗΣΙΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τῆς Ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς Ὁσίου Παταπίου.
 03.45'-04.30' Ἐγερσις-Κανὼν ἐν τοῖς Κελλίοις.
 04.30'-06.30' Ἀκολουθία Ὁρθρου.
 06.30'-07.30' Μελέτη Ἀγίας Γραφῆς ἐν τοῖς Κελλίοις.
 07.30'-08.00' Πρωϊνὸ ρόφημα.
 08.00'-12.15' Διακονήματα - Ἐργόχειρο.
 12.15'-13.00' Ὁραι μετὰ Παρακλητικοῦ Κανόνος.
 13.00'-14.00' Γεῦμα - Πατερικὴ ἀνάγνωσις.
 14.00'-15.30' Ἀνάπαυσις ἐν τοῖς Κελλίοις.
 15.30'-18.45' Διακονήματα-Ἐργόχειρο.
 18.45'-19.00' Προετοιμασία Ἐσπερινοῦ.
 19.00'-20.00' Ἐσπερινός.
 20.00'-20.30' Δεῖπνον.
 20.30'-21.15' Ἀπόδειπνον.
 21.15'-22.00' Μελέτη - προσευχὴ ἐν τοῖς Κελλίοις.
 22.00'-03.45' Ὕπνος.

Ἄρθρον 22

Τροποποιήσις Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ

Ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη τροποποιήσεως, συμπληρώσεως ἢ καὶ καταργήσεως δευτερεύοντος ἄρθρου ἢ ἄρθρων τινῶν ἐκ τῶν μὴ θεμελιωδῶν τοῦ παρόντος κανονισμοῦ, ἀποφασίζει ἡ ἀδελφότης κατόπιν ἡτιολογημένης εἰσηγήσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἐφ' ὅσον συμφωνήσῃ πρὸς τοῦτο τὰ 2/3 τῶν μελῶν αὐτῆς. Τῶν τροποποιήσεων τούτων λαμβάνει γνῶσιν ὁ Μητροπολίτης διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐγκρίσιν.

Άρθρον 23

Διά πᾶν μὴ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ διὰ τυχόν λεπτομερείας ἀναφησόμενας κατὰ τὴν ἐν γένει λειτουργίαν τῆς Ἱ. Μονῆς, ἀποφασίζει τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον, συμφώνως πρὸς τὴν Μοναστικὴν Παράδοσιν.

Ἐφ' ᾧ συνετάγη ἡ παροῦσα Πράξις ἥτις ἀνα-

γνωσθεῖσα καὶ βεβαιωθείσα ὑπογράφεται ὡς ἀκολούθως:

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον
ΙΣΙΔΩΡΑ ΜΟΝΑΧΗ, ΞΕΝΗ ΜΟΝΑΧΗ
ΘΕΟΔΟΥΛΗ ΜΟΝΑΧΗ

Ἄκριβες ἀντίγραφον 18.11.92
Ἡ Γραμματεὺς: Ξένη Μοναχή

**ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ**

ΠΡΑΞΙΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῆς παραγ. 2, τοῦ άρθρου 29 τοῦ Ν. 590/1977.

2. Τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (Φ.Ε.Κ. 185/Α/1970), ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 67 τοῦ Ν. 590/1977.

3. Τὰς Εὐαγγελικὰς Ἐπιταγὰς καὶ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας τοὺς εἰς τὸν Ἐπίσκοπον τὴν φιλανθρωπίαν ἐπιβάλλοντας.

4. Τὰς ἀνάγκην περιθάλψεως κατακοίτων ἀτόμων τῆς τρίτης ἡλικίας ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως.

5. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 8/18.1.1996 Ἀπόφασιν τοῦ Ἀδελφάτου Νοσοκομείου Δημητσάνης.

6. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 227/10.3.1996 πρότασιν ἡμῶν πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

7. Τὴν ἀπὸ 2.4.1996 ἐγκριτικὴν ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΜΕΝ

Συνιστῶμεν ἐν Δημητσάνῃ Φιλανθρωπικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν:

**«ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ
ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ – Ο ΑΓΙΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ»**

Τὸ Ἰδρυμα τοῦτο, τελεῖ ὑπὸ τὴν διοίκησιν καὶ ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως καὶ περιθάλπει κατακοίτους γέροντας προερχομένους ἐκ Δημητσάνης καὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Γόρτυνος.

Πάντα τὰ ἀφορῶντα τὸ ὡς ἄνω Φιλανθρωπικὸν Ἰδρυμα καθορίζονται διὰ τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ λειτουργίας, ἐγκριθέντος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ παροῦσα νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Δημητσάνῃ τῇ 20ῇ Ἀπριλίου 1996

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ
ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
«Ο ΑΓΙΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ»
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ**

Άρθρον 1

Συνιστάται ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Φιλανθρωπικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ - Ο ΑΓΙΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ» μὲ ἔδραν τὴν Δημητσάναν.

Τὸ Ἰδρυμα θὰ στεγάζεται εἰς τὸ παραχωρηθὲν ὑπὸ τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἀδελφάτου Νοσοκομείου Δημητσάνης «Γρηγόριος ὁ Ε'» κτίριον τοῦ Παλαιοῦ Ὑγειονομικοῦ Σταθμοῦ, ἀνακαινισθὲν καὶ ἐξοπλισθὲν δαπάναις τῆς κας Σταυρούλας χήρας Αἰμιλιανοῦ Τούλα.

Άρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ παροχὴ στέγης, τροφῆς, στοργῆς, ἰατροφαρμακευτικῆς καὶ πάσης ἐτέρας περιθάλψεως καὶ προστασίας εἰς ἡλικιωμένους, εἰς κατακοίτους καὶ εἰς ἄτομα μὴ δυνάμενα νὰ αὐτοεξυπηρετηθοῦν, ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας, τῆς ἀσθενείας ἢ καὶ ἐλλείψεως ἐγγυτάτων συγγενῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ προσφορὰ πνευματικῆς τροφῆς, ἀγάπης καὶ συμπαραστάσεως πρὸς τοὺς τροφίμους.

Άρθρον 3

1. Τὸ Ἰδρυμα διοικεῖται ὑπὸ Πενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου (Δ.Σ.) ἀποτελουμένου: 1) ἐκ τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ὡς Προέδρου ἀναπληρουμένου ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, 2) ἐκ τοῦ ἐκάστοτε Δημάρχου Δημητσάνης, ἀναπληρουμένου ὑπὸ τοῦ ἀντιδημάρχου, 3) ἐκ τοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους Δημητσάνης, 4) ἐξ ἐνὸς Δημοτικοῦ Συμβούλου ἢ ἐνὸς Πολίτου Δημητσάνης προτεινομένου ὑπὸ τοῦ Δημάρχου καὶ 5) ἐξ ἐνὸς Ἐκ-

κλησιαστικοῦ Συμβούλου μετὰ τοῦ ἀναπληρωτοῦ του, προτεινομένου ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

2. Τὸ Δ.Σ. διορίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολίτου ἐπὶ τριετεί θητεία, δυναμένην νὰ παραταθῆ, τὸ δὲ ἀξίωμα αὐτῶν εἶναι τιμητικὸν καὶ ἀμισθον.

3. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνεδριάζει τῆ προσκλήσει τοῦ Σεβ. Προέδρου, καὶ εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων τριῶν τουλάχιστον μελῶν ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς θὰ εἶναι ὑποχρεωτικῶς ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἢ ὁ ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθεὶς ἀναπληρωτῆς. Αἱ ἀποφάσεις αὐτοῦ λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν καὶ εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, ὑπερισχύει ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

4. Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν τὸ Δ.Σ. ὀρίζει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμίαν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 4

Τὸ Δ.Σ. συνεδριάζει τακτικῶς κατὰ μῆνα, ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις παραστῆ ἀνάγκη καὶ ἀποφασίζει ἐπὶ παντὸς θέματος ἀφορῶντος εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν, τὴν καλὴν λειτουργίαν καὶ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τοῦ Γηροκομείου.

Συντάσσει τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμὸν αὐτοῦ κατὰ μῆνα Δεκέμβριον ἐκάστου ἔτους καὶ τὸν Ἀπολογισμὸν Ἐσόδων - Ἐξόδων τοῦ Ἰδρύματος καὶ ὑποβάλλει τούτους πρὸς ἐγκρίσιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

Διορίζει καὶ παύει τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος Προσωπικὸν καὶ καθορίζει τὰς ἀποδοχὰς αὐτοῦ, συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις.

Ἄρθρον 5

Τὸ Ἰδρυμα ἐκπροσωπεῖται ἐνώπιον πάσης διοικητικῆς, δικαστικῆς ἢ ἄλλης Ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, ὅστις ὑπογράφει τὰ πάσης φύσεως ἐγγράφα καὶ συμβάσεις τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 6

Οἱ πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) Τὰ χρηματικὰ ποσά, τὰ ὁποῖα θὰ ἀναγράφονται εἰς τοὺς Προϋπολογισμοὺς τῶν Ἱερῶν Ναῶν.

β) Προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ φιλανθρώπων καὶ ἰδιωτῶν.

γ) Προαιρετικὰς εἰσφορὰς δύνανται νὰ εἰσφέρουν εἰς τὸ Ἰδρυμα καὶ ὅσοι ἐκ τῶν τροφίμων τούτου ἔχουν οἰκονομικὴν εὐχέρειαν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐξόδων τοῦ Ἰδρύματος, ἢ συντάξεις ἢ ἕτερα περιουσιακὰ στοιχεῖα.

δ) Κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις, Δήμων καὶ Κοινοτήτων, Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου ἢ ἄλλων Ὄργανισμῶν.

ε) Κληρονομίαι, Κληροδοσίαι καὶ γενικῶς δωρεαὶ ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος ἢ καὶ ἀφιερῶματα ὑπὸ τρίτων ὑπὲρ αὐτοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν προερχόμενα ἔσοδα.

στ) Ἄλλα χρηματικὰ ποσὰ προερχόμενα ἐκ νομίμου πηγῆς.

Ἄρθρον 7

Ἡ διοίκησις καὶ διαχείρισις τῆς περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Δ.Σ.

Ἡ ἀκίνητος περιουσία τοῦ Ἰδρύματος καταγράφεται εἰς τὸ Κτηματολόγιον, μερίμνη τοῦ Ταμίου.

Τὸ Ἰδρυμα τηρεῖ ἐπίσης Κώδικα Πράξεων τοῦ Δ.Σ., Βιβλίον Ταμείου, Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ Ἐντάλματα Πληρωμῶν, ἅπαντα ἠριθμημένα καὶ θεωρημένα ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου τοῦ Ἰδρύματος.

Τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ Ἰδρύματος προσδιορίζονται διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἄρθρον 8

1. Τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος διακρίνεται εἰς ἐθελοντικὸν καὶ ἔμισθον. Τὸ ἔμισθον προσωπικὸν διορίζεται καὶ παύεται κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις ὑπὸ τοῦ Σεβ. Προέδρου αὐτοῦ.

2. Διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἰδρύματος Γηροκομείου συνιστῶνται αἱ ἐξῆς θέσεις:

α) Μία (1) θέσις Διευθυντοῦ μὲ ἀπαραίτητον προσόν, τουλάχιστον ἀπολυτήριον Λυκείου καὶ γνώσεις λογιστικάς. Οὗτος ἐκτελεῖ καὶ χρέη Γραμματέως. Τηρεῖ τὰ πάσης φύσεως βιβλία τοῦ Ἰδρύματος. Καταβάλλει τοὺς μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ καὶ κανονίζει τὰς ἀργίας συνεννοούμενος μετὰ τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ. Ἐπιμελεῖται τὰ τῶν προμηθειῶν τοῦ Ἰδρύματος. Ἐπιβλέπει τὰ τῆς υγείας τῶν τροφίμων, τὰ τῆς καθαριότητος καὶ τῆς διατροφῆς αὐτῶν καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ προσωπικοῦ εἰς τὰ διάφορα ἀσφαλιστικὰ ταμεῖα. Παρακολουθεῖ τὴν πιστὴν τήρησιν τῶν καθηκόντων τοῦ προσωπικοῦ, ἀναφερόμενος διὰ τὰ πάσης φύσεως προβλήματα, εἰς τὸν Πρόεδρον, Σεβ. Μητροπολίτην, ἢ εἰς τὸν νόμιμον ἀναπληρωτὴν αὐτοῦ.

β) Μία (1) θέσις μαγείρου.

γ) Τρεῖς (3) θέσεις ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ.

3. Τὸ ἐθελοντικὸν προσωπικὸν προσφέρει βοηθητικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν περιποίησιν τῶν τροφίμων καὶ οἰανδήποτε ὑπηρεσίαν ἠθελεν ἀναθέσει τὸ Δ.Σ.

Ἄρθρον 9

Τρόφιμοι τοῦ Ἰδρύματος

1. Εἰς τὸ Ἰδρυμα εἰσάγονται, κατόπιν αἰτήσεως, ἄπορα καὶ ἀποστράτευτα ἄτομα, μὴ αὐτοεξυπηρετούμενα, θήλαα - ἄρρενα, ἀποδεδειγμένως ἀναξιοπαθούντα καὶ ἐγκαταλελειμμένα, τὰ ὁποῖα χρῆζον φροντίδος καὶ συμπαραστάσεως καὶ τὴν ὁποίαν ἀδυνατοῦν νὰ παρέχουν συγγενικά ἢ ἄλλα πρόσωπα, προερχόμενα πρωτίστως ἐκ Δημητσάνης ἢ ἐκ τῆς ποιμαντικῆς περιφερείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως.

2. Οί τρόφιμοι τοῦ Ἰδρύματος κατοικοῦν, ἐνδιατώνται καὶ περιθάλπονται ἐντὸς τοῦ Ἰδρύματος καὶ παρέχεται εἰς αὐτοὺς κάθε δυνατὴ ἐξυπηρέτησις, ὡς καὶ ἰατρικὴ καὶ νοσοκομειακὴ περίθαλψις, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐτέρα ἀσφαλιστικὴ κάλυψις.

3. Κυριαρχοῦν δικαιολογητικὸν διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ Ἰδρυμα εἶναι ἡ γνωμάτευσις ὑπὸ τοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίας ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται ὁ ὑποψήφιος τρόφιμος.

Ἄλλα δικαιολογητικά, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ συνυποβάλωνται μετὰ τῆς αἰτήσεως εἶναι:

α) Ληξιαρχικὴ Πράξις γεννήσεως καὶ πιστοποιητικὸν οἰκογενειακῆς καταστάσεως ἀπὸ τὴν Κοινότητα ἢ τὸν Δῆμον καταγωγῆς ἢ διαμονῆς.

β) Πιστοποιητικὸν ὑγείας, διὰ τοῦ ὁποίου φαίνεται, ὅτι δὲν πάσχει ἀπὸ μεταδοτικὸν νόσημα. Ἡ ἐκδοσίς του προτιμᾶται ἀπὸ Δημοσίαν Ὑγειονομικὴν Ἐπιτροπὴν.

γ) Βεβαίωσις ἀπορίας.

Ἄρθρον 10

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀνακηρύσσει Εὐεργέτας τοὺς εἰσφέροντας ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος ἀπὸ ἓνα ἑκατομμύριον ἕως πέντε ἑκατομμύρια δρχ., Μεγάλους Εὐεργέτας τοὺς εἰσφέροντας ἀπὸ πέντε ἑκατομμύρια δρχ. καὶ ἄνω.

Εὐεργέται τοῦ Ἰδρύματος δύναται, ἀποφάσει τοῦ Δ.Σ. νὰ ἀνακηρυχθῶσι καὶ πρόσωπα προσενεγκόντα καὶ ἄλλας ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας.

Τὰ ὀνόματα τῶν Εὐεργετῶν καὶ τῶν Μεγάλων Εὐεργετῶν ἀναγράφονται χρυσοῖς γράμμασιν εἰς τὴν παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἰδρύματος μαρμαρίνην πλάκα, ἀναφέρονται εἰς τὰς ἐκθέσεις, ἀναγράφονται δὲ ἐν τοῖς Διπτύχοις καὶ μνημονεύονται κατὰ τὴν θεῖαν Λειτουργίαν.

Ἄρθρον 11

Ἐτήσια ἑορτὴ τοῦ Ἰδρύματος καθορίζεται ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Αἰμιλιανοῦ τὴν 8ην Αὐγούστου.

Ἄρθρον 12

1. Διὰ περίπτωσιν διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος ἀπαιτεῖται ὁμόφωνος καὶ ἠτιολογημένη ἀπόφασις καὶ τῶν πέντε (5) Μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Ἀπόφασις διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος ἢ τροποποιήσεως τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ δὲν δύναται νὰ ληφθῆ ἀπόντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Προέδρου.

2. Εἰς περίπτωσιν διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος ἀπασα ἡ κινητὴ καὶ ἀκίνητος περιουσία αὐτοῦ, πλην τοῦ οἰκήματος, περιέρχεται εἰς τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως δύναται νὰ ἀποφασίσῃ τὴν διάθεσιν αὐτῆς εἰς ἄλλον παρεμφερῆ φιλανθρωπικὸν σκοπὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως.

Ἄρθρον 13

Τὸ Ἰδρυμα ἔχει σφραγίδα κυκλικὴν φέρουσαν εἰς τὸ μέσον τὴν μορφήν τοῦ Ἁγίου Αἰμιλιανοῦ, προστάτου τοῦ Ἰδρύματος, γύρωθεν δὲ τὰς λέξεις «Ἱερὰ Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως - ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ - Ο ΑΓΙΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ».

Ἄρθρον 14

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ἐκκλησίας «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρον 15

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν μπορεῖ νὰ προσδιορισθῆ.

Ἐν Δημητσάνῃ τῇ 5ῃ Ἀπριλίου 1996

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΥΡΟΥ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Περὶ συστάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΜΩΡΑΪΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΙΟΥΛΙΔΑΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΑΣ, ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡΟΥ, ΤΗΝΟΥ κ.λπ.».

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παράγρ. 2 καὶ

67 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸ ἄρθρον 20 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου (Φ.Ε.Κ. 185/τ. Α./1970).

2. Τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, τοὺς εἰς τὸν Ἐπίσκοπον τὴν φιλανθρωπίαν ἐπιβάλλοντας, συναισθανόμενοι δὲ τὴν ποιμαντικὴν εὐθύνην ἡμῶν εἰς τὸν τομέα τῆς ἀγωγῆς τῆς νεότητος καὶ τὴν ἀπειλὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολι-

τιστικής ταυτότητος τής νήσου Κέας έκ τών ποικίλων ρευμάτων καί προπαγανδών.

3. Τό άπό 11.2.1996 Πρακτικόν του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου του Έρου Ναού Άγίου Δημητρίου - Ιουλίδας Νήσου Κέας.

4. Τήν ύπ' άριθμ. 138/11.3.1996 Πρότασιν ήμών προς τήν Έράν Σύνοδον.

5. Τήν άπό 2.4.1996 Έγκριτικήν Άπόφασιν τής Δ.Ι.Σ.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΜΕΝ

Συνιστώμεν έν τή Νήσω Κέα καί εϊς τήν Ένοριάν Άγίου Δημητρίου Ιουλίδας Έκκλησιαστικόν Ίδρυμα, τελούν ύπό τήν έποπτεϊάν τής Έρās Μητροπόλεως Σύρου, καί φέρον τήν έπωνυμίαν: «ΜΩΡΑΪΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΙΟΥΛΙΔΑΣ ΝΗΣΟΥ ΚΕΑΣ, ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡΟΥ, ΤΗΝΟΥ Κ.ΛΠ.», με σκοπόν τήν άνάπτυσιν δραστηριοτήτων διά τήν πνευματικήν οϊκοδομήν του λαού του Θεού καί ιδιαιτέρως τήν κατανόησιν ύπό τών χριστιανών καί μάλιστα τών νέων, τής άποστολής του άνθρώπου εϊς τήν κοινωνίαν, τήν καλλιέργειαν του όρθοδόξου χριστιανικού φρονήματος, τήν προσέγγισιν τών νέων εϊς τά ιδανικά τής φυλής ύπό τó φώς τής Έλληνορθοδόξου παραδόσεως, καί τήν ψυχαγωγίαν αυτών.

Τό άφορώντα εϊς τήν λειτουργίαν του Ίδρύματος τούτου ρυθμίζονται διά του κατωτέρω Κανονισμού.

Ή παρούσα να δημοσιευθῆ εϊς τήν Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως καί τó περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Έν Έρμουπόλει τῆ 25ῆ Άπριλίου 1996

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο Σύρου ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Λειτουργίας του Έκκλησιαστικού Ίδρύματος ύπό τήν έπωνυμίαν: «Μωραΐτιον Πνευματικόν Κέντρον Έρου Ναού Άγίου Δημητρίου Ιουλίδας νήσου Κέας» τής Έρās Μητροπόλεως Σύρου κ.λπ.

Άρθρον 1

Σύστασις - Έδρα - Σφραγίς

Ίδρύεται εϊς τόν ένοριακόν Ναόν Άγίου Δημητρίου Ιουλίδας Κέας, Πνευματικόν Κέντρον, ύπό τήν έπωνυμίαν «Μωραΐτιον Πνευματικόν Κέντρον Έρου Ναού Άγίου Δημητρίου Ιουλίδας νήσου Κέας».

Έδρα του Ίδρύματος εϊναι τó δωρηθέν ύπό του Νικολάου Μωραΐτου προς τόν Έρón Ναόν Άγίου Δημητρίου άκίνητον.

Τό Πνευματικόν Κέντρον έχει ιδικήν του σφραγί-

δα, ή όποία φέρει κυκλικώς τās λέξεις «Μωραΐτιον Πνευματικόν Κέντρον Έρου Ναού Άγίου Δημητρίου Ιουλίδας νήσου Κέας», εϊς δεύτερον δε κύκλον τόν τίτλον τής Έρās Μητροπόλεως καί εϊς τó Κέντρον τήν εϊκόνα του Άγίου Δημητρίου.

Άρθρον 2

Σκοποί του Ένοριακού Κέντρου

Σκοποί του Πνευματικού Κέντρου εϊναι:

1. Ή άνάπτυσιν μεταξύ τών Ένοριτών καί ιδιαιτέρως τών νέων, τής Έλληνορθοδόξου συνειδήσεως καί ή διατήρησις τής πολιτιστικής παραδόσεως.

2. Ή έξύψωσις του ήθικου, θρησκευτικού καί κοινωνικού φρονήματος τών νέων, ή δημιουργία ζήλου προς μελέτην τής Άγίας Γραφῆς, ή γνώσις τής Όρθοδόξου διδασκαλίας καί παραδόσεως προς άντιμετώπισιν τών έτεροδόξων καί άθειςτικών τάσεων.

3. Ή ύποβοήθησις τής οϊκογενείας διά παντός προσφόρου μέσου καί ή άρμόζουσα άγωγή τών παιδιών.

4. Ή ψυχαγωγία τών νέων καί τών ένοριτών γενικώς.

5. Ή έμπρακτος προσφορά άγάπης καί ή διά θρησκευτικών έκδηλώσεων, όμιλιών καί διαλέξεων, θρησκευτικού, έπιστημονικού, κοινωνικού καί καλλιτεχνικού περιεχομένου, πνευματική καλλιέργεια του λαού του Θεού.

Άρθρον 3

Μέσα προς έπίτευξιν τών σκοπών

Οί άνωτέρω σκοποί έπιτυγχάνονται:

1. Διά τής διοργανώσεως διαλέξεων καί όμιλιών.
2. Διά τής λειτουργίας κατηχητικού σχολείου.
3. Διά τής διοργανώσεως έορταστικών έκδηλώσεων.

4. Διά τής διδασκαλίας έθνικών καί παραδοσιακών χορών.

5. Διά τής λειτουργίας βιβλιοθήκης καί έντευκτηρίου.

6. Διά τής δημιουργίας τμημάτων ψυχαγωγίας, μουσικής καί λοιπών έκδηλώσεων, καλλιτεχνικού καί ψυχαγωγικού περιεχομένου.

Άρθρον 4

Κεντρική όργάνωσις - Διοίκησις

1. Τό Μωραΐτιον Πνευματικόν Κέντρον ύπάγεται εϊς τήν πνευματικήν καί διοικητικήν έποπτεϊάν τής Έρās Μητροπόλεως Σύρου κ.λπ. καί διοικείται ύπό πενταμελούς Διοικητικού Συμβουλίου, άπαρτιζόμενου ως κάτωθι:

α) Έκ του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου

κ.λπ. [άναπληρωμένοι υπό του έκαστοτε Έφημερίου του Έρου Ναού Άγίου Δημητρίου].

β) Έξ ένός μέλους του έκαστοτε Έκκλησιαστικού Συμβουλίου έκλεγομένου υπ' αυτού και

γ) Έκ τριών λαϊκών άνδρων ή γυναικών, προτεινομένων υπό του Έφημερίου του Έρου Ναού Άγίου Δημητρίου και διοριζομένων υπό του Μητροπολίτου. Δι' άποφάσεώς του ό Μητροπολίτης δύναται νά ανάθετη καθήκοντα Προέδρου εις τόν άναπληροῦντα αυτόν.

2. Κατά την πρώτην συνεδρίασιν τó Διοικητικόν Συμβούλιον του Ίδρύματος, έκλέγει διά ψηφοφορίας τόν Άντιπρόεδρον, τόν Γραμματέα, τόν Ταμίαν και τόν Κοσμήτορα - Διευθυντήν του Πνευματικού Κέντρου και άναφέρει τά άποτελέσματα τής έκλογής εις την Έραν Μητρόπολιν.

Ό Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ίδρύματος έκπροσωπεύει τούτο ένώπιον πάσης Διοικητικής, Δικαστικής και Έκκλησιαστικής Άρχής.

Ό Γραμματεὺς τηρεῖ τó άρχεῖον του Ίδρύματος, έπιμελείται τής άλληλογραφίας και συνυπογράφει μετά του Προέδρου ταύτην.

Ό Ταμίας τηρεῖ τó άρχεῖον του Ίδρύματος, και τά παραστατικά τής οικονομικής διαχειρίσεως.

Ό υπεύθυνος - Κοσμήτωρ, έπιμελείται όλων τών έκδηλώσεων του Ίδρύματος, τας όποιās άποφασίζει τó Διοικητικόν Συμβούλιον, προγραμματίζει και διοργανώνει ταύτας και έν γένει φροντίζει διά την όμαλήν και άποδοτικήν λειτουργίαν του Ίδρύματος.

Η θητεία τών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, όρίζεται τριετής με δικαίωμα έπαναδιορισμού.

Οί άπαρτίζοντες τó Διοικητικόν Συμβούλιον, προσφέρουν άμισθι τας ύπηρεσίας αυτών.

Άρθρον 5

Άρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Τó Διοικητικόν Συμβούλιον έπιλαμβάνεται τών υποθέσεων τής λειτουργίας Ίδρύματος, τής επέκτάσεως τών κτιριακών έγκαταστάσεων αυτού, τής όργανώσεως και τής άξιοποιήσεως και τής διαχείρισεως τής περιουσίας αυτού.

2. Καταρτίζει τόν προϋπολογισμόν και τόν άπολογισμόν του Ίδρύματος και υποβάλλει τούτους έγκαιρως προς έγκρισιν εις τó Μητροπολιτικόν Συμβούλιον.

3. Όρίζει τά ποσά άντιμισθίας του προσωπικού δι' ειδικών συμβάσεων, βάσει τής κειμένης νομοθεσίας. Διορίζει και παύει τó αναγκαιούν έμισθον προσωπικόν.

4. Άποφασίζει επί παντός έτέρου θέματος τó όποιον ήθελε προκύψει και δέν περιλαμβάνεται εις τόν παρόντα κανονισμόν.

Άρθρον 6

Τηρούμενα βιβλία

- Βιβλίον κτηματολογίου.
- Βιβλίον πρωτοκόλλου.
- Βιβλίον Πράξεων Διοικητικού Συμβουλίου.
- Βιβλίον Ταμείου.
- Διπλότυπα εισπράξεων και έντάλματα πληρωμών, θεωρημένων υπό τής Έρας Μητροπόλεως.

Άρθρον 7

Πόροι του Ίδρύματος

Πόροι του Ίδρύματος είναι:

- Έπιχορηγήσεις του Έρου Ναού τής Ένορίας Άγίου Δημητρίου Ίουλίδας.
- Έπιχορηγήσεις του Δημοσίου, νομικών προσώπων Δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου ή άλλων Όργανισμών.
- Δωρεαί και κληρονομίαί υπέρ του Ίδρύματος.
- Έσοδα έκ λαχειοφόρων άγορών και άλλων έκδηλώσεων.
- Πάν έτερον έσοδον μη προβλεπόμενον υπό του παρόντος και προερχόμενον έκ νομίμου πηγής.

Άρθρον 8

Διάθεσις τών πόρων

- Διά την άντιμετώπισιν τών έξόδων λειτουργίας του Ίδρύματος και τών δαπανών τών Κατηχητικών Σχολείων.
- Διά τόν έξοπλισμόν του Πνευματικού Κέντρου.
- Διά την προμήθειαν βιβλίων και άλλων μέσων εκπαιδεύσεως και ψυχαγωγίας.
- Διά την όργάνωσιν έορτών και λοιπών έκδηλώσεων, ως και διά την πραγμάτωσιν παντός κοινωφελούς και πνευματικού σκοπού.

Άρθρον 9

Μεγάλοι Εϋεργέται - Εϋεργέται - Δωρηταί

Τó Διοικητικόν Συμβούλιον του Ίδρύματος δύναται νά ανακηρύξει Μεγάλους Εϋεργέτας - Εϋεργέτας και Δωρητάς, είτε έν ζωή, είτε μετά θάνατον, πρόσωπα τά όποία προσέφεραν σημαντικάς υλικάς διακεκριμένας ύπηρεσίας εις τó Ίδρυμα.

Άρθρον 10

Ό παρών κανονισμός δύναται νά τροποποιηθῆ με άπόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου συνεδριάζοντος περι αυτού έν άπολύτῳ άπαρτία και την έγκρισιν του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου.

Άρθρον 11

Ίσχύς του Κανονισμού

Ό παρών Κανονισμός ισχύει άπό τής δημοσιεύ-

σεως αυτού εις τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» καὶ τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρον 12

Κάλυψις Δαπάνης

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ τούτου προ-

καλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου κ.λπ. τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἐν Ἐρμουπόλει τῆ 25ῃ Ἀπριλίου 1996

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Σύρου ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΚΑΡΙΑΣ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων: 1 παράγρ. 4, 29 παράγρ. 2 καὶ 67 καὶ Ν. 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ὁργανισμοῦ Διοικήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σωμάτων καὶ Ὁργάνων» (ΦΕΚ 185/τ.Α/11-9-1970).

3. Τὰς πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἡμῶν ὑποχρεώσεις, ἰδίᾳ δὲ πρὸς τὴν μαθητιῶσαν, σπουδάζουσαν καὶ ἐργαζομένην νεολαίαν.

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 68/20-2-1996 πρότασιν ἡμῶν πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον.

5. Τὴν ἀπὸ 3-5-1996 Ἐγκριτικὴν Ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ.

Ἀποφασίζομεν

Τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΚΑΡΙΑΣ», εἰς τὰς ὁποίας θὰ γίνωνται δεκτοὶ μαθηταί, μαθήτριαι, σπουδασταὶ καὶ ἐργαζόμενοι νέοι καὶ νέαι καὶ θὰ παρέχωνται τὰ ἀπαραίτητα μέσα διὰ τὴν θερινὴν διαμονὴν τῶν καὶ τὴν ἐκ παραλλήλου πνευματικὴν κατὰ Χριστὸν οἰκοδομὴν καὶ μόρφωσιν αὐτῶν.

Τὰ τῆς διοικήσεως, διαχειρίσεως καὶ λειτουργίας τῶν κατασκηνώσεων τούτων, θέλομεν ὀρίσει δι' ἰδίου Ὁργανισμοῦ.

Ἡ παρούσα νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Σάμφ τῆ 10ῃ Μαΐου 1996

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΝ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΚΑΡΙΑΣ

Ἄρθρον 1

Συνιστᾶται παρὰ τῆ Ἱερᾶ Μητροπόλει Σάμου

καὶ Ἰκαρίας Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΚΑΡΙΑΣ» αἱ ὁποῖαι θὰ λειτουργοῦν εἰς χώρους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 2

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ διοργάνωσις κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἐκάστου ἔτους Ἐκκλησιαστικῶν κατασκηνώσεων, ἡ παροχὴ εἰς τοὺς κατασκηνωτὰς [σπουδαστὰς, μαθητὰς καὶ ἐργαζομένους νέους] ὑγιεινῆς τροφῆς, ἡ προστασία αὐτῶν ἀπὸ παντὸς ἠθικοῦ καὶ ἐθνικοῦ κινδύνου, ἡ δημιουργία καταλλήλου περιβάλλοντος ἀγάπης καὶ στοργῆς καὶ ἰδίᾳ ἡ ἀγωγή καὶ ὁ προσανατολισμὸς αὐτῶν ἐπὶ ὑγιῶν Ὁρθοδόξων χριστιανικῶν καὶ ἐθνικῶν βάσεων.

Ἄρθρον 3

Εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς κατασκηνώσεις γίνονται δεκτοὶ μαθηταί, μαθήτριαι, σπουδασταὶ καὶ ἐργαζόμενοι νέοι, προερχόμενοι κυρίως ἐκ τῆς Μητροπολιτικῆς ἡμῶν περιφέρειας. Αἱ κατ' ἔτος Κατασκηνωτικοὶ περίοδοι [κεχωρισμένως δι' ἄρρενας καὶ θήλεις], ὁ ἀριθμὸς τῶν κατασκηνωτῶν δι' ἐκάστην περίοδον ρυθμίζονται ἐκάστοτε ὑπὸ τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 4

α) Αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ Κατασκηνώσεις ἀποτελοῦν Ἴδρυμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας καὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ ἀποκλειστικὴν ἐξάρτησιν αὐτῆς καὶ μόνον.

β) Διοικοῦνται ὑπὸ τριμελοῦς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς ἀπαρτιζομένης ἐκ τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου Σάμου καὶ Ἰκαρίας ὡς προέδρου καὶ ἐκ δύο εὐϋπολήπτων προσώπων, κληρικῶν ἢ λαϊκῶν, διοριζομένων ὑπὸ τούτου ἀνά τριετίαν. Τὸν Πρόεδρον, ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ νόμιμος αὐτοῦ ἀναπληρωτής.

γ) Τὸ ἀξίωμα τῶν ἐκάστοτε συμμετεχόντων εἰς τὴν Διοικούσαν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἰδρύματος εἶναι τι-

μητικών, αί δὲ προσφερόμεναι ὑπηρεσίαι ὑφ' ἐκάστου τῶν μελῶν παρέχονται δωρεάν, ἄνευ ἀντιμισθίας ἢ ἀποζημιώσεώς τινος.

Εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Μητροπολίτου ἐναπόκειται ἡ ἀντικατάστασις μέλους τινὸς τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας ἢ καὶ ὁ ἐπαναδιορισμὸς τινος μετὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας αὐτοῦ.

δ) Τὸ Ἴδρυμα ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου, ὡς προέδρου αὐτοῦ, ἢ τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἀναπληρωτοῦ εἰς ἀπάσας τὰς ἐννόμους σχέσεις του καὶ ἐνώπιον πάσης Ἀρχῆς, Δημοσίας ἢ μὴ καὶ ὑπογράφει τὰ πάσης φύσεως ἐγγράφα καὶ τὰς συμβάσεις.

Ἄρθρον 5

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι αἱ ἐκάστοτε ἐπιχορηγήσεις τοῦ Κράτους, Δήμων καὶ Κοινοτήτων, Ὁργανισμῶν, Ἱερῶν Ναῶν καὶ Μονῶν, τοῦ Γενικοῦ καὶ τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων, καθὼς καὶ αἱ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ γονέων καὶ κηδεμόνων κατασκηνωτῶν καὶ ἄλλων φιλανθρώπων.

Ἄρθρον 6

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει ἰδίαν διαχείρισιν, τρεῖς βιβλία, ἢ δὲ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ εἰς τὸ τέλος τῆς κατασκηνωτικῆς περιόδου συντάσσει τὸν Ἀπολογισμὸν, ὡς καὶ τὸν Προϋπολογισμὸν διὰ τὴν ἐπομένην κατασκηνωτικὴν περίοδον καὶ ὑποβάλλει τούτους πρὸς ἔλεγχον καὶ ἔγκρισιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

Ἄρθρον 7

Τὸ διοικητικὸν, ἐκπαιδευτικὸν καὶ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος ἀποτελεῖται ἀπὸ ἱεραποστολικά πρόσωπα, ἅτινα προσφέρουν ἀνιδιοτελῶς τὰς ὑπηρεσίας των. Ἐλλείψει τοιούτων προσώπων ἢ Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ διορίζει τοιαῦτα ἐπὶ ἀντιμισθία, μόνον διὰ τὴν περίοδον λειτουργίας τῶν κατασκηνώσεων, ἐπὶ σχέσει ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Τὸ διοικητικὸν προσωπικὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς Ἀρχηγόν, Ὑπαρχηγόν, Κοινοτάρχην καὶ τοὺς Ὁμαδάρχας, οἱ ὅποιοι εἶναι φοιτηταὶ ἢ πτυχιῶχοι ἀνωτέρων ἢ ἀνωτάτων Σχολῶν.

Οὗτοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου, ἔχουν ἅπασαν τὴν εὐθύνην τῆς καλῆς λειτουργίας τῶν κατασκηνώσεων καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος καὶ εἶναι ὑπόλογοι ἐναντι αὐτοῦ καὶ τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς, ὑποχρεωμένοι ὅπως μετὰ τὸ πέρας τῆς κατασκηνωτικῆς περιόδου ὑποβάλλουν λεπτομερῆ ἔκθεση πεπραγμένων.

Ἄρθρον 9

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ παρόντος ἀρχεταὶ ἀπὸ τῆς

δημοσιεύσεως διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρον 10

Ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος Ὁργανισμοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰκαρίας, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσδιορισθῇ.

Ἐν Σάμῳ τῇ 10ῃ Μαΐου 1996

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

†Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εὐσέβιος

Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Γ. Σταυροπούλου, **Η ΘΥΡΑ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ** – Ἱερά Ἐξομολόγησις. Σειρὰ «Θεωρία καὶ Πράξις», ἀριθμ. 15, Ἀθήνα 1996, σχῆμα 11X17,5 ἑκατ., σσ. 208.

Χωρισμένο σὲ τέσσερις ἐνότητες (Ἡ θεία πρόσκλησις – Ἀμαρτία καὶ σωτηρία – Μετάνοια καὶ ἐξομολόγησις – Ὁ πνευματικὸς πατέρας καὶ ὁ ἐξομολογούμενος) τὸ ἔργο ἀναπτύσσει διεξοδικὰ τὸ μέγα θέμα τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως. Ὁ ἔμπειρος ὡς ἐξομολόγος, ἀλλὰ καὶ ὡς συγγραφέας ἀνάλογων βιβλίων, π. Χριστοφόρος, παρέχει ἕναν ἀριστο ὁδηγὸν σὲ ὄσους ἐπιθυμοῦν νὰ διαβοῦν τὴ «θύρα τῆς Χάριτος», γιατί ὄχι καὶ ἕνα χρήσιμο ἐγχειρίδιο στοὺς λειτουργοὺς τοῦ Μυστηρίου τῆς ἱεράς ἐξομολογήσεως.

Ἀρχιμ. Νικολάου Ι. Πρωτοπαπᾶ, **ΕΧΟΝΤΕΣ ΜΟΡΦΩΣΙΝ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ**, Ἀθήνα 1996, σχῆμα 14X21 ἑκατ., σσ. 264.

Πενήντα τρεῖς σύντομες, μεστὲς περιεχομένου καὶ ἐποικοδομητικὲς ὁμιλίαι, ποὺ πρωτοδημοσιεύθηκαν στὸ δελτίο «Φωνὴ Κυρίου» κατὰ τὸ ἔτος 1995, προσφέρονται σὲ καλαισθητὸ τόμο, μὲ τετράχρωμο ἐξώφυλλο. Πρόκειται γιὰ κείμενα γραμμένα μὲ εὐθύνη καὶ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Παρατίθεται τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα καὶ ἀκολουθεῖ ἡ ἀνάλυσή του. Διευκολυντικὰ τὰ εὐρετήρια χωρίων Π. καὶ Κ. Διαθήκης καὶ θεμάτων. Χρήσιμο βοήθημα γιὰ τοὺς κήρυκες τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ κάθε χριστιανὸν ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποκτήσει τὴν «μόρφωσιν τῆς εὐσεβείας».

Ἀγγελικῆς Π. Νικολοπούλου, **ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΕΝΟΣ ΘΡΥΛΟΥ (ΚΑΘΟΛΟΣ)**, Ἐκδοσις Ε' 1996, Σειρὰ «Παιδικὸι ὀρίζοντες», ἀριθ. 5, σχῆμα 17X24 ἑκατ., σσ. 224.

Μὲ τρόπο συναρπαστικὸν οἱ νεαροὶ ἀναγνώστες μεταφέρονται σὴν εἰδυλιακὰ ἥρεμῃ ζωῇ τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῇ χαρᾷ τῶν ὑπόδουλων ἀπὸ τὴν ἀπόβαση ἐκεῖ τοῦ στρατοῦ μας. Ἀκολουθεῖ ἡ ζοφερὴ περιγραφή τῆς φορικτῆς καὶ ἀνεπανόρθωτης μεγάλης Καταστροφῆς τοῦ 1922. Πρωταγωνιστὲς, στὸ βραβευμένο ἀπὸ τὴ «Γυναικεία Λογοτεχνικὴ Συντροφία» αὐτὸ ἔργο, εἶναι παιδιὰ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Έχοντες υπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του υπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τήν κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίερού Ναού

Ύπεραγίας Θεοτόκου Χαυριάτων
καλοῦμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τής άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Άργοστολίω τή 6η Μαΐου 1996

† Ο Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ίερά Μητρόπολις Θηβών και Λεβαδείας Έπισκοπικόν Δικαστήριον

ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Άριθ. Πρωτ. 224/2- 10.5.1996

Πρός τόν Πρεσβύτερον

Χαράλαμπον Λαμπρόπουλον του Νικολάου

Κληρικόν τής Ί. Μητρ. Θηβών και Λεβαδείας

(και νύν άγνώστου διαμονής)

Καλείσαι, ίνα έμφανισθής αύτοπροσώπως ένώπιον του Έπισκοπικού Δικαστηρίου τής Ίεράς Μητροπόλεως Θηβών και Λεβαδείας, τή 19η Αύγούστου έ.έ., ήμέρα Δευτέρα, και ώρα 10.00 πρωινή, έν τοίς Γραφείοις τής Ίεράς Μητροπόλεως, όδός Άγίου Δημητρίου, άριθ. 1, ίνα δικασθής επί άντικανονικοίς παραπτώμασι, άτινα ένεκεν τής φύσεώς των, κρίνεται σκόπιμον, όπως μη άναφερθώσι έν τώ παρόντι, κατά τας διατάξεις του άριθ. 110, παρ. 3, του Ν. 5383/1932 «Περί Έκκλησιαστικών Δικαστηρίων», ως τίθενται και ίσχύουν κατά τὰ σαφώς όρίζόμενα υπό τής παρ. 1 του άρθ. 44 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος», σαφώς όμως προβλεπομένοις και ρητώς τιμωρουμένοις υπό των Θείων και Ίερών Κανονικών Διατάξεων και δη υπό των ΙΖ', ΛΘ', ΝΗ' των Άγίων Άποστόλων, Η', ΙΗ' τής Δ' Οικουμενικής Συνόδου, ΛΔ' τής ΣΤ' Οικουμενικής Συνόδου και ΙΒ' του Μεγάλου Βασιλείου.

Προσεπιδηλούμέν σοι, ότι άν μη έμφανισθής, τή ως άνω ήμέρα τε και ώρα, θέλεις δικασθή έρήμην.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο Θηβών και Λεβαδείας ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ο Γραμματεὺς

Πρεσβύτερος Δημήτριος Ταγκαλέγκας

Ίερά Μητρόπολις Θηβών και Λεβαδείας

Έχοντες υπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του υπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τήν κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίερού Ναού

Άγίου Άθανασίου Παύλου Λεβαδείας
καλοῦμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τής άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Λεβαδεία τή 17η Μαΐου 1996

† Ο Θηβών και Λεβαδείας ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Έχοντες υπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του υπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τας κενάς οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων των Ίερών Ναών

1) Άγίου Βασιλείου Βόλου, 2) Άγίου Μοδέστου Μελισσιaticών, 3) Κοιμ. Θεοτόκου Μηλίνης, 4) Άγίας Παρασκευής Κοκκωτών, 5) Άγίου Δημητρίου Βόλου και 6) Άγίων Δαμασκηνού και Βαρβάρας Ν. Ίωνίας και 7)

Άγ. Παρασκευής Σούρπητς
καλοῦμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν των άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Βόλω τή 21η Μαΐου 1996

† Ο Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Σάμου και Ίκαρίας

Έχοντες υπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του υπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τας κενάς οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων των Ίερών Ναών

1) Άγίου Θεοδώρου Δήμου Σαμίων, 2) Άγίου Χαράλαμπος Δήμου Σαμίων, 3) Ζωοδόχου Πηγής Μανολατών, 4) Άγίου Παύλου Ήραίου Σάμου και 5) Άγίου Παντελεήμονος Ίκαρίας

καλοῦμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ απαι-

τούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σάμῳ τῇ 27ῃ Μαΐου 1996

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἁγίου Ἀθανασίου Ἐλίκης Αἰγιαλείας, 2) Κοιμ. Θεοτόκου Λαπαναγῶν Καλαβρύτων, 3) Ἁγίου Γεωργίου Δεχουνίου Καλαβρύτων, 4) Κοιμ. Θετόκου Προφ. Ἡλιοῦ Καλαβρύτων, 5) Ἁγίου Δημητρίου Καρουσίου Καλαβρύτων, 6) Ἁγίου Δημητρίου Ἀναστάσεως Καλαβρύτων καὶ 7) Ἁγίου Γεωργίου Μεσορουγίου Νονάκριδος Αἰγιαλείας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Αἰγίῳ, τῇ 28ῃ Μαΐου 1996

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 8/1996 Πράξεως ἡμῶν προκηρύσσομεν τὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις: 1) Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Κάμπων Κυδωνίας, 2) Ἁγίου Γεωργίου Δρακώνας Κυδωνίας, 3) Ἁγίας Τριάδος Κορακιῶν Κυδωνίας, 4) Ἁγίας Τριάδος Καλαμίτσι Ἀλεξανδρου Ἀποκορώνου, 5) Ἁγίων Ἀποστόλων Βαφέ Ἀποκορώνου, 6) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ξηροστερνίου Ἀποκορώνου, καὶ προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβουν αὐτὰς, ὅπως ἐνεργήσουν τὰ νόμιμα διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χανίοις τῇ 14ῃ Μαΐου 1996

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

Γερμανοῦ Παρασκευοπούλου, μητροπολίτου Ἡλείας, ΠΑΛΑΝΕΣ ΚΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ. Σειρά «Θεωρία καὶ πράξις», ἀριθμ. 13, Ἀθήνα 1995, σχῆμα 11X17,5 ἐκατ., σσ. 144.

Παρά τὴ συντομία, ὁ Σεβ. συγγραφεὺς ξεδιαλύνει καὶ ἀναιρεῖ μὲ τὴν ὀρθόδοξη θέση, 75 πλάνες, προλήψεις, δεισιδαιμονίες καὶ δοξασίες πού εἶναι, δυστυχῶς, διαδεδομένες στὴ συνείδηση μέρους τοῦ λαοῦ μας. Χρήσιμο ἐγχειρίδιο στὰ χέρια τῶν κληρικῶν, τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ καθενὸς πού ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ἀλήθεια.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. καὶ Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
† Ὁ Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ὁμότ. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Μ.Χ.Ε.
Τακτικὸν Μέλος τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ἡ ποιότης τῶν τηλεοπτικῶν προγραμματίων.

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Ὁ ἐπίσκοπος κατὰ τὰς «Διαταγὰς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων».

Μητροπ. Κερκύρας Τιμοθέου, Ἡ διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ρωσία καὶ τὶς Παρευξείνιες περιοχάς.

Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλ. Ἐλευθεριάδου, Ἡ θεολογία τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Ἀρχιμ. Μακαρίου Φιλοθέου, Ὁ φονταμενταλισμὸς μέσα ἀπὸ ὀρθόδοξη προοπτική.

Αἶδεα. Χρήστου Δ. Πετράκου, Τὸ πρόβλημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Ἡ. Παπανικολάου, Γεώργιος Λιλαῖος (1912-1995).

Παναγιώτῃ Ἀρ. Ὑφαντῇ, Ὁ πνευματικὸς κόσμος στὸ ἔργο Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Πράξεις συστάσεως Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων.

Παράρτημα.